
Azərbaycanın görkəmli qadın şairləri

60 illik yubileyi münasibətilə

FƏRİDƏ HACIYEVA

Bibliografiya

Tərtibçi-müəllif:

Nağıyeva Şəhla İkrəm qızı

Redaktor:

Vəliyeva Mədinə Əlibala qızı

**Fəridə Hacıyeva. Biblioqrafiya: 60 illik yubileyi
münasibətilə Bakı: “Nərgiz” nəşriyyatı 2013.- 116 səh. + 20
səh. rəngli şəkil. Azərbaycanın görkəmli qadın şairləri.**

$F \frac{742000000}{079} 789 - 2013$

© “Nərgiz”, 2013

Tərtibçidən

2013-cü ilin mart ayının 30-da Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü, “Qızıl qələm” mükafatı laureatı, şairə, M.F.Axundzadə adına Milli Kitabxananın “Dövri mətbuat” bölməsinin müdiri Fəridə xanım Hacıyevanın anadan olmasının 60 illiyi tamam olur.

Yubiley münasibətilə tərtib olunan bu Biblioqrafiya kitabı Fəridə Hacıyevanın həyat və yaradıcılığının 1982-ci ildən 2013-ci ilə qədərki dövrünü əhatə edir.

Oxuculara təqdim olunan bu vəsaitdə Fəridə Hacıyevanın həyat və fəaliyyətinin əsas tarixləri, Görkəmli şəxslər və yazıçı dostları Fəridə Hacıyeva haqqında, Əsərləri, Dövri mətbuatda və məcmuələrdə nəşr olunan əsərləri, Tərcümə etdiyi əsərlər, Həyat və yaradıcılığı haqqında materiallar və vəsaitdən istifadəni asanlaşdırmaq məqsədilə tərtib edilmiş köməkçi göstəricilər verilmişdir. Bölmələr daxilində materialların xronoloji ardıcılığı gözlənilmişdir.

Fəridə Hacıyevanın əsərləri və haqqında məlumatları Milli Kitabxananın internet saytından (*anl.az*) və İnternetdən (*Google*) axtara bilərsiniz.

Fəridə Hacıyevanın həyat və fəaliyyətinin əsas tarixləri

- 1953 - cü il** - Mart ayının 30-da Sumqayıt şəhərində anadan olmuşdur.
- 1971 - ci il** - N.K.Krupskaya adına Kitabxanaçılıq texnikumunu bitirmişdir.
- 1972 - ci ildən** - M.F.Axundzadə adına Azərbaycan Milli Kitabxanasında işləyir.
- 1976 - cı il** - Azərbaycan Dövlət İncəsənət Universitetinin Mədəni-maarif fakültəsini bitirmişdir.
- 1982 - ci ildən** - Azərbaycan Televiziya, Radio verilişlərində və dövrü mətbuat səhifələrində müntəzəm çıxış edir.
- 1982 - ci il** - “Söylə, gülüm” adlı ilk şeiri “Ulduz” jurnalında çap olunmuşdur.
- 1983-1992-ci illər** - Mədəniyyət Nazirliyinin nəzdində Aşıqlar Birliyinin metodisti və daha sonra folklor şöbəsinin müdiri vəzifəsində işləmişdir.
- 1984 - cü ildən** - Aşıqlar Birliyinin, Aşıq Pəri məclisinin üzvüdür.
- 1986 - cı il** - “Gül açan xatirələr”; “Ümid çırağı”; “İtirilmiş yurd yeri” pyesləri Mədəniyyət Nazirliyi tərəfindən qəbul olunmuşdur.

-
-
- 1992 - ci ildən** - M.F.Axundzadə adına Azərbaycan Milli Kitabxanasında “Dövri mətbuat” bölməsinə rəhbərlik edir.
- 1998 - ci ildən** - Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvüdür.
- **“Məni məndən alan dünya”** adlı ilk kitabı çap olunmuşdur.
- 1999 - cu ildən** - “Məhsəti” qadın şairlər məclisi idarə heyətinin üzvüdür.
- 2000 - ci il** - Azərbaycan-Rumıniya Mədəni Əlaqələr Birliyinin üzvü və sədr müavini olmuşdur.
- **“Dünyama qovuşacağam”** kitabı çap olunmuşdur .
- 2001 - ci il** - **“Ulduzlardan pay istəram”** adlı tərcümə kitabı nəşr olunmuşdur.
- 2003 - cü il** - “Araz” ali ədəbi media mükafatına layiq görülmüşdür.
- **“Göylər pənahım mənim”** adlı kitabı çap olunmuşdur .
- 2004 - cü il** - “Məhsəti Gəncəvi” adına Fəxri diplomla təltif olunmuşdur.
- **“Bağışla Vətən, bağışla”** kitabı çap olunmuşdur .
- **“Qızıl Qələm”** Fəxri mükafatı ilə təltif olunmuşdur.

-
-
- 2006 - cı il** - “**Qaytaram Tanrı sevgisin**” kitabı çap olunmuşdur .
- 2009 - cu il** - Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin Fəxri diplomuna layiq görülmüşdür.
- 2010 - cu il** - Birillik Prezident təqaüdünə layiq görülmüşdür.
- “**Hu, Mevlam, hu...**” şeirlər kitabı çapdan çıxmışdır.
- 2013 - cü il** - 60 illik yubileyi Azərbaycan Yazıçılar Birliyində təntənəli şəkildə qeyd olunmuşdur.
- Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin “Fəxri mədəniyyət işçisi” döş nişanı ilə təltif olunmuşdur.

Mevlana zirvəsi

Bir anlıq təsəvvür edəndə ki, günəş öz parlaq şöləsini yer üzünə paylayıb, qızıl tellərini aləmə saçmayacaq, bu zaman gözlərim önündə bir zülmət canlanır. Zülmətin xofundan insanın qanı donur.

Bir an dünyanın öz çevrəsindən çıxdığını təsəvvür edirsən. Bax, beləcə 800 il insanların iç dünyasını öz parlaq nuruna qərq edən, ürəklərdə xoş duyğular bitirən, kiçikdən böyüyə qədər sevgi adlı möhtəşəm hissini – həyəcanın incəliyini, sirli-sehirli cazibəsini çox sərrast, ustalıqla könüllərə hopduran Əfəndimiz, ağamız Hz. Mevlana dühasının, eşqinin nuruna xələl gələrsə, elə o andaca insanın iç dünyasında aramsız döyünən qəlbi susar, dayanar.

İnsan könlünün gülüstan əlvanlığı solar. İllər, qərinələr, əsrlər ötdükcə Ağamız, Sultanımız Hz. Mevlananın böyüklüyü, uralığı yer üzünün ən qiymətli, cılalanmış daş-qaşından üstün görünür.

Artıq 800 ildir ki, bütün türk dünyası Hz. Mevlana zəkasının işığına qızınır, ruhunda mənən rahatlıq tapır. Onun bu günə qədər miras qoyduğu lətif sözlər, kamil fikirlər, mərifət, həqiqət, gözə görünməyən varlıqlar ən dərin mənanı kəsb edir. Bəli, bu gün qəlbimizin ən parlaq günəşi, nuru Hz. Mevlananın müqəddəs adı, möhtəşəm, ölməz varlığıdır.

Mənə elə gəlir ki, günəş, ay, ulduzlar öz nurunu itirməyən kimi, Mevlana böyüklüyünün işığı öz şöləsini itirə bilməz. Hz. Mevlana elə bir varlıq, elə bir parlaq günəşdir ki, onun yaydığı qızıl tellər min-min könüllərə sevgi adlı gözəllik bəxş edir. Onun əsərlərinin sehri insanların həyat məktəbinə çevrilir. Hər birinə düz yolun yolçusu olmaqda kömək edir. Mevlana sevrələr “Məsnəvi”nin hikmətindən, “Divani Kəbir”in coşqulu mövzusundan bəhrələnərək yüz illərdir ki, mənən təmizləmə-təmizləmə gedirlər. Hz. Mevlananın hər bir

sətri, hər bir kəlməsi insanın iç dünyasının məlhəmidir. Görün, Hz. Mevlana nə deyir: “Bir könüldə könül nuru olmadımı, o könül könül deyildir”; “Bir bədəndə ruh yoxsa, o bədən torpaqdan ibarətdir”; “Könül səndən razısa, mən də razıyam. Könül səndən üz çevirmişsə mən də üz çevirərəm”; “Süleyman Peyğəmbər o elçilərə dedi ki, ey utanan elçilər, geri dönün, altun sizin olsun: mənə könül gətirin, könül”. Nə qədər hikmətamiz, nə qədər ibarətamiz sözlərdir. Belə bir məqamda mənə elə gəlir ki, sultanımız Hz. Mevlana ən qüdrətli memara dönüb insan könüllərini gözəlliklə yapır. Və göylərin sonsuzluğundan hər birini sevgilə seyr edir. Bu əsərlərin böyüklüyü, uralığı ondadır ki, Hz. Mevlana Quranın aliliyini tam mənasında dərk edib, onun möcüzəli seyrindən bəhrələnərək, ölməz əsərlərini yaratmışdır. Hz. Mevlananı bilmək və anlamaq bəs etməz. Onu duymaq gərəkdir. Yüz illərlə onun yolunun işığı ilə gedən insanlar Hz. Mevlana gözəlliyinin ümmanına baş vuraraq incilər toplamış, könüllərdən-könüllərə çatdırmışlar. Yüz illərdi Türk dünyasının nur sultanına əsərlər həsr eləmiş, şeirlər yazmışlar.

*“Mevlanadı evliya kutbu bilin,
Ne kim ol duyurdusa annı kilin.
Tanrıdan rahmetdir onun sözləri,
Körler okusa açıla gözləri”*

Təbii ki, burada oğlu Sultan Veled, könül gözünün açılmasından söhbət açır. Qadın şairlərimiz də Hz. Mevlanaya bir çox şeirlər həsr etmişlər. Bunlardan miras olaraq on yeddinci əsrin şairlərindən Leyla xanımı yada salaq

*“Eseri aşkın ile şemi kamer.
Hep semain qibi dövran eyler.
Merhemet sendən olur eyle nazar,
Medet et bendene ya Həzrəti Pir”.*

Bəli, şairlər, söz-sənət adamları onun hər sətrindən ruh, qida ala-ala yazıb yaratmışlar. Və hər biri böyük ustadın qarşısında öz kiçikliklərini hiss etmişlər. O vaxtlar islamda sənətə etiraz edənlər olduğu halda, mevləvilərdə sənətə böyük yer verilirdi. Bu təriqətdə gözəl əsərlərin öz qiyməti, yeri olurdu. Məsələn, Fenni Dədənin “Vaza içində çiçəklər”i, Dərviş Süleymanın gülləri və bir çox buna bənzər rəsm əsərləri yada düşür. Hz. Mevlana sənətin bütün qollarına yer verdiyi qədər, rəsmə də önəm vermişdir. Bu böyük mürşid sadə axirəti xatırlatmış deyil, dünyanı da sevməyi öyrətmişdir. Ümitsizlərə ümid yeri olmuş, günahkarlara təsəlli qapılarını açıq qoymuş və sevgi, şəfqət göstərmişdir...

... Hz. Mevlana haqqında cildlərlə kitablar, həyatı, yaradıcılığı ilə bağlı elmi əsərlər yazılıb. Bir çox insanlar elmlər namizədi, doktorluq elmi adına yiyələniblər. Mənim isə bu müqəddəsə sevgim tam başqadır.

Bu təmənnəsiz sevginin yolu o qədər mənalıdır ki, bu incə yolu gedə-gedə haqq yoluna çatmağın gözəlliyini dərk edirsən. Bu yolun əzabını, ağrısını, əlvanlığını, paklığını olduğu kimi qəbul edirsən. Qəlbinin səsinə ney səsinin saf, təmiz tellərində-nəğmələrində kökləyirsən. Tanrının eşidə biləcəyi ney sədaları altında gediləcək yol, insanlığın özüdür. İllərdi kimsədən xəbərsiz, gözə görünməz bir xəyal kimi əlimdə əsam, bir də nəfsin açarı, Sultanım Hz. Mevlananın izinə düşüb, onun qurub yaratdığı insanlıq bağçasına tərəf, bütün gözəlliklərdən pay ala-ala gedirəm. Və inanıram ki, bu yolun ölməzliyini, gözəlliyini qoruyan müridlər nəsil-nəsil artacaq, kamilliyin zirvəsinə ucalacaqlar. Qoy, tanrım bu yolun yolçularına kömək olsun.

Fəridə Hacıyeva,
Azərbaycan Yazıçıları Birliyinin üzvü, şairə

Görkəmli şəxslər və yazıçı dostları

Fəridə Hacıyeva haqqında

Fəridə xanımı mən çoxdan, hələ “Aşıq Pəri” məclisinin ilk günlərindən tanıyıram, kövrək, incə qəlbli bir gənc şairə kimi. illər ötdükcə, Fəridə xanımın imzasını dövrü mətbuatda izlədikcə səhv etmədiyimi, Azəri-Türk qadın şairləri cərgəsinə ləyaqətli bir qələm sahibinin də daxil olduğunu görür, sevinirdim. Amma hər halda səkkiz saatlıq iş günü, analıq, evdarlıq zəhmətləri içərisində onun bu qədər ədəbi məhsul yetirdiyini düşünməmişdim. Onların içərisində bədii cəhətdən elə qüvvətliləri var ki, lap ustad aşıqlarımızın yoluyla gedərək, cinas qafiyələr belə yaratmaq təşəbbüsünə sevindim. Onun Sarı aşığa, “Heydər baba”ya və onlarla başqa mövzulara həsr etdiyi şeirlər belədir. Hansı mövzuda yazır-yazsın, Fəridə xanımın nazik qəlbi həyəcanla səslənir, mahnı kimi, bayatı kimi. Kəndlərin boşalıb, cavanların şəhərə axışması, qocaların gözü yollarda qalması, insanın bir-birinə münasibətindəki narahatlıq, inciklik incidir kövrək qəlbini şairənin. İnsan insandırsa bir-birini sevməli, hörmət, məhəbbətlə yaşamalındır: “Daha incitmərəm səni”, “Dağ kəndi” və onlarla başqaları kimi şeirlərdə şairənin kövrək qəlbi həyəcanla dinlənir, amma bağırıyla deyil, incəcə. Lakin “İnsan” şeirindən çıxarılan fəlsəfi nəticə şairənin təntənəsidir-fikir, duyğu təntənəsi. Həyatda gördüyü yamanlardan, acılardan cıxardığı nəticə:

*Vallah, gülə dönür güllər içində
Daşlar arasında daşlaşır insan.*

Bu, Fəridənin poetik kəşflərindən biridir. Bax, elə şairəni qorxudan da bu daşlaşmadır, tənhalıqdır. Qaçmağa çağırır bu hallardan.

Dönə-dönə demişəm ki, mən klassik şeirlə, əruz və hecayla poetik tərbiyə aldığımndan sərbəst vəznə o qədər də sevmirəm. Amma Fəridə xanımın elə sərbəst şeir parçaları var ki, onlar əsl şeir nümunələridir.

Fəridə xanımın bu günümüzlə-bələlərimizlə, şəhidlərimizlə, yağı tapdağı altında inləyən torpaqlarımızla bağlı poetik parçaları bütün başqa əsl qələm sahibi şairlərimiz kimi titrədir oxucunu. 90-cı ilin qara yanvarında rus istilaçı canavarlarının qırdığı, erməni faşistlərinin hücumlarına qarşı cəbhələrdə həlak olan şəhid oğullarımız, dağlarda donan, çadırlarda doğulanların faciəsi şairəni hər bir azəri türkü kimi elə sarsıtmışdır ki, bu mövzulara həsr etdiyi onlarla şeir millət anasının dediyi ağılardır, ana naləsidir; fəryadı göyləri titrədən dünya boyda dərd yağır bu şeirlərdən: “İnsaf ver, Allah!”, “Bəlkə onda”, “Gözüm baxır kor olmağa”, “Qırmızı qərənfil”, “Ay ellər”... Adlarını saymaq deyil, oxumaq lazımdır. Hər birimizin qəlbinə oyan, oycalayan bu hisslər Fəridə xanımın da kövrək qəlbinə hopmuşdur. Uğur arzulayıram, şairə bacım, şairə qızım, Fəridə xanım

Əzizə Cəfərzadə

*Xalq yazıçısı, filologiya elmləri
doktoru, professor*

Vətənə bağlı poeziya

Ədəbiyyat tarixində hansı mövqedə dayanmasından, istedadının ölçüsündən asılı olmayaraq hər bir düşüncə sahibinin təbiətə və cəmiyyətə yalnız özünəməxsus yanaşma tərzə və sevdəyi mövzuları olur. Bu meyarla yanaşırsa, şairə Fəridə Hacıyevanın ən çox sevdəyi və bütün ruhuyla bağlı olduğu mövzu Vətəndir. Şairənin oxuculara təqdim olunan yeni poetik toplusuna “Bağışla, Vətən, bağışla” adını seçməsi də bu mənada təsadüfi səciyyə daşıyır.

Şübhəsiz ki, Azərbaycan poeziyasında Vətən mövzusunda yazılmış şeirlərin təkrarsız nümunələri mövcuddur. Vətənlə bağlı yazılmış şeirlərin ümumi mənzərəsinə baxılarsa, burada bütöv halda Azərbaycanın təkrarsız gözəlliklərindən, yurdumuzun igid, qəhrəman övladlarından, tariximizin şərəfli səhifələrindən poetik bir dillə bəhs olunur. Lakin Fəridə xanımın şeirlərini başqalarından fərqləndirən ən mühüm cəhətlərdən biri onların içində yaşadığımız zamanın ruhunu əks etdirməsi, ağrı, əzab və sızıltıları bizə tanış olan dərd və faciələrə köklənməsidir.

Fəridə xanımın şeirlərini səciyyələndirən digər bir cəhət onun özünə xas müşahidə qabiliyyətilə şərtlənir. Bir çox istedad sahiblərinin görmədiyi, yaxud görüb də bir elə əhəmiyyət vermədiyi fakt və hadisələr onun şeirlərində poetik obraza çevrilir.

*Ürəyimizin yüz ağrısı dil açıb,
Həsrətə bax, yol boyunca əl açıb,
Yuxulardan lələ köçüb, el qaçıb,
Öz yurdundan aralıyam, aralı.*

Fəridə xanım yaşadığı cəmiyyətdə hökm sürən haqsızlıqlara dözə bilmir. O, ətrafında baş verən eybəcərlikləri görmədiyi, haqqın, ədalətin ayaqlar altına salındığı dünyada xəyalən özünə bir “dünya” qurub yaşayan Aşıq Veysələ həsəd aparır. Gözü görə-görə özünü görməməzliyə vuranlarla barışa bilmir.

*Gözüm baxır,
sağa-sola,
Solum belə, sağım elə.
Bir işə bax,
gözüm baxır,*

*haqsılığa baxa-baxa
kor olmağa.*

Fəridə xanımın şeirlərində yadellilərin əlilə parça-parça döğranaraq hər tikəsi bir vəhşi caynağında fəryad edən Azərbaycanın acı, kədərli mənzərəsi bütün gerçəkliyi ilə canlanır. O, Vətənin qeyrətli övladlarını azadlıq savaşına qoşulmağa, tarixin yaralarını sağaltmağa çağırır. “Həsərin daşını tökmüşük daha” adlı şeirində şairəni narahat edən əsas məsələ Azərbaycanın bölünməsinə, Vətənin ikiye parçalanmasına olan biganəliyin gündən-günə güclənməsidir:

*Düzlərin lələsi biçilib, nədi,
Coşan şalalələr içilib, nədi,
Dağlar da gözümdə kiçilib, nədi,
Ay Allah, bu nə çən, bu nə dumandı?!*

*Ay ellər, Araza nəğmə qoşan yox,
O eldən bu elə eh... qovuşan yox,
Gələnnən-gedənnən heç soruşan yox,
Bilmirəm kim kimdən imdad umandı.*

Fəridə xanımın fikirlərindəki ictimai ahəng lirik ovqatı üstələyir. Şairənin zahirən lirik təsir bağışlayan şeirləri də ictimai rəng və çalarlarla yoğrulmuşdur. Bu oradan qaynaqlanır ki, müəllifin yaşadığı və mənsub olduğu cəmiyyətdə baş verən sosial-siyasi hadisələr onun lirik ovqatını büsbütün cilovlamış, başqa bir səmtə yönləndirmişdir.

Müəllifi narahat edən məsələlərdən biri də xalqımızın öz elində özgülərə möhtac olması, özünü unudaraq yadların havasına oynaya-oynaya yadpərəstlik mərzəsinə tutulması, milli mədəniyyətdən, əxlaqından, ənənələrindən uzaq düşməsi və nəticədə özünə qarşı çevrilməsidir.

Nə firəngə, ingilisə qul ol sən,

Ana dilin düzümündə qurul sən, -

- deyən şairə bu cür hallara kəskin etirazını bildirir.

Fəridə xanımın dili sadə, oynaq və axıcıdır. Şeirlərin ruhuna hopmuş həzinlik əsas üslubi keyfiyyət kimi səciyyəlidir. Onun əsərləri oxucunu Vətən və mühit haqqında düşüncələrə çəkir, səfərbər edir.

Fəridə xanımın kitaba daxil etdiyi əsərlərin içərisində poetik örnəklərlə yanaşı, “İtirilən yurd yeri” adlı dramatik nümunə də diqqəti çəkir. Pyesdə erməni cəlladları tərəfindən işğal olunmuş torpaqlarımızın nisgili, həsrəti, son illərdə yaşadığımız faciələr əsas məqam kimi qabardılmışdır.

Şübhəsiz ki, Fəridə xanım ən gözəl əsərlərini hələ bundan sonra yaradacaqdır. Kitaba toplanmış poetik örnəklərin ümumi ovqatı bunu söyləməyə əsas verir ki, şairənin yaradıcılıq dünyası daim təzələnməkdə, yeni-yeni çalarlar kəsb etməkdədir.

***Vaqif Sultanlı,**
Filologiya elmləri doktoru, professor*

Mərifət, həqiqət və yeni şeir axtarışında...

Deyirlər dünyada şeirə maraq azalıb... Deyirlər-şeir oxucusunu itirməkdədir. İndi şeiri, ümumiyyətlə, lirikanı insan şüurunun inkişafının aşağı səviyyələri üçün fəaliyyət növü hesab edənlər var. Bu cür fikirlərə və şeirə buna bənzər münasibətə dünyanın harasında, hər hansı bir ölkədəsə rast gəlmək mümkündür. Ancaq bizdə nəinki şeiri oxuyanların, heç yazanların da azlığından danışmaq düzgün olmazdı. Hərçənd elələri olur ki, indi şeirin çox yazılmasından, şeir yazanların çoxluğundan gileylənirlər. Bu cür gileylərin səbəbini başa düşmək çətin deyil. Azərbaycan böyük yaradıcılarının bolluğu baxımından şanlı-şərəfli yerlərdən birini tutur. Tarix boyu qüdrətli Azərbaycan şairləri elə böyük bir poeziya dünyası

yaratmışlar və Azərbaycan oxucusunda şeir haqqında elə yüksək təsəvvür formalaşmışdır ki, indi hər yazanı şair, yaxud lap elə hiss, həyəcan, duyğu və düşüncədən doğmuş olsa belə, hər yazılanı şeir kimi qəbul etmək olmur. Hər hansı halda, şeir yazanların və yazılmış şeirlərin çoxluğundan gileylənməyi, şikayətlənməyi yeganə, düzgün bir münasibət, hal kimi qiymətləndirmək olmaz. Ən əvvəl ona görə ki, bütün zamanlarda belə olub: yazanlar çox olub, gileylənənlər də tapılıb. İkinci bir tərəfdən, şeir təkcə hiss, həyəcan, duyğu və düşüncə daşqınından yox, həmçinin bütün bunlarla birlikdə gerçəkliyə, varlığa, estetik münasibətdən, gözəlliyə olan ehtiyacdən doğur. Şeir təkcə oxuyanı yox, ondan əvvəl yazanı saflaşdırır, hər ikisinin qəlbində və düşüncəsində bir gözəlləşdirmə, təmizləmə, insaniləşdirmə prosesinin heç olmasa, başlanğıcına səbəb olur. Gerçəklik eybəcər olsa belə, şeir yazmaq üçün əlinə qələm alan, sözlərində bu eybəcərliyə qarşı qəzəb saçsa da, nəhayət ki, “toz içində qızılgül” itirmək kimi bir estetiklik ideali mövqeyindən çıxış etmiş olur.

Ədəbiyyatla yaşamaq, ədəbiyyatla yaşayanlar kimi ifadələr gündəlikdə az işlənsə də, belə həyat tərzini keçirənlər, ömür sürənlər az deyil. Belələri çox olmuşlar və onlar yazılanların və yazanların çoxluğuna biganə qala bilməzlər. Belələrinin mütəəlləsi sevdiyi müəllifin adını eşitdiyi bu və ya digər bir əsərini tapmaq arzusu, eşqi ilə coşanların mütaliəsinə bənzəməz. Birincisi, bu mütaliə fasiləsiz, aramsız, gündəlik görülməsi işə çevrilmiş olur, ikincisi, belə mütaliə təsirsiz də qalmır. Əksər hallarda əks-səda da doğurur.

Fəridə Hacıyevanın şeirləri mətbuat səhifələrində, telekanallarda və radio dalğalarında ilk rast gəldiyim, oxuduğum və dinlədiyim vaxtlardan diqqətimə səbəb oldu. Şairənin qələmə aldığı mövzu, ifadəsinə cəhd etdiyi poetik fikir və düşüncə aktuallığı, özünəməxsus təzəliyi, deyim tərzinin təbiiliyi, səmimiyyəti və daxili enerjisi-hərərəti ilə xoş və

ümidverici bir təəssürat doğurdu. Nəhayət, şairənin çap olunmuş “Məni məndən alan dünya” adlı bir şeir kitabı ilə rastlaşanda bu təəssürat daha da güclənmiş oldu və onun haqqında eyni adlı yazı ilə mətbuatda çıxış etməli oldum.

İndi isə Fəridə Hacıyevanın çapa hazırladığı yeni bir kitabı qarşımdadır. Burada toplanmış şeirlərin heç biri şairənin bu kitaba qədər çap olunmuş kitablarına düşməmişdir və bu şeirlər heç də onun çap olunmuş son kitabından sonra yazdıqlarının hamısı deyil. Fəridə Hacıyeva az yazır demək olmaz. O kifayət qədər məhsuldar işləyir. Çapa hazırlanan kitabına topladığı şeirləri göstərir ki, mövzu və oxucuya çatdırılmalı, onda maraq doğura biləcək mətləb axtarışında uzun, üzüntülü yol keçmiş, çox deyiləsi və oxucuya çatdırıləsi fikir-mətləb bolluğu əhatəsində olduğu aydın görünür.

Yaralı Vətənin ağrıları, halı hər vaxt vətənə bağlı şairənin qəlb iztirablarının səbəbi olub, ağırlı bir mövzuya çevrilib. Bu mövzuda Əli bəy Hüseynzadə, M.Hadi, A.Səhhət, A.Şaiq kimi mütəfəkkir şairlərimiz olduqca yangılı şeirlər yazmışlar. Poeziyamızda bir ənənəyə çevrilmiş bu mövzuya Fəridə Hacıyeva da etinasız qalmamışdır. Digər kitablarında Vətən mövzusunda verilmiş şeirləri kimi, onun bu kitabında da parçalanmış doğma torpağın, Ana Vətənin yadlar əlinə keçmiş parçasının doğurduğu ağrını əks etdirən “Torpağımız alınsa”, “Vətən sənə qurban olum”, “Elim hey...” kimi şeirləri diqqəti cəlb edir.

Məhz yaralı Vətənin halını faciə kimi dərinləndirən yaşayan şairə bir şeirində yazır:

*Torpağımız alınsa,
Ömrü yarı böləcəm.
Özümü qurban verib,
Elə o gün öləcəm.*

Fəridə Hacıyevanın şeirlərində getdikcə acılı-şirinli xatirələr bir mövzu kimi daha geniş yer almağa başlayır. Belə şeirlərilə o, özü həm sevincli-sevgili, həm də qayğılı-düşüncəli bir həyat yolu keçmiş, həyat təcrübəsi olan bir adam, daha çox bir qadın-ana kimi bir növ obrazlaşır, onun yolu ümumiləşmiş bir səciyyə daşıyır, insan xisləti ilə əlaqədar bir mənə və mahiyyət kəsb edir - “Beləcə günləri vuracam başa”, “Yolum oradır”, “O günlər”, “Ağrı yarama düşüb”, “Nağıllı dünyam dağılmış” və s. şeirlərində olduğu kimi.

Şairə bu cür şeirlərində xatirələr izinə düşür, könlünün nağıllı dünyasında-ömrünün yarısında olsa da sonsuzluqla uğraşır, şirin arzuların əsiri olaraq gah dağa, gah da arana köçür; bahar axşamlarında, aylı gecələrdə uçuşa çıxır, uzaqlara tələsir. Şairənin belə nağıllı, arzulu, diləkli dünyasının genişliyi, sonsuzluğu, onun bədii düşüncəsinin uçuşuna və genişliyinə də təsirsiz qalmır. Şairənin, qadın-ana-vətəndaş kimi haraylarının ifadəsinə çevrilir. Bu nəticə etibarilə insaniyyətə çağırış, insani dəyərlərə çağırış mənasını əks etdirir. Bütün bunlara sübut kimi müəyyən hallarda keçilmiş yolun şərəfini və bu şərəfə bağlı bitməzliyə, tükənməzliyə əminlik və yəqinlik ifadə edən “Yolun haradır” şeiri kimi ithaflar yaranır.

*Qardaş, yolun haradı?
Gedər-gəlməzə düşdün,
Orda kimləri gördün,
De, kimlərlə görüşdün?*

Məhz ona görə də:

*Könlün nəğməylə dolub,
Yaman səsin gələcək.
Hər kəlmən birca-birca,
Torpaqda cücərəcək.*

Fəridə Hacıyevanın xatirələr sorağına düşüb yazdığı şeirlərində lirik qəhrəmanı hicranlar, həsrətlər yandırır yaxsa da o, sonu görünməyən ayrılıq girdabında batıb qalsa da,

“Nə yaman səninçün sənsizləşmişəm”, “O günlə bir daha əlimə düşməz”, -deyib, tənhalıq içində duyğuları ilə bəsləyir, bir növ savaşa girir, nəhayətdə tanrıya sığınmağa ümid bəsləyir.

Şairənin məhz tanrıya tapınaraq azan vaxtının yetişdiyindən, namazın mübarəkbadlığından söz açdığı şeirlərində bir təsəvvüf görüşünün izi, tanrıya sevginin, tanrı sevgisinin özü bütün aydınlığı ilə hiss olunur. Aşıq Veysəlin məşhur bir şeirində:

*“Uzun, incə bir yoldayam,
Gidiyorum gündüz-gece.
Bilmiyorum ne haldeyim,
Gidiyorum gündüz-gece.”*

- deyildiyi kimi, Fəridə Hacıyeva da “Sevgi gəzirəm” adlı şeirində mərifət, həqiqət sevgisi axtarışında olduğundan söz açır.

*Sevgi gəzirəm
Babam,
Sevgi.
Könüllərin içində,
Yolum uzun,
yol gedirəm.
Sevgi
mənim içimdədi,
içimdə.
Sevgi gəzirəm
Babam,
Sevgi.
Mövlana,
Yunus sevgisi.
Zikr edəm,*

Dönəm başına.

Qaytaram

Tanrı sevgisin...

Ümumiyyətlə, çapa hazırlandığı bu yeni kitabına topladığı şeirləri Fəridə Hacıyevanın poetik sözə tələbkarlığının artdığını, bədii düşüncə həddlərinin genişləndiyini göstərir. O, doğrudan da uzun bir yoldadır: Mərifət, həqiqət axtarışları və “yaxşı əsər, gözəl şeir” (Səməd Vurğun) yaradıcılığı yolunda. Bu yolda narahatçılıqla, nigarançılıqla daim irəliləyir. Uğurlar olsun!

Tofiq Hüseynoğlu,

Filologiya elmləri doktoru, professor

Əlvan sətirələr

XII əsrdən üzü bu yana Azərbaycan poeziyasını zənginləşdirən, adları ədəbiyyat tariximizdə iftixarla çəkilən neçə-neçə qadın şairələrimiz var. Fəlsəfi və tarixi anlam daşıyan tək ikicə misrası ilə poeziyamızın ədəbi salnaməsinə daxil olan münəvvər və zəkali xanım şairələrimiz olduğu kimi, bu gün imzası neçə-neçə kitablarda görünən münəvvərlərimiz ədəbiyyatımızın şeir deyilən şərəfli və ağır yükünü öz zərif çiynlərində daşıyırlar.

1998-ci ildən Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü olan, dövrü mətbuatda, televiziya və radioda müntəzəm olaraq şeirləri ilə oxucu və dinləyicilərin görüşünə gələn Fəridə Hacıyeva “Gül açan xatirələr”, “Ümid çırağı”, “İtirilmiş yurd yeri”, kimi bir neçə pyesin, Rumin şairi Muxay Eminoskodon etdiyi tərcümələrdən ibarət “Ulduzlardan pay istəmə” kitabının müəllifi olmaqla bərabər “Araz”, “Məhsəti Gəncəvi”, “Qızıl qələm” fəxri mükafatlarına da layiq görülmüşdür.

Şeirləri mənəvi saflıq üzərində köklənən Fəridə Hacıyevanın imzası 1990-cı illərdən mətbuat səhifələrində

görünməyə başlamış, keçən əsrdən başlayaraq onun “Məni məndən alan dünya” (1998), “Dünyama qovuşacağam” (2000), “Göylər pənahım mənim” (2004), “Qaytaram Tanrı sevgisin” (2006) kitabları çap olunmuşdur.

“Hu, Mevlam hu” Fəridə xanımın oxucuları ilə yenidən görüşüdür. 2006-cı ildə Türkiyənin Konya şəhərinin Səlcuq Universitetində “Mevlana və Mevlevilik” simpoziumunda iştirak edən Fəridə xanımın XIII əsr Türk dünyasının böyük mütəəvvifi, Tanrı aşiqi və insan dostu olan Həzrət Mevlanə Cəlaləddin Rumiyə olan mənəvi borcunu ifadə edən bir çox şeirləri onun “Hu Mevlam, Hu” kitabında toplanmışdır.

“Hu” ərəbcə “O” mənasını ifadə edən Allahın ismidir. Arif sufilər, sufi böyükləri, “Allah” kəlməsini ululuq mərtəbəsində “Hu” şəklində ifadə etmişlər. Sufi dərvişlər zikr əsnasında Allaha “Ya hu” şəklində də zikr edirlər. Azərbaycan dilində bu ifadə “Ya Allah”, “Ey Allah” şəklində söylenilir.

Fəridə xanımın poetik süzgəcindən süzülərək şeirə keçən “hu” kəlməsi dərin poetik bir ifadə tərz, gözəl bir ahəng və intonasiya ilə şeirlərində səslənir:

*Dağ başında zikr edən mən,
Neyə dönüb “Hu” deyəcəm.
Xoş səs könlümə düşəcək,
İlahidi bu deyəcəm.*

Fəridə Hacıyevanın “Hu, Mevlam hu” kitabında toplanmış Həzrət Mevlanəyə həsr etdiyi şeirlərin xüsusi izahı və ayrıca təhlilə ehtiyacı vardır.

“O şərabla sərxoşam ki, onun qədəhinin nəqşi eşqidir”, “Allah insana şah damarından daha yaxındır”, “Mən o varlığa qulam ki, onun qulu, köləsi eşqdır” – deyən Tanrı aşiqi insanlıq dostu olan Həzrət Mevlananın şeirlərindəki təməl görüş “Tək varlıq, ilahi eşq, insan sevgisidir”.

Bu sevgi, bu mənəvi böyüklük, bu ululuq şairəyə ilham vermiş, onun da varlığına hakim olmuşdur:

*Hər kəlməsi müşgi - ənbər qoxulu,
Hər sözünü şərbət bilib içirəm.
Bu nə aləm, bu nə sehir, ay Allah!
Eşq körpüsün xoş könüllə keçirəm.*

Kitaba daxil edilən “Qəlbimə inci düzəcəyəm”, “Hu deyəcəyəm”, “Yol açdım”, “Dərgahına gəlmişəm”, “Dünyam təzələnir”, “Ney”, “Səma rəqsi” kimi onlarla şeir Həzrət Mevlananın ilahi eşqindən mayalanmışdır. “Səma rəqsi” adlanan şeir kitabın maraqla oxunan şeirlərindən biridir.

Türk tarixinin, ənənəsinin, inancının bir parçası olan səma rəqsi insanların mənəvi səyahətini, kamala doğru gediş-dönüş yolçuluğunu, yəni “meracını”, nəfsini tərk edərək haqda yox oluşunu və kamil bir insan olaraq təkrar Allahın quluna dönüşünü ifadə edən 7 bölümlü dini bir rəqsdir. Səma rəqsini ifa edərkən qolları açıq olan səmazənin sağ əli dua edərcəsinə göylərə, Haqq gözü ilə baxdığı sol əli isə yerə dönük olur. Bunun mənası insan haqdan aldığı ehsanı xalqa verməsidir. Bu rəqs sağdan sola qəlbin ətrafında dönərək bütün insanları və yaradılışı sevgi ilə qucaqlayan ibadətdir, bir mənəvi səyahətdir.

Bu mənəvi səyahəti “Mevlanədən gələn nida” adlandıran şair yazır:

*Bir əl göydə,
Bir əl yerdə.
Yerlə göyü
 birləşdirir.
İnsanlığı,
 ucalıqı,
Bu dünyada
Xoş niyyəti,
Qüdrətiylə,*

Varlığıyla

Cəmləşdirir.

Mevlanə yaradıcılığına aşına olanlar yaxşı bilirlər ki, Cəlaləddin Ruminin qeyri-adi şəkildə duymaq fəhmi onun istedadının xüsusi cəhətlərindən biri olmuşdur. Onun musiqi alətlərindən daha çox neyə meyilli olması əsərlərindən də görünür. Ney ilahinin insanlara müstəsna hədiyyəsidir. Mevlanənin yaradıcılığındakı bu cəhət Fəridə xanımın “Ney” adlı şeirində bütün atributları ilə ifadə edilmişdir.

Ney...

Könlümün

Nur incisi.

Hər dərdimə

Məlhəm mənim.

Bu səs

Kədər,

Bu səs sevinc.

Bu səs

Eşqin bir incisi.

Şübhəsiz ki, oxucular tərəfindən dərin təhlilini alacaq belə şeirlər Azərbaycan poeziyasının XXI əsrində Fəridə xanıma məxsus rəng və çalarları ilə işlənmiş, xüsusi ilham və məhəbbətlə qələmə alınmışdır.

Kitabda vətən, sevgi, torpaq, təbiət kimi bəşəri və əbədi mövzular, insan təbiətindəki mizan-tərəziyə dönən psixoloji mövzular da diqqət çəkən mövzulardır. Bu müqəddəs mövzulara Fəridə Hacıyeva çox həssaslıqla yanaşaraq, özünü imtahana çəkmiş, yaradıcılıq emalatxanasında tökdüyü alın təri, zəhmət və istedad hesabına gözəl poetik nümunələr ərsəyə gətirmişdir.

Dağ başında buludların çaləngi,

Tamaşadı meşələrin nəhəngi.

*Bu torpağa kim veribdi bu rəngi,
Təbiətin möcüzəsi Qaxdı, Qax.
...Ürəyimə payız düşüb,
Payızdan qışa gedirəm.
Cavanlığım bir yuxuymuş,
Qocalıb başa gedirəm.*

Fəridə Hacıyeva şeirlərinin bəyənilən bir tərəfi də gördüyü, bildiyi, rast gəldiyi bir hadisəni mövzuya çevirməsidir.

*Qırmızıda qara gördüm,
Çünki qanım qara idi.
Qəlbim dərdədən açılmışdı,
Puçur-puçur yara idi.*

Fəridə xanımın şeirlərinin biri “Sözüm bitib” adlanır. Daxili sarsıntılardan poetik məhsulu olan belə nümunələr şairə sözün bitib- tükənməsini deməyə haqq vermir. Onun hələ neçə-neçə deyilməmiş sözləri olduğuna əminik. Tamamilə yeni bir nəfəslə yazılan “Hu, Mevlam, hu” kitabı isə Fəridə Hacıyevanın gərgin əməyinin və poetik təfəkkürünün məhsulu kimi diqqətəlayiqdir.

*Maarifə Hacıyeva,
Filologiya elmləri doktoru, professor*

Celaleddin Ruminin izi ilə

Həz. Mevlananın aşkları aslında Həkkın aşqlarıdır. Onu sevenləri buna sevk edən, onun sevgisini yüreklerine yerləştiren yegane vasitə Allah sevgisidir. Allah (c.c.), “beni seveni ben də severim, onu mahlukata da sevdirim” der.

Mevlanayı anlamak için onun kaynaklarını anlamak lazım. O ilham kaynağını şöyle izah ediyor: “Hayatta olduğum müddetce ben Kuranın bendesiyim, Hz. Muhammed Muhtarın haki rehiyim”.

Hız. Mevlananın doğumunun üzerinden sekiz asır geçti. Onun hakkında yüzlerce kitap yazıldı ve hala da yazılmaktadır.

Onun eserleri hala büyük ilgi ile okunur. O en çok okunan yazardır. Onu asrımızda yeniden tanımak anlamaya çalışmak şarktan qarba kadar bütün insanlığın ortak meşgalesidir. Onun izinden giden bu yolun yolcuları kervanına dahil olanlardan biri var Feride Hacıyeva hanım. O bazen hüznle, bazen ümidle. Kimi zaman sevinçle, kimi zaman kederle ama daima inamla yoluna devam edir. O dilinde mevla zikri, kalbinde Mevlana fikri, deyir :

*Bu yolların yolçusuyam,
Qərib durna ovçusuyam,
Gözəlliyin yolçusuyam,
Ya Rəbb, sənə sığınıram.*

Mevlana da “dost istersen Allah yeter” deyir.

Mevlana yolu aşkı-hakiki yoludur. Bu yolun yolcuları gerçek aşkı bulanlardır. Şems yıllarca Mevlanayı aramıştı. Altmış yaşında Konyada Mevlanayı buldu. Mevlana da onu. Bu buluşma her ikisinin de manevi hayatlarında büyük inkılab idi. Şems onu tutuşdurdu, o da onu aradığı manaya ulaştırdı. Her ikisinin izinden giden hakikat yolcusunun yolu sekiz asır sonra Konyada Mevlana dergahına ulaştı. Onunla mana aleminde görüşerek, ruhaniyyetinden bahrelenmiş ve hakiki aşkın cezbisiyle ney olmuş dile gelmiş “Hu, Mevlam hu” demekte.

Feride hanımın şiirlerini okurken insan kendini Hız.Mevlananın huzurunda hiss edir.Diline ve kalbine eşk olsun Feride hanım!

Kövrək duyğular, zərif hisslər

Fəridə Hacıyevanın bu şeirlər kitabının da ilk oxucularından biri mən oldum. Yenə də onun zərif, incə, kövrək şair qəlbinin döyüntülərini eşitdim. Sevindim ki, Fəridə xanım ilk yazılarından üzü bəri–sonuncu hesab etdiyi şeirlərinəcən özünə, öz təbiətinə, şair sözünə sadıq qalır. Yenə də Fəridə xanım sevgidən yazır, bu sevginin ülviliyindən söz açır, ayrılıq, hicran və bu məşəqqətdən doğan hissləri şeirə çevirir. Yenə də Fəridə xanım yaşadığı dövrün onda doğurduğu ağrı-acılardan, dünyanın gərdisinin, fələyin çərxinin dəyişməsindən narahat olduğunu bildirir. “ Qəm mənim içimdədi – bu misra Fəridə xanımın bir çox minor motivli şeirlərinin dilini anlamağa kömək edir.

*Duman gəlib üstünə,
Dözəmmirəm tüstünə,
Dərd çəkilib üstünə,
A çadır şəhərciyim.*

Bu misralar içində qəm yaşadan bir şairin təkə fərdi, şəxsi, məhrəm duyğularla deyil, həm də elin, obanın, xalqın, vətənin qəhrin çəkən bir yurddaşımızın ürəyindən keçən duyğulardır. Nəinki ürəyindən keçir, həm də bu duyğular onun taleyinin yaşantılarıdır. Çünki, Qarabağ müharibəsində Fəridə xanımın da əzizləri, doğmaları vuruşub, yaralanıb ya şəhid olublar. O çadırlarda yaşayan yurddaşlarımız içində yəqin Fəridə xanımın da əzizləri, qohumları var.

Fəridə xanımın şair dünyası həzinlik, kövrəklik və incəlik üstündə köklənib. Onun şeirlərində ağlar bir ürəyin sızılıtları

göyüm–göyümdür, göz yaşlarında zamanın dərdi, kədəri yuva salıb.

O, tanrıdan hünər istəyir ki, söz üstə ilmələnsin, oda-lova dönsün.

*Bənövşəm, sənə qurban
Solmusan mənim kimi.*

Gözəl misralardır və mən həmişə şeir oxuyanda bu misraları xatırlayacağam. Və mən həmişə Fəridə xanımın şeirlərini əlimə alanda, ola bilsin, ən gözəl şeirlərindən bir az zəiflik qaralayanda bax, bu misralar yadıma düşəcək. Mən Fəridə xanıma könül xoşluğu, gözəl şair taleyi arzulayıram.

*Vaqif Yusifli,
Filologiya elmləri doktoru, professor*

Təmizlik və gözəllik poeziyası

Qədim yunanlarda Sapfo adlı qadın şairə olmuşdur. Dünyanın görkəmli ədəbiyyatşünasları, filosofları onu qadın kimi düşünüb, yazan şair kimi dəyərləndirmişlər. Qadın kimi düşünüb, duyub qadın kimi də yazmaq mədəniyyəti dünyanın kişilər tərəfindən görünməyən o biri üzünün açılması, aşkarlanması deməkdir. Anna Axmatova, Mariya Svetayeva, bizim poeziyamızda Mirvarid xanım Dilbazi, Nigar xanım Rəfibəyli, Mədinə xanım Gülgün qadın incəliyinin, xanım zərifliyinin söz ifadəsi kimi ədəbiyyat tarixinə daxil olmuşlar. Mətbuatdan izlədiyim və şeirlərini böyük maraqla oxuduğum Fəridə xanım Hacıyevanın şeirləri, məhz qadın kimi düşünüb, qadın kimi yazmağın örnəyi kimi ədəbiyyatımıza gəlmişdir.

Bəlkə də ədəbiyyatda cins bölgüsü aparmaq doğru deyil. “Aslanın erkəyi, dişisi olmaz”, deyimi ilə xalqımız qəhrəmanlıq, mərdlik dəyərini cinsə ayırmağa qarşı olmuşdur.

Ancaq bir həqiqəti unutmaq olmaz ki, qadın həssaslığın, zərifliyin meyarıdır. Qadın səsi, qadın sözü, qadın sevgisi məhz qadına aiddir. Qadın təkrarsızlığı poetik dünya üçün də təkrarsızlıq potensialı deməkdir.

Fəridə xanımın müxtəlif mövzulu, müxtəlif məzmunlu və formalı şeirləri dünyaya qadın baxışının poetik ifadəsi kimi qiymətlidir. Səmimiyyət, təbii həyəcan, ana təmkini, bacı istiqanlılığı, vətəndaşlıq qururu bu şeirlərin qanına-canına hopub.

*Dərgahına qurban olum, əfəndim,
Hər daşına diz qoymağa izn ver,
İmanım sən, inancım sən, əfəndim,
Dərd versən də qəbulumdu, gizlin ver*

(“Əfəndim”)

- poetik parçası nə qədər təbiidirsə:

*Gəl yağışın altındaca qoşalaşaq.
Yağış yağsın.
Biz də elə yaşillaşaq.
Bax beləcə,
pöhrələnsin
içimizdə,
min arzular.*

(“İlham pərim”)

- misraları qəlbin dərinliklərində yaşayan duyğuları:

*Dilin sözümə həsrət,
Dağım, düzümə həsrət,
Sözün düzüünə həsrət,
Kömək ol, mənə, vətən.*

(“Vətən”)

- kəlmələrində vətən, yurd sevgisi qubar, məhəbbət, ilham dolu bir ürəklə vəsf olunmuşdur.

Bacı-qardaş istəyi, məhəbbəti poeziyasız da dünyanın sübut olunmuş istəyi, məhəbbətidir. Şairə bu təbii məhəbbətə də ay işığına bənzər qəmli, qüssəli bir işıqla dilə gətirir.

*Vallah, yetim qalan mənəm,
Hey gəzirəm tapammıram.
Qayğı dolu nəfəsini,
Bir kimsədə duyammıram.*
("Gəl görüşək")

Bədii sözün böyüklüyü, ülviliyi ondadır ki, şairin kədərini, dərđini sən öz kədərini, dərđin bilirsən və o duyğuları şairlə birgə yaşayırsan.

*Ağlamaqdan qəlpə-qəlpə
sınmışam,
Ağlamaram, mən də belə dəliyəm.*

("Vətənsiz")

- misraları doğma vətəni düşmən tərəfindən işğal olunan qaçqın –köçkün əhval - ruhiyyəsini ifadə edir. Hər gün yuxusunda doğma çınarı, böyüdüüyü evi, toz qonmuş qəmli yolları, yetim kəhrizin yetim sularını görən şairin dərđi, kədəri insanidir, insani olduğu qədər də mətindir, sərt və barışmazdır.

Ocaq ilk növbədə ananıdır. Ocaq itkisi ilk növbədə ana faciəsidir. Şairə bu faciəni yalnız kədərini dilə vermir, ümid və inamla vətən həsrətini dilə gətirir. Fəridə xanımın şeirlərində Natəvanın Qarabağ ətirli nəfəsi duyulur. Bu nəfəs "Gözlərim yoluna bir iz salacaq", "Odum alovum yox bir közüm qalıb", "Ümmandayam, öz gədim yox", "Bu qar da, saxta da ömrün payıdır", "Razıyam ölüb, ölüb Mən yenidən

doğulam”..... misralarından oxucu ürəyinə axır, axıb getdiyi yerlərə gözəllik, inam, saflıq, səmimiyyət aparır.

İstər qadın poeziyası olsun, istərsə də kişi. Əsl poeziya ürək poeziyası, könül səsidir.

Bu səsi dünyamıza gətirən, dilimizdə canladırən Fəridə xanıma zərif duyğular üçün təşəkkür edir, ona həmişə qadın baxışına, qadın ürəyinə möhtac olan böyük poeziya yolunla yeni-yeni uğurlar diləyirik.

*Kamil Vəli Nəriman oğlu,
Professor, filologiya elmləri doktoru*

Nurlu xanımın işıq dünyası

Ölüb-qayıtmısam günahımdan keç... - qəribə deyilmi? Bu bir cə misranın sehrinə düşüb olub-keçənləri çözləyə-çözləyə haralara gedib çıxmaq olarmış. Bu bir misrada etiraf da var, üsyan da, kədər də var, inad da, arxayın-arxayın əl yelləyib getmək də var, halallıq almamış əbədiyyətə qədər uzanan yolun peşmançılığı da, ulu yaradana ərkyana irad da var, bir qadın taleyinin daşa toxunmuş nisgilli gileyi, göz yaşlarından islanmış kipriklərin həsrəti də... Beləcə bu misranın tilsimi ilə illərdən bəri sevib əzizlədiyim, qədir-qiymətini ürəyimdə göyərttdiyim, insanlığına, ədəb-ərkanına, dözümlünə vurulduğum Fəridə xanımın ikinci kitabına, ön sözümə açar tapdığımıza sevindim.

Şairlərin şeirləri özlərinə bənzəyir! Hər bir yaradıcı insan fikrindən, təxəyyülündən süzülən misraları qəlbinin süzgəcindən keçirir, hissləri, duyğuları ilə onu yoğurub-yapır və ağ səhifələrə köçürdüyü misralarda özünün obrazını cızır. Fəridənin şeirləri də onun özü kimi gözəl, zərif, utancaq, həyalı və qeyrətlidir, çünki Fəridə xanım torpağa, dünyaya böyük sevgi ilə yaşayan insandır.

- Ey oğul!
Sən kimsən?
- Türk oğlu türkəm!
- Əslin kim,

Soyun kim,
Hardan gəlmisən?
- Şamanam, Oğuzam,
Ərəm, Göytürkəm
Köküm uzaqlardan
Yol alıb gəlir,
Hər daşa möhürümü
Vurub gəlmişəm!

- deyir Fəridə xanım və bu misraların müəllifinin kişi qeyrətinə, qadın qüruruna, ana vüqarına heyran olursan, inanırsan ki, bu torpağın çökməyə, bu xalqın geriləməyə haqqı yoxdur, yağlı əlində əsir qalan torpaqlarımızı unutsaq, tarix bir yana, heç allah da bizim günahlarımızdan keçməz, gələcək nəsillər yeddi arxa dönənimizə lənət yağdırar.

- Ey igid!
Sözün nə,
andın nə sənin?
- Elimi, obamı
geri almaqdı...
Sənən ocaqları
gur qalamaqdı...

Şairə xanım yaxşı bilir ki, azadlığa, səadətə gedən yol təkcə Azadlıq meydanının başgicəllədən ehtizazından, mitinq ehtirasından, kütlələrin şüurunu kütləşdirən eyforiyalardan ibarət deyil. Vətəndə o vaxt rahat yaşamaq olur ki, onun kəndində-şəhərində firavanlıq hökm sürsün, insanların insan kimi yaşamaq haqqı qorunsun. Bununçünsə, Azərbaycanın hər

bir vətəndaşının siyasi mənsubiyyətindən asılı olmayaraq sağlam fikrinə, xalqın, yurdun rifahına yönəlmiş sivil mübarizəsinə hörmətlə yanaşılmalıdır, əllər sıx birləşməli, ürəklər eyni ahəngdə köklənməlidir.

*Hər kəlməm, hər sözüüm dinim, mürvəti
Vətənə xor baxan, vətən töhməti
Yaman səpələnir el qəniməti
Əllər uzalıdı, bac dünyasıdı.*

*Haydı, haray salın, dağlar ucalsın,
İgidlər tanrımdan, yerdən güc alsın,
Bir vətən cəngisi qoy havalansın,
Meydan hasarlanıb qoç dünyasıdı.*

Fəridə xanımın ikinci kitabına daxil edilmiş şeirlərin bir çoxu haqqında danışmaq, hər birini ayrılıqda təhlil etmək mümkündür, bu onun şair ömrünün göz önündə olan, hər birimizin hiss edə biləcəyi həqiqətlər, yaşantılardı.

Mənsə, Fəridə xanımi daha çox bir insan, ana, həyat yoldaşı, gəlin və bacı kimi sizə tanıtmaq istəyirəm. Biz yeniyetmə çağlarımızdan bir-birimizi tanıyıırıq. Onun bütün həyatını, yaşantılarını, sevinc və əzablarını, uğurlarını da görmək imkanım olub.

Fəridə uğurlarını doğmaları sırasında mənimlə də bölüşüb, onun faciə və kədəri əzizləri qədər məni də sarsıdıb, kədərləndirib. Ulu tanrımız bəzən sevdiiyi insanları dönə-dönə imtahana çəkir, sınaqdan keçirir. Fəridə də lap erkən atasını, doğmalarını itirib. Amma yenə özündə təpər tapıb ayağa qalxıb, sınımayıb, əyilməyib. Ay parçası kimi iki övlad bəxş edib dünyaya, lap cavankən nənə olub, qaynanasının, qaynatasının qulluğunda durub, yorulub-usanmayıb, onların bir sözünü iki eləməyib.... Dara düşən hər kəsin köməyinə birinci yetib, öz ağrılarını unudub, başqasının dərдинə əlac axtarıb.

Sanki bu xoşbəxtliyini, əzabla yoğrulmuş bu səadətini də ona çox görüb tanırım.

Fəridənin bütün müvəfəqiyyətlərinə sevinən, yaradıcılıq şıltaqlığına dözən və onu dünyada hamımızdan çox sevən həyat yoldaşı Rövşənin vaxtsız vəfatı Fəridənin şeirlərinə nisgil, həsrət tonları əlavə etdi.

*İlahi bu boyda bəlamı olar,
Meydanda qalmışam, gör necə təkam,
Dərdin ağırlığı bir dəvə yükü,
Ağzımda böyüyür yediyim tikə...*

Və sonra Fəridə xanım ilk şeirlər kitabını “Məni məndən alan dünya” adlandırmışdı. Bu ürəyədamma idi, ya taleyin qisməti bilmirəm. Bəlli olan budur ki, Fəridə xanım:

*Bu dünyadan mən əlimi üzmüşəm,
Bu dünyayla haqq-hesabım qurtarıb.
Ötənlərə necə olub dözmüşəm,
Keçmiş ola, daha səbrim daralıb - deyir.*

Ancaq biz Fəridəni sevən dostları ona, səbir, təmkin, tükənməz yaradıcılıq həvəsi arzulayıyıq.

Fəridə xanım bilməmiş deyil ki, bu həyat da, bu ömür də şirin bir yuxudur. Bəlkə də nə vaxtsa, ayılında biz tanrıya üz tutub:

*Nə vaxtsa, nə vaxtsa
Mən də öləcəm!
Ölümə güc gəlib
Yenə güləcəm...
Nə deyim, nə deyim
Mən bilmirəm heç
Ölüb qayıtmasam,
Günahımdan keç...*

təsəllisinə güvənirik. Ümidinin ömrü arzularına calansın,
Fəridəm! Oxucularla yeni görüşün mübarək!

*Telli Pənahqızı,
Jurnalist, şairə*

Ömürdən səhifələr

**Şuşa xanımlarından olan ana nənəmin
anası Cavanşirova Xeyransabəyim**

**Anamın atası Minbaşıyev
İskəndər bəy**

Anamın anası Bikəbəyim

Atam Məcid, anam Bəşər xanım

Həyat yoldaşım Rövşən

Hacıyeva Fəridə (16-yaş)

Qardaşım Yusif və atam

Hacıyeva Fəridə (14-yaş)

Ləyaqətli qadın, gözəl şairə

Fəridə Hacıyevanın adı ədəbi aləmə çoxdan və həm də çox yaxşı tanışdır. Fəridə Azərbaycanın çox güclü şairlər ordusunda layiqli yeri olan bir şairdir. Mən bu yazımda Fəridənin şairliyindən şeirlərindən danışmaq istəmirəm. Çünki, onun şeirlərini təhlil etmək , onlar haqda mükəmməl fikir söyləmək iqtidarında deyiləm. Bu haqda söz sərrafları öz dəyərli fikirlərini dəfələrlə söyləyiblər və elə oxuculara təqdim olunan bu kitabda da öz sözlərini deyiblər. Mən Fəridəni oxuculara bir insan, bir qadın, bir şəxsiyyət kimi tanıtmək istəyirəm. Əslində Fəridənin şeirlərindən onun özü, qəlbi, öz xarakteri boylanır. Həssas oxucu Fəridənin kimliyini o an anlaya bilər. Fəridə Sumqayıt şəhərində müəllim ailəsində dünyaya gəlir. Əsl-kökü isə ulu Qarabağa, bu gün həsrətlə anılan Qubadlıya bağlıdır. Bəlkə Qarabağ dərdinə odlu yanğı elə bundan irəli gəlir. Qanlı keçən bu təəssübkeşlik hissi, ağrı bütün yaradıcılığı boyu açıq-aşkar hiss olunur. Fəridənin valideynləri sözün əsl mənasında ziyalı vətəndaş olublar. Mən onun valideynlərini görməmişəm, amma Fəridənin aldığı tərbiyə onların simasını çox gözəl əks etdirir.

Kim nə deyir-desin, ilkin ailə tərbiyəsi insan xarakterinin formalaşmasında, bütün həyat yaşantısında özünü göstərir və böyük rol oynayır.

Fəridə xanım 1971-ci ildə K.Krupskaya adına kitabxanaçılıq texnikumunu, 1976-cı ildə isə Azərbaycan Dövlət İncəsənət Universitetini bitirib. 1983-cü ildə Respublika Aşıqlar Birliyində metodist, folklor şöbəsinin müdiri vəzifəsində çalışıb. O zamanlar Fəridə artıq tanınan şair idi. Şeirləri dövrü mətbuatdan, televiziya verilişlərindən oxuculara yaxşı tanış idi.

Hal-hazırda Fəridə milli-mənəvi sərvətimiz olan M.F.Axundzadə adına Azərbaycan Milli Kitabxanasının dövrü-

mətbuat bölməsinə rəhbərlik edir. Mən indi Fəridə xanımla həmkaram, iş yoldaşıyam. O öz işini sevən, ona məsuliyyətlə yanaşan bir vətəndaşdır.

Fəridə xanımın üç pyesi Mədəniyyət Nazirliyi tərəfindən qəbul olunmuşdur. Onun şeirlərinə gözəl bəstəkarımız mərhum Süleyman Ələsgərov böyük qiymət vermiş, mahnı bəstələmişdir. “Aşıq Pəri” adlı şeirinə Sevdə İbrahimova mahnı bəstələmişdir. Fəridənin şeirləri həm də qardaş Türkiyədə çap olunur. Müxtəlif illərdə poeziya almanaxı “Azərbaycan harayı” adlı toplularda Fəridənin silsilə şeirləri çap olunmuşdur. İlk kitab isə 1998-ci ildə “Məni məndən alan dünya” adı ilə çap olundu. 2000-ci ildə “Dünyama qovuşacağam” adlı şeirlər kitabı, 2001-ci ildə isə görkəmli Rumın şairi Mixay Emineskonun şeirlərinin tərcüməsində “Ulduzlardan pay istərim” adlı kitabı çap olunmuşdur. Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü olan Fəridə xanım həm də fəal ictimaiyyətdir. Azərbaycan Rumıniya Mədəni Əlaqələr Birliyinin üzvü, “Şam” ədəbi məclisinin, “Məhsəti” şairlər məclisinin, “Aşıq Pəri” məclisinin ilk üzvlərindən biri olub. Fəridə xanım gözəl şair olduğu kimi, həm də gözəl dost, gözəl insandır. Qayğıkeş ana, səliqəli sahibə, mehriban, bir az da ciddi nənədi. Vaxtsız itirdiyi Rövşən müəllimə sədaqətli ömür-gün yoldaşı olan Fəridə xanım iki ağıllı, savadlı, ləyaqətli övlad yetişdirib cəmiyyətə vermişdir. Nənə sevincinin xoşbəxtliyini yaşayan Fəridəyə daha böyük sevinclər arzulayıram.

Mən bütün azərbaycan qadınlarında görmək istədiyim, arzuladığım bir xüsusiyyəti Fəridədə görürəm və fəxr edirəm. Bu da bütün milli- mənəvi, etik normaları özündə cəmləşdirən ləyaqətdir. Mən onu ləyaqətli bir insan kimi tanıyram və sevirəm. Məncə ləyaqət hissi hamıda olmalıdır. Ələlxüsus qadınlarda. Qadın cəmiyyətin güzgüsü, mənəvi dəyərlərin əsas dayıçıcısıdır. Milli-mənəvi dəyərləri özündə yaşadan hər kəs

millətin baş ucalığıdır. Məhz Fəridə xanım öz xalqına, vətəninə, ailəsinə başucalığı gətirən bir vətəndaş şairdir. Onun indi öz oxucularına təqdim etdiyi “Göylər pənahım mənim” kitabının seviləcəyinə və Fəridəyə yeni bir başucalığı gətirəcəyinə əminəm. Sənə cansağlığı və yeni yaradıcılıq uğurları arzulayıram, bacım.

*Xuraman İsmayılova,
Əməkdar mədəniyyət işçisi, şairə*

Onun şeirləri saf, təmiz duyğularla pıçıldayan, bəzən isə haray qoparan iç dünyasının yaşantılarıdır. Onun Vətən sevgisində isə daxili təlatüm, azadlığa, səadətə bir çağırış səslənir.

*Mina Rəşid,
Jurnalist, şair,
Yazıçılar Birliyinin üzvü.*

I. ƏSƏRLƏRİ

Kitablar

1998

1. Məni məndən alan dünya [Mətn]: [şeyrlər və poemalar] /F. Hacıyeva; ön söz: Ə.Cəfərzadə.- Bakı: Səda, 1998.-176 s.

Kitabın içindəkilər: Ön söz; Qəm adlı dünyanı almışam yoxsa; Bəlkə onda; Gözüm baxır kor olmağa; İnsaf ver, allah; Qırmızı qərənfil; Yatmışdım ayrılmışam; Ulduzlar yerə enib; Ay ellər; Nəyimə gərəkdi; Könlüm susub; Neyləyim; Yaman dəydin daşa sən; Halal olsun; Könül yaman susub; Uzaqlardan gəlmişəm; Mən də yol gedirəm; Bu dünya düzəlsə; Şükür bu günə; Xocalım hey; Yalan cövlan eyləyir; «Mən» dən dönürəm; Dünyam; Sözümü deməliyəm; Allah, qoru; Qəribəyəm; Haqqın dili kəsilir; Seçəsiyəm-seçəsi; Həsrətin daşını tökmüşük daha; Neyləyim; Varlı həyətin qarnı tox itləri; Tərsə düşüb işlərim; Məni məndən alan dünya; Oralıyam, oralı; Ağlaram; Yoxsa; Kamran balam; Bu dünya; Duyğularım; Alatau dağları; İnsan oğlu; Sözüm qalmayıb; Odam, sönmərəm; Yanan da sən, yaman da sən; Talandı; Ötən ötdü; Ucu kələfli dünya; Meydan mənimdi; Anam, vay demə, vay demə; Dərdim dərdi; Od var; Çatan deyil; Məhv edəydik; Ayrıliqdan az danışın; 45-in qatarları; Oğul verin; Bu yollar ömrümün ağır karvanı; Ata lay-lay çalır; Körpən səni gözləyir; Sən yoxsan; Gələcək anam; İncilər düzər; Sözümdə; Yada qalır; Duymayana nə deyim; Gəncliyim; Mən insanam; Yaman olur; Olaydı; Analar qocalanda; Taleh əllə qurulmur; Belə doğulmuşam; Könlüm mənim; Öz-özümdən küsmüşəm; Mən buyam; Kədər varmı çatası; Nədənə; Analaşdı bu torpaq; Ömür elə gödəkdir ki; Bilmirəm; Qocalar; Taleyimə yazıla; İzi

görünməz; Dəydi qəlbimə; İtən gənclik; Yol üstəyəm; Elba çayı; Sorağındayam; Yenə payız havasına düşüb könül; Nə yaxşı ki, varsınız dostlar; Bu dünya, ulu dünya; Elə bil; Kövrəlmişəm; Ömrə yaş istəmə; Gör nə uzaq düşübdü; Ölməzliyə ucaldın; Nələr gedib ömürdən; Ocaq başı; Ya qismət; Ömürdən pay istəmə; Nəğməm mənə həyan dur; Mən nə deyim; Səs verin siz də; Qapını açın; Beləcə doğulmuşam mən; Qəm badəsin içən oldun; Baş dəydi; Belə yazıb; Daşlaşmışam; Neyləyim; Həyan dursun; Məni qınamayın; Yanar odam mən; Dünəndə qaldı; Bir ağı yüz qarası; Bayram axşamı; Bu nə gəliş, gedişdi; Mən gələndə; Üzə bimirəm; Yazma ömrümə; Ölümə məhkum olunanlar; Qorxuram; Meşə qəbiristanlığı; Soran oldu yaşıma; Axan su, lilli olmaz; İlahi kömək ol, bu gecə; Nələrə sədd çəkdim, nələrdən qaçdım; Oğuldu oğlum; Gözlərinə baxdım gülüm; Mübarək; Atam dedi; Mənim oğlum; Şair qardaşım Akif Səmədə; Ürəklərdə qalanımsan, qalanım; Məmməd Arazım; Qonağıydım o yurdun; Oğluma; Ürəyim mənim; Ay ana; Könül qızım; Nəvəm dil açıb; Mehribanım; Bayatılar; Deyirlər; Ustad Şəhriyar; «Heydərbaba»; Bu gündə; İnsan; Qoca miskər; Deyil; Körpü; Türk qardaşıma; Aşıq Pəri; Səməd Vurğunum mənim; Saraya bax; Ağrılı dünyadan sovuşan mənəm; Yeni ilin astanasında; Yeni ilin mübarək; Bəxtəvərəm mən necə; Ömür payı; Bağda bir gecəm; Ömrümün bir anı; Ötən ömür; Nəsə itibdi; Bu gecə; Sazlı-sözlü dünyam mənim; Bu ocaqda qalansın; Ömrünün payızı; İncilər düzər; Sərt şilləyə dönüb külək; Gəncliyim; Dünəndə qaldı; Torpaqdadı qismətim; Xoş gördük; Hanı mənim hay verənim; Bağda; Yollar, yolum ol mənim; Bu ilim; Meşədə; Keçəm; Gəlmişəm; Yeni il; Mənim kəndim; Vətənim mənim; Xəzərim, ay Xəzərim; Durnalar; Dağ kəndi; Asta apar; Qızıl zəmi- qızıl dəniz; Hünərdir; Kəklik gördüm; Gözün aydın Qobustanım; Zəmilər biçiləndə; Sənli-mən; İlk sevgi; Payız gəlir; Yaraşır; Bahar gəlir elimə; Dağlar; Bağda mənzerə;

Dalğalar; Daşa dönmüş Qobustanım; Gecələr; Tələsməyək;
Varam mən; Bir qoca yaşayır; Aşıq düşüb; Payızım; Payız gəlir;
Bu günüm; Çərşənbə axşamı; Güzəlliyə qarışım; Necədir;
Kövrək qəlbim talan olar; Qəlbim buz baltası; Bəxtəvərəm; Ya
var ol, ya yox ol; Nə sən günahkarsan, nə mən bilirəm; Elə
darıxmışam; Sənsizlik; Necə deyim; Sənsən; Bu günüm; Qubar
oldum; Sevincə dön; Fərəhim gedən gündən; Döz görək; Gün
aydın; Daha incitmərəm səni; Güzəl; Qoyma bircə inciyim;
Qoşa kölgə; Sən; O gündə; Bu gün görünməzəm; Deyirsən;
Səssizlik; Sənsiz; Güzəl; Düşünürəm; Qərarım kəsilib;
Taleyimlə üzbəüz, qismətimlə yanaşı; Düşmüşən; Günümə bax;
Məndən incimə; Dağım olar; Gəlməsən; Nə biləsən; Döyün ey
ürəyim; Gəl ömrümə; Bu dünyaya göz açannan; Bağışla; Pisəm
bilirəm; Harda qalmısan; Dözüm qalmayıb; Talan olar; Özüm
də bilmirəm; Deyirsən şeir yaz; Bu gün bəxtəvərəm; Gecə
sənsiz, mən tənha; Nə yaxşı ki, beləsən; Ucuzluğa çatmışam;
Könül gərəkdi; Qan damar; Bu yollar, yorubdu məni; Bu da
belə görüşdü; Dünyam pərən-pərən; Dünyam susub; Harayıma
çatan kim; Sənsiz, sənli oldum; Çiçəklər; Qəribsəmə könül; Nə
yaxşı ki, tək qalmışam; Təki gəl, gözlərim; Duy məni bir az;
Gəl, doğulaq yenidən; Sənnən incimişəm; Demərəm daha;
Yollar yorğunu; Bu gecə; Kimsəyə əl açmıram; Bu soyuqluq;
Hanı bir baxıcı, baxtına baxa; Başqalaşmışam; Gözləyəcəm;
Yol üstədi, təkəri yox. *Poemalar*: Atamı yada saldım; Natalya;
Könül.

2000

2. **Dünyama qovuşacağam** [Mətn]: [şeyrlər və pyeslər]
/F.Hacıyeva; red.V.Yusifli. - Bakı: Nağıl evi, 2000.- 414 s.

Kitabın içindəkilər: Nurlu xanımın işıq dünyası. *İnsan, sözüm sənədi*: Türkün mənim; Ey oğul... sən kimsən; Bizi çəkdin

sınağa; Hazır olaq hər savaşa; Qərib vətən; Salamlaşırım; O qanlı gecə; Əsl təbibdən; Dayım oğlu; Ölən yox, dirilən yox; İnsan ol; Anam vətən; Umudum yox; Bir həsrət yangısı qəribliyində; Bilirəm nə vaxtsa...; Kitabxanam, elm ocağım; Qamçısı yaman; Azadlıq meydanı; Meydan hasarlanıb, qoç dünyasıdı; Gözü yumub, toru atdın. **Dünyama qovuşacam:** Dünyama qovuşacam; Bir şeir yazacam; Deyəcəyəm, sözüm nədi; Könül; Bu gecə; Bu da ömür, bu da gün; Üzüyün yox olmuş qaşyam, allah; Vanymış görəcəyim; Ünvanım göydü, göy mənim; Mən nələr oxudum; Gəl məni götür; Yazın nəfəsi; Olardım; Oyna, a könlüm, oyna; Sən quluna kömək ol; Tanrım, mənə kömək ol; Yorulub allah; Sən demə; Mən baş götürürəm, o da daş atır; Bu payız havası; Ay da çıxıb gecə yarı. **Elə bil ayrılıq qorxusu gəlir:** Bəxti kəm olan mənəm; Bu yağış; Sənsizlik; Nə olar qayıt gəl; Neyləyim, səninlə ölməmişəm mən; Bir mən bildim; Bağışla əzizim; Qara çəkilib; Qərubsəyib qalmışam; Bəlkə elə yuxuymuş; Nə deyim; Küsüm yenə barışım; Sənə qurban gedərdim; Sənsiz; Ölüb qayıtmısam günahımdan keç; Ölüm, sənə dirilim. **Ürəyini oxudum:** Əzizim; Mənəm; Oğul dağı; Yalandı; Gəlib ayrılıq dəmi; Dözmürəm bu hala; Nə gözəl; Nəgmələrim; Cənublu qızıyam; Bu dünya bir oyun; Kəlik gördüm; Sevgimiz adıləşər; Qərubsəyib, bir sazım; Dağlar; Anam, məni yaradan sən; Gəl oğlum; Baş örtüyü, kələğayım; Ürəyini oxudum; Fatimeyi-Zəhradı; Gedirəm daha; Bu qədərmiş mənimki...; Halım hal deyil; Göz açıb gördüm ki...; Göz-görəsi, ölürəm; Qonşumuza gəlin köçür; Gözlərimdə yaşıymış; İncimə; Ruhum təzələnir; Bir qırıq sevincim, gözə dəyməsin; Bunu bilirsen; Ətirlənir; Öyən ha deyil; Nəyimə gerekdi. **Bayatılar, rübai və dördlüklər:** İtən yuxular; Qızım Zöhrəyə; Axtar, tap məni; Balam böyüyür; Qaranquş yuva qurur; Puçurlayır ağaclar; Ay balalar; Qayğıkeş qız; Böyük qızam; Günay; Xəstələnmə hələ sən; Şeytan qız; Anam görməsin; Balaca qız; Gecə ulduza baxdım; Nənəsi, ay nənəsi. **Pyeslər:** İtirilən yurd yeri; Gül açan xatirələr; Səs, nəfəs və doğmalıq.

3. Göylər pənahım mənim [Mətn]: [şeyrlər]
/F.Hacıyeva; red. V. Yusifli.- Bakı: Adiloğlu, 2003.- 150 s.

Kitabın içindəkilər: Kövrək duyğular, zərif hisslər; Təmizlik və gözəllik poeziyası; Ləyaqətli qadın, gözəl şair; Vətən; Vətəni sevin; Məni qorxudan; A çadır şəhərciyim; Qaçqınam; Qəm görürəm; Nigaran gedirəm; Bu gecə; Köçən deyiləm; Qaçacağam; Bu gecə; Sözümlər dən-dən; Dünyam mənim; İstanbulum; Qəriliblikdə; Mərmərə dənizi; Xlor var, xlor; Ay Nəsimi; Vətənsiz; Kövrəldim; Bu dünya; Aranızdan köçən mənəm; İtib mizan-tərəzi; Dərgahına gəlmişəm; Yalanıymış; Dözümlər də mənim; Bu gecə; Məni dindirən olmasın; Gəl, oğlum; Bu gün zikr eləmək düşüb könlümə; Tanrım, hünər ver mənə; Bu gündən; Ac dünyada tox mənəm; Ölənlər var; Mən gedirəm ölməyə; Yoxuymuşam; Mən yorulmuşam; Üzüm o yanadı; Bu günə dəymə; Göylərdən baxacam; Tənhalıq; Ay Allah; Oyunçu deyiləm; Göy üzündə; Küskünəm; Qoruyacam mən; Bu ömür ötəri; Dərd içində üzəm, üzəm; Ramazan; Əfəndim; Əsri yarılamışam; Heç şair olmamışam; Nəzrinim; Öz baxışın var; Qədəmin mübarək; Könlümün nəğməsiyəm; Bu da qismətimiz; Bənövşəm; Qəmdən biçib; Bu harasıdı; Kilidini açmıram; İnsanları sevərdim; Bəs niyə inciyik; Gələsi deyil; İstəsən; Bu payız; Nə yaxşı; Sev məni; Ağırdı mənə; Məni küsdürmə; Sevgimiz; Dünyadan itmişəm; Qorxudur məni; Sən yoxsan; Günahkar özüməm; Dünya sənə dar gəlir; Barışan deyil; Sənsiz; Belə dərd olmazdı; Yarın yaman dil açıb; Gəl görüşək; Səsimə səs ver, gəl; Qədim ələməsi; Küsmüşəm; Ölmüşəm gülüm; Bu yer üzündə; Sənsizləmişəm; Dərdimi deyəcəyəm; Səni kimdən sorum; Mənimdən, mənim; Göylərdə görün; Közərlən deyil; Kövrəyəm indi; Sənsiz keçəcək; Bu günüm nəsdədi; Sənsiz qalacaq; Sənsizəm; Köməyin gərək; Nə deyim; Qınamayın; Ruhum qapanıb; Yuxuymuş demə; İlahi kömək ol; Sən baxdın; Mən də

beləyəm; Sən gəldin; Tanrım, qınama məni; İlahilər; İlham pərim;
Dillənir; Dörlüklər; Bayatılar.

2004

4. Bağışla, Vətən, bağışla [Mətn]: [şeyrlər və pyeslər]
/F.Hacıyeva; red. E.Fərruxzadə.- Bakı: Adiloğlu, 2004.- 218 s.

Kitabın içindəkilər: Vətənə bağlı poeziya; Müəllifdən; Bağışla, vətən, bağışla; Şəhidliyə qovuşaq; Xocalı gedən gündən; Torpağımız alınsa; Elim hey; Dünya düzəlməsə; Canım vətən; Qarabağ; İnsanlardan küsürəm; Göylərdən baxacam; Bəlkə onda; Ay ellər; Xocalım hey; Yalan cövlan eyləyir; Gözüm baxır, kor olmağa; İnsaf ver, allah; Qırmızı qərənfil; Yatmışdım, ayılmışam; Nəyimə görədi; Yaman dəydin daşa sən; Halal olsun; Könül yaman susub; Bu dünya düzəlsə; Şükür bu günə; «Mən» dən dönürəm; Dünyam; Haqqın dili kəsilir; Seçəsiyəm, seçəsi; Həsretin daşını tökmüşük daha; Neyləyim; Varlı həyətin qarnı tox itləri; Tərsə düşüb işlərim; Məni məndən alan dünya; Oralıyam, oralı; Ağlaram; Bu dünya; Duyğularım; İnsan oğlu; Gözüm qalmayıb; Odam, sönmərəm; Yanan da sən, yaman da sən; Talandı; Ötən ötdü; Ucu kələfli dünya; Meydan mənimdi; Anam, vay demə, vay demə; Dərdim dərdədi; Od var; Çatan deyil; Məhv edəydik; Oğul verin; Analaşdı bu torpaq; Ya qismət; Nəğməm, mənə həyan dur; Bu ocaqda qalansın; Yol üstədi, təkəri yox; Türküm mənim; Ey oğul... sən kimsən; Bizi çəkdi sınağa; Hazır olaq hər savaşa; Qərib vətən; O qanlı gecə; Ölən yox, dirilən yox; İnsan ol; Anam vətən; Ümidim yox; Qamçısı yaman; Azadlıq meydanı; Meydan hasarlanıb, qoç dünyasıdı; Göz yumub, toru atdın; Dünyama qovuşacam; Deyəcəyəm, sözüm nədi; Oyna, a könül, oyn; Tanrım, mənə kömək ol; Tanrım da əllərimdən yorulub, allah; Vətən; Vətəni sevin; Məni qorxudan; A çadır şəhərciyim; Qaçqınam; Qəmi görürəm; Nigaran gedirəm; Bu gecə; Sözüm dən-dən; Dünyam mənim; Qəriblikdə; Xlor var, xlor; Ay Nəsimi; Bu dünya; Aranızdan köçən mənəm; İtib mizan-tərəzi; Yalanıymış; Tanrım, hünər ver mənə; Bu gündən; Mən gedirəm ölməyə; Bu harasıdı; Kilidini açmıram; Sevgililər günündə;

Dünyanın üzü bilinməz; Son qoyular həyəcanıma; Mənə güləyən demə; Yollar yarıda; Vətən, sənə qurbanam; Fərizə, İlham sevgisi; Küskün düşmüşəm; Haqqa səs verək; Kömək ol; Ölüm-itimli dünya; Kim qoruyacaq; Qərib yolçuyam; Oğul doğuldu; Mən hazıram ölməyə; Görüşəcəm; Dördlükler; Bayatılar; İtirilən yurd yeri (pyes).

2006

5. **Qaytaram tanrı sevgisin** [Mətn]: [şeyrlər]
/F.Hacıyeva; red. E.Fərruxzadə.- Bakı: Adiloğlu, 2006.- 253s.

Kitabın içindəkilər: Mərifət, həqiqət və yeni şeir axtarışında. **Niyyətım xoş biçimdə:** Sevgi gəzirəm; Adını çəkməyə bir ney istərəm; Niyyətım xoş biçimdə; Ulduzlar yerə enib; Bu bahar; Yağış yağır; Tanrı payımı almasam; Ay yorğun; Dünyam sirli-sehirlidi; Bu gül; Ney səsinə dönmüşəm mən; Hara yön alım, çəkilm; Yol gedirəm; Nələr düşür yadıma; Görüşəcəm; Ya rəbb, sənə sığınırım; Uzaqlardan gəlmişəm; Raziyam; Mən də yol gedirəm; Mənə güləyən demə; Görən sonu nə?; Beləcə günləri verəcəm bada; Yolun haradı; Yolum oradı; Könlümün ağrısı; Gözüm baxır kor olmağa; Ömrümü sürəcəm; Ölüm-itimli dünya; Nağıl dünyam dağılmış; Bu sənsən; Sənə kim yar olacaq?; Arzuma yetir məni; Allahım; Bunu yəqin bilmişəm; Arzular; Gəl, evimin dirəyi; O zirvəni aşan mən; Getdiyim yol nəşədi. **Gedəcəm nə vaxtsa payıza həsrət:** Bəxtəvərlik, bəxtəvər; Donmuş məhəbbət; Bir körpə doğuldu; Ürəyə dən düşüb; Düşüb qəsdimə; Xoş günlərə qatılaq; Ad günün mübarək; Tilsimi açın; Məni duyan var; Səninəm; Fərəhim gedən gündən; Sənə bağlı; Tanrım; Hara yığışım; Sənə dönəcəm; Nə bilim; Bir də görəcəksən; Varlığımda qalanmış; Sənin gözlərin; Göyləri sevindirəcəm; Yoxam; Sənsizəm; Yolum yarıdı; Yanılmışam; Çasıb qalmışam; Dayıma; Kimsəyə əl açmıram; Gəl doğulaq yenidən; Gözəl; Bu gün görünməzəm; O gündə; Sənsizlik; Məni qınamayın; Qocalığımda; Ətirlənim; Harada axtarım; Görüşmüşük; Göylərdə doğulacam; Nəvəm yol gəlir hələ; Gözləmişəm; Ağrı yarama düşübdü; Döz deyəcəyəm; Bizi tərk edir; Sevgililər günündə; Bu dünya; Yetim

evi; Elə soyuqdu mənə; Ömrün astanasında; Haraya tələsirəm;
Gedəcəyəm bəlkə də; Onlar varsa, mən də varam; Qoparır məni;
Ömrümün qürub çağıdı; Baş açmadım; O günlər; Sevindir;
Yoxluğun; Bu gecə; Sənin gözlərin; Şeirlər; Mən nə deyim; Bu nə
ömür, bu nə gün; Daşlaşmışam; Öz umacağım; Dünya düzəlməsə;
Ürəyimdən keç; Bir mənəm, bir dünyam; Talan var yer üzündə;
Bu dünya; Kölgənnən qorxdun; Əzizim Züleyxa xala; Üzüm
güləcək; Batır ürəyimə ox kimi; Hamı orda görüşəcək; Mən
hazıram ölməyə; Könlümə yaz düşübdü; Yol üstədi, təkəri yox;
Qəribəyəm; Bir də görəcəklər; Ömrümə yazdı; Allah gözəldi
axırım; Küssün düşmüşəm. *Təbiətlə üz-üzə*: Bu qış; Yazın gəlişi;
Səni görüncə; Bu yayın havası; Loğmanıdır könlümün; Gəlsin;
Soyuqluqdan içmək olmaz; Vurulmuşam bu yurda; Nabran
ləvhələri; Yolçuyam giriş mənim; Deyişirik söz-sözə; Ulduz-
ulduz gül açır; Gedən getdi; Dözən olacam; O günlər yamanca
yadıma düşür; Gecələr; Bu leysan yağışı; Qoyma könlüm təntisin;
İtən deyiləm; Sirrimi açmağa; Bu gecə tilsimə düşmüşəm; Bu yaz;
Gecələrin nağıl dolu dünyası. *Torpağımız alınsa*: Torpağımız
alınsa; Biz hazırıq savaşa; Bu zaman; Xarı bülbul; Məni qorxudan;
Canım vətən; Laçında qaldı, Laçında; Elim hey; Bağışla deyəcəm,
bağışla; Yoxa çıxıbdı; Oğul doğuldu; Nağıllardan qorxulu;
Qarabağ; İnsanlardan küssürəm; Dünyanın üzü bilinməz; Vətən,
sənə qurbanam; İnsanlar doğulsun; Kəsəm, doğrayam; Sözümlə
bir; Şəhidliyə qovuşaq; Toy ola Xocahanda; Yollar yarıdı;
Kömək ol; Xocalı gedən gündən; Fərizə, İlham sevgisi; Köklə
aşıq, köklə sazi; Son qoyular həyəcanıma; Dədəmiz Qorqud;
Qərib yolçuyam; Kim qoruyacaq; Haqqa səs verək; Ürəyimdən
gəlib keçər; Nə olaydı. *Dörtlüklər, ikiliklər, və bayatılar*:
Dörtlüklər; İkiliklər; Bayatılar.

2010

6. Hu, Mevlam hu... [Mətn]: [şeirlər] /F.Hacıyeva; red.
N.Şahbazova.- Bakı: Adiloğlu, 2010.- 287 s.

Kitabın içindəkilər: Əlvən sətirilər; Cəlaəddin Ruminin izi ilə; Mevlana zirvəsi. *Hu, Mevlam hu*: Min-min könül oyanır; Ordasan ağam, biləcəm; Üzə güldü əməlim; Yol açdım; Qəlbimə inci düzəcəm; “Hu” deyəcəm; Əlvida demirəm; Səma rəqsi; Ziyarətə gəlmişəm; Dərgahına gəlmişəm; Ney; Dünyam təzələnir; Bu incini düzəm-düzəm; Qırmızıda qara gördüm; Bu gecə; Məni dindirən olmasın; Fatiməyi Zəhradı; Düşüb könlüm; Tanrım; Tanrım hünər ver mənə; Allahım; Gözüm baxır kor olmağa; Uzaqlardan gəlmişəm; Sevgi gəzirəm; Ac dünyada tox mənəm; Yoxam; Quş oldum; Yazıq olmuşam; Ay yorğun; Hecə sürmüşəm; Dünyamda qalacam; Ucu kələfli dünya; Ömrü belə sürürəm; Mən gedirəm; Sözüm bitib; Gözəllik qurum; Könlüm mənim bələdçim; Bu qış; Qəm gəzirdim; Əridim gül ətrinə; Dolanıram dünyanı; Sirlə dolu tapmacam; Nəvəm; Yarı yolda qalmışam; Uduzdum; Sözümün kəsəri bitib; Hakimi mən; Günüm yox; Gec deyil ki; Gedirəm; Şükür bu günə; Yox eylə; Payızdan qışa gedirəm; Könlüm durulsun; Ağlayan deyiləm; Nə qədər rahatam; Dəniz və mən; Tilsiminə düşmüşəm; Adını çəkməyə bir ney istərəm; Niyyətim xoş biçimdə; Tanrı payımı almasam; Dünyam sirli-sehirlidi; Bu gül; Ney səsinə dönmüşəm mən; Bilmirəm hara çəkilib; Yol gedirəm; Ya rəbb, sənə sığınırım; Raziyam; Görən sonu nə; Beləcə günləri verəcəm bada; Yolun haradı; Arzuma yetir məni; Bunu yəqin bilmişəm; Kimsəyə əl açmıram; Allah gözəldi axırım; Göylərə deyəcəm bildiklərimi; Gözəlliyə güvənsin; Qızılgülüm; Hamı orda görüşəcək. *Özümlə söhbət*: Ağlayıram gülə; Xocalım; Gülə bilmirəm; Əlacsızdı dəyməyin; “Nəfəs” kitabını aldım; Yeni “Modern şeirlər”; Gülə bilmirəm; Yazıq olmuşam; Əyilmişəm; Keçən günlər; Sözüm silinib; Varlığım şərdən yox olsun; Dolanmağa hünər görə; Dinməyəm; Sabahım şirin açıla; Sakit otaq; Keçəmmərəm öz sözümdən; Adiləşdi həyəcanım; Qışa çatmışam; Tamella xanım; Yaş üstünə yaş gəlib; Qınayan olmasın; Vida anı; Görünmürsən; Bu qismətə mən nə deyim; Özümü öyə-öyə; Boynu bükük bənövşəyə; Bu gündən; Sərsəriyəm; Fani dünya; Nikbin ol; Elə yorulmuşam; Könlümü duymasın; Dənizin sahilində; Saçlarıma dən düşdü; Dedilər; Nə yaxşı ki, varsan, var; Yaz gəlib; Yağış yağır; Ağaclar çiçəkləyib; Güldün; Baxışların;

Ömrün xəzan vaxtında; Tövbə edən insan; Sənə yer salmışam;
İnsanlığ bəxş edəm; Ağırdan ağır; Tar çalmanda; O günlər; Maestro
Ceyhuna; Yadlaşdıq; Getmişən; Çıxdın qarşıma; Güləmail; Mənəm
dünyayla barışan; Düşdüm; Dünyama yaraşıq; Bu payız başqa
payızdı; Seçə bilmirəm; Dost görüşü; Əziz dayım; Bir yar sevdim;
Yox olub gedib; Vətən dərdi; Milli kitabxanam; Söz qalıb; Bu
insanlar; Ulduzlar yerə enib; Bu bahar; Sənə kim yar olacaq;
Ömrümə yazdı; Qanım qaradı; Gözəllik müjdəsisən; Bir şahlıq
quşuyam; Anaların anası; Məni çaşdırır; Tilsimə düşmüşəm; Söz
yarasıdı; Girəm mələk donuna; Dözən mənəm; Nə ocaq var, nə külü;
Bu payız gecəsi; Bir yaş da gəldi; Mənim nəvəm; Payız; Bu dünyanı
sevirəm; Düzlüyüm məni yıxdı; Qaçqınam. *Gözəlliyin içində*: Yazın
gəlişi; Gəlsin; Elə dünyamda qalacam; Yayda yağış; Bu payız;
Doymadım; Yeni ilim; Bu bahar bir gözəldi; Arzularım; Gözəlliyin
içində; “Qax”dı, Qax; Bu payız, başqa payızdı; Bağda. *Dördlülər*:
Gözlərim yolları gəzir, dolanır; Əlimi göyə uzatdım; Neyin sehrinə
düşmüşəm; Ney ağılatdı için-için; Neyim sirli bir xudadı; Dərdin
ağırlığından; Harın üzlər düz üzümə qayıdır; İçimdə təlatüm, bir hay,
bir haray; Gecə yarı, fikrim qarmaqarışq; Ərənlərim hu... dedim;
Ayrıldım dünyanın qeyli-qalından; Neyləyim, bu dünya mənə dardı,
dar; Nataraz adama rast gəldim yenə; Sabahım xoş gördük, xoş
gördük səni; Bu dünyaya yadam özüm; Bağçada gül qoxuyur;
Mənəm sözü qərib səmiş; Baharın müjdəsi güldü, çiçəkdi; Ömrümün
ahıl vaxtında; Naşı sözlər məni məndən yox edir; Ürəyimə od ələndi;
Arandan dağa yol açdım; Gedər gəlməzə düşmüşəm; Yer də, göy də
mənə yaxın; Havam çatmır, sıxıldım; Göydən imdad diləyəcəm; Gül
dərdim könlümə yaxın; Əl atmışdım yaxşılığa; Dediklərim boyatıyıb;
Dağlar! Mənə hay verin; Tənhələşib qalmışam; Umacağım yox daha;
Bu dünya gözümdə oyun-oyuncaq; Gözümdən yuxu çəkilib; Mənə
baxan bəxtəvərlik oxudu; Bir anlıq səadət əsrə bərabər; Üzümə sabah
açılıb; Yollar məni yoran deyil; Hər nə varsa mat qalmışam; Əlimə
bir damla düşdü; Gecə yarı, yuxum yox; Bu dünyada mələk gəzdim;
Kaş, o günlər olaydı; Sandım ki, bu dünya bir cənnətdi gözümdə;
Doqquz ay bətnimdə bəslədim; Bir nadan sözündən uçundum; Hünər
yox dərdimi çəkməyə; Acıyıram bu dövrə, bu günə; Gözümün
nuru azalıb; İnsanlığı uca tutdum; Az qaldım azam yolumu;

Keçmişlərə yol salacam; Ay özümə bələd canım; Gecə yarı, ay da düşüb könlümə; Yaz da gəlib, gül də açıb, çiçək də; Sonsuzluğa çatammaram; Dərdimi necə çəkim; Bayatılar.

Ömürdən səhifələr

Fəridə Hacıyevanın Yazıçılar Birliyində 60-illik yubileyi

Fəlsəfə elməri doktoru, jurnalist, yazıçı Natavan Dəmirçioğlu çıxış edərkən

Atatürk mərkəzinin əməkdaşı şair Əkbər Qoşalı çıxış edərkən

Yazıçılar birliyində 60-illik yubileydən

Oğlum Sənan, Zümürəd xanım, jurnalist Natella xanım, bacım Xuraman xanım, qudam Sevda xanım

60-illik yubileyd  dostlarla birlikdə

Konyada oğlum S nanla

Qızım Zöhrə və kürəkənim Rauf

60-illik yubileydən tanınmış həkim, xalam oğlu Babək Sadıxov, tanınmış hüquqşünas, dayım oğlu Adil Minbaşı və doğmalarım

60-illik yubiley Yazıçılar Birliyində yaradıcı xanımların və doğmaların arasında

Yoldaşım Rövşən, oğlum Sənan və qızım Zöhrə

Bacım Xuraman, qızım Zöhrə və bacım qızı Ülker

Qaynanam Gülsüm, oğlum Sənan və gəlinim Səidə

50-illik yubiley

Nəvələrım: Rüstəm, Rövşən və Əlirövşən

Nøvem Førido

Konya şəhərində “Mevlana və Mevlevilik”
simpoziumunda Emel Yesin xanım

Konya şəhərində Şəms Təbrizi Türbəsində olarkən

İzmir şəhərindən rəssam Perihan Sadıqoğlu, Amerikadan Gülsün Erbilla birlikdə Konyada ("Mevlana və Mevlevilik" simpoziumunda nahar fasiləsində olarkən)

50-illik yubileyimlə bağlı Azərbaycan Rumın birliyində olarkən Kifayyət x., F.E.d. Kamilə x., şairə Mələhət Yusif q. və şairə Güləmayıl Murad

Milli kitabxananın 90-illiyində Oxucuya xidmət şöbəsinin müdiri Ədibə x.,
Kitab fondlarının mühafizəsi şöbəsinin müdiri Xuraman x., Mədəni Kütəlvə
işlər şöbəsinin müdiri Natella x.

Milli kitabxanada Nigar Rəfibəyliyə həsr olunmuş 100-illik yubileydən:
Kitabxananın əməkdaşı Jalə x., Anar müəllimin həyat yoldaşı Zemfira x.,
kitabxananın əməkdaşı Azadə x., Anar müəllimin qızı və Anar müəllim

Konya. Həzrəti Mevlan  nin T  rb  si

  zmir. G  linim Səidə ilə birlikdə

İzmir, Bürhanəddin əfəndinin evində. Səidə, Bürhanəddin əfəndi və Sənan

Mirzə Fətəli Axundzadə adına Milli Kitabxanada Xocalıya həsr olunmuş tədbirdən

Rumıniyada Azərbaycan səfirliyində olarkən. Səfir Eldar Həsənov

Milli kitabxanada şair Zəlimxan Yaqub və şair Musa Ələkbərli

M.F.Axundov adına milli kitabxanadan “20-yanvara” həsr olunmuş tədbirdən: Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin müavini Sevda Məmmədaliyeva, Leyla Qafurova və Kitab fondlarının mühafizəsi şöbəsinin müdiri, şairə Xuraman xanım

60-illik yubileydən bacım Xuraman x. və əməkdar jurnalist, şairə Telli x.

Aşıq Pəri məclisi televiziya çəkilişində tanınmış yazıçı
Əzizə Cəfərzadə ilə birlikdə

60-illik yubiley yazıçılar birliyində Fikrət Qoca çıxış edərkən.

Rumıniyanın milli bayramına həsr olunmuş gecə. Azərbaycanda Rumıniyanın səfiri Təhsin Cəmil, Rumıniyada Azərbaycanın səfiri Eldar Həsənov, yazıçı Çingiz Abdullayev, Eldar Həsənovun xanımı və Asya xanım

Milli Kitabxanada Atatürkə həsr olunmuş tədbirdən. Milli Kitabxananın direktoru Kərim Təhirov, Milli məclisin deputatı Atatürk Mərkəzinin direktoru Nizami Cəfərov və qonaqlar

Rumıniyada Gülten Abdullailə görüşdə

Rumıniyada jurnalistlər müsahibə alarkən

Milli Kitabxanada 20 yanvara həsr olunmuş tədbir, kitabxananın direktoru Kərim Təhirov, direktor müavini Hacıyeva Mələkxanım, direktor müavini Səfərləliyeva Gülbəniz xanım

Rumınyanın milli bayramına həsr olunmuş tədbir: yazıçı Mahir Qarayev, Təranə x., Bənövşə Əsədova, Rumınyanın səfiri Təhsin Cəmil, Rumınyada Azərbaycanın səfiri Eldar Həsənov və Lələ x.

Milli Kitabxananın Dövri-mətbuat bölməsinin əməkdaşları: Könül x.,
Həyat x., Səkinə x., İradə x. və Könül x.

50-illik yubileydən

Dövri mətbuatda və məcmuələrdə nəşr olunan əsərləri

Şeirləri

1982

7. **Söylə, gülüm** [Mətn]: [şeir] /F.Hacıyeva //Ulduz.- 1982.- № 8.- S.4.

8. **Vətən yolunda** [Mətn]: [şeir] /F.Hacıyeva //Sintez qəzeti.- 1982.- 29 iyun.- S.4.

1983

9. **Sənsiz də saçıma** düşəcəkdən; Gedirsən [Mətn]: [şeirlər] /F.Hacıyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1983.- 2 dekabr.- S.7.

1984

10. **Gəlmişəm** [Mətn]: [Aşıq Qurbaniyə həsr olunmuş mahnı] /sözləri: F.Hacıyeva; musiqisi: S.Ələsgərov //Bakı.- 1984.- 17 mart.- S.3.

11. **Köklə aşiq, köklə sazı** [Mətn]: [şeir] /F.Hacıyeva //Azərbaycan qadını.- 1984.- № 3.- S.9.

12. **Salam, Başkeçid** [Mətn]: [şeir] /F.Hacıyeva //Trialeti.- 1984.- 24 noyabr.- S.4.

1985

13. **Aşıq Pəri** [Mətn]: [şeir] /F.Hacıyeva //Kənd həyatı.- 1985.- № 3.- S.45.

14. **Qoşa kölgə** [Mətn]: [şeir] /F.Hacıyeva //Azərbaycan qadını.- 1985.- № 1.- S.18.

1986

15. Gəlir [Mətn]: [şeir] /F.Hacıyeva //Kommunist.- 1986.- 21 mart.- S.4.

16. Qırxbeşimin qatarları [Mətn]: [şeir] /F.Hacıyeva //Azərbaycan gəncləri.- 1986.- 8 may.- S.4; Azərbaycan poeziya almanaxı. 3.- Bakı, 1986.- S.324-325.

17. Necə deyim [Mətn]: [şeir] /F.Hacıyeva //Azərbaycan qadını.- 1986.- № 9.- S.15.

18. Səməd Vurğunum mənim [Mətn]: [şeir] /F.Hacıyeva //Pioner.- 1986.- № 10.- S.3.

19. Sən; Ömür elə gödəkdir ki [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Ulduz.-1986.- № 3.- S.49.

1987

20. Bir qoca yaşayır [Mətn]: [şeir] /F.Hacıyeva //Azərbaycan qadını.- 1987.- № 9.- S.11.

21. Oğul verin [Mətn]: [şeir] /F.Hacıyeva //Ulduz.- 1987.- № 3.- S.3.

22. Torpağın gözəlliyi [Mətn]: [şeir] /F.Hacıyeva //Kənd həyatı.- 1987.- № 10.- S.43.

1988

23. Analaşdı bu torpaq; İzi görünməz; Oğul verin; Aşıq düşüb; Asta apar; Dalğalar; Elə bil; Meşədə; Dünyama nə deyim [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Yeni səslər. Poeziya 1988 /tərt. ed. və red. M.Şükür.- Bakı, 1988.- S.229-234.

24. Belə doğulmuşam; Ucu kələfli dünya [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1988.- 7 oktyabr.- S.7.

25. Könül qızım [Mətn]: [şeir] /F.Hacıyeva //Kənd həyatı.- 1988.- № 3.- S.47.

1989

26. Analaşdı bu torpaq [Mətn]: [şeir] /F.Hacıyeva //Azərbaycan qadını.- 1989.- № 2.- S.11.

27. Anamın qonağıyam; Kövrəlmişəm [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Ulduz.-1989.- № 3.- S.32.

28. Daşlaşmışam; Məni qınamayın; Ocaq başı [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1989.- 25 avqust.- S.4.

1990

29. Könül [Mətn]: [Xalçaçı qız Könül Şükürovaya həsr olunan şeir] /F.Hacıyeva //Kənd həyatı.- 1990.- № 3.- S.34.

30. Neyləyim; Qoca çinar; Daha sonra nə olacaq, bilmirəm [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Azərbaycan qadını.- 1990.- № 8.- S.17.

31. Yanan da sən...; Ya qismət [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1990.- 16 mart.- S.4.

1991

32. Bayatılar; Odam sönmərəm [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Azərbaycan qadını.- 1991.- № 2.- S.11.

33. Mat qalmışam [Mətn]: [şeir] /F.Hacıyeva //Bakı.- 1991.- 4 sentyabr.- S.3.

34. O gündə [Mətn]: [şeir] /F.Hacıyeva //Bakı.- 1991.-31 oktyabr.- S.3.

1995

35. Bəlkə onda... [Mətn]: [şeir] /F.Hacıyeva //Mədəniyyət.- 1995.- 11 avqust.- S.3.

36. Varlı həyətin qarnı tox itləri [Mətn]: [şeir] /F.Hacıyeva // Zənbur qəzeti.- 1995.- 16 mart.- S.2.

1996

37. Qamçısı yaman [Mətn]: [şeir] /F.Hacıyeva //Zarafat.- 1996.- dekabr.- S.4.

38. Od var [Mətn]: [şeir] /F.Hacıyeva //Şəhriyar.- 1996.- 5 dekabr.- S.2.

39. Varlı həyətin qarnı tox itləri [Mətn]: [şeir] /F.Hacıyeva //Zarafat.- 1996.- sentyabr.- S.1.

1997

40. Ağanın əlində qamçısı yaman; Qəribəyəm [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Mədəniyyət.- 1997.- 27 mart.- S.2.

41. Qara şəhər [Mətn]: [şeyr] /F.Hacıyeva //Zarafat.- 1997.- sentyabr.- S.1.

42. Qobustanım; Mən görmüşəm, ovçu onu görməsin [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Ədəbiyyat qəzeti.- 1997.- 7 mart.- S.4.

43. Məni qınamayın [Mətn]: [şeyr] /F.Hacıyeva //Şəhriyar.- 1997.- 24-30 iyul.- S.4.

44. Oğluma; Qəlbim buz baltası; Ötən ömür [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Azərbaycan qadını.-1997.- № 5.- S.72.

45. Şair qardaşım Akif Səmədə [Mətn]: [şeyr] /F.Hacıyeva //Zarafat.- 1997.- oktyabr.- S.4.

46. Ucu kələfli dünya [Mətn]: [şeyr] /F.Hacıyeva //Zarafat.- 1997.- noyabr.- S.4.

1998

47. Bu payız havası [Mətn]: [şeyr] /F.Hacıyeva //Müsavat.- 1998.- 16 oktyabr.- S.15.

48. Daşlaşmışam; Günümüz it günüdür [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //E.Şahmar. Xanimanım Qubadlı /red. A.Məmmədli.- Bakı, 1998.- S.264-266.

49. Dünyam [Mətn]: [şeyr] /F.Hacıyeva //Zarafat.- 1998.- yanvar- S.1.

50. Gəl doğulaq yenidən [Mətn]: [şeyr] /F.Hacıyeva //Hər gün.- 1998.- 15 sentyabr.- S.6.

51. Gözüm baxır haqsızlığa, baxa-baxa kor olmağa; Duyğularım; Bu dünya düzəlsə; Ucu kələfli dünya; Mən məndən dönürəm; Yalan cövlan eyləyir; Yatmışdım, ayılmışam; Başqalaşmışam; Bəxtəvərəm mən bu gecə; Gəl doğulaq yenidən [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Çağ.- 1998.- 13-19 iyun.- S.7.

52. İnsaf ver, Allah; Qəlbim buz baltası; Oralıyam-oralı; Yaman dəydin daşa sən; Uzaqlardan gəlmişəm [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //525-ci qəzet.- 1998.- 19 fevral.- S.12.

53. Qırmızı qərənfil; Ay ellər [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Şəhriyar.- 1998.- 16-22 aprel.- S.4.

54. Qobustanım; Yalan cövlan eyləyir; Bu dünya düzəlsə [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Mədəniyyət.- 1998.- 25 iyul.- S.2.

55. Məni məndən alan dünya [Mətn]: [şeyr] /F.Hacıyeva //Zarafat.- 1998.- fevral.- S.1.

56. Sözüm qalmayıb; Qəlbimə toxundun; Bu dünya düzəlsə...; Hünərdir; Oyna, a könlüm oyna; Həsrətin daşını tökmüşəm daha; Bəxtəvərəm [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Həftə.- 1998.- 30 oktyabr.- S.24.

57. Yaman soyuyuruq bir-birimizdən [Mətn]: [şeyr] /F.Hacıyeva //Rezonans.- 1998.- 24-30 yanvar.- S.11.

58. Yatmışdım, ayılmışam; Gəl doğulaq yenidən; Qırmızı qərənfil; Başqalaşmışam; Ulduzlar yerə enib; Haqqın dili kəsilir; Yunus İmrə; Duy məni bir az; Ya var ol, ya yox ol

[Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Xəzər.- 1998.- № 1-4.- S.142-146.

59. Yol üstədi, təkəri yox; Analaşdı bu torpaq [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Ədalət.- 1998.- 25 iyul.- S.11.

1999

60. Ay ellər; Nəyimə gərəkdi; Könüm susub [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //AzərTayms.-1999.- 19-31 mart.- S.3.

61. Bağışla, əzizim; Sənsiz; Qəribsəyib qalmışam; Neyləyim səninlə ölməmişəm mən; Kösüm, yenə barışım; Bu dünya; Ey oğul.... sən kimsən?; Oyna, a könlüm, oyna; Sən quluna kömək ol; Nəyimə gərəkdi; Bir həsrət yangısı qəribliyində; Dirilən yox, ölən yox; Ürəyini oxudum; Salamlaşırım; Dördlülklər [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Ekspress.- 1999.- 25 avqust.- S.16.

62. Bayatılar; Əzizim; Məni məndən alan dünya; Analar qocalanda; Gözə dəyməsin; Sən quluna kömək ol; Duy məni bir az; Duyğularım; Meydan hasarlanıb, qoç dünyasıdı; “Heydərbaba” [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Ekspress.- 1999.- 19 fevral.- S.20.

63. Bir mən bildim; Ölüm sənlə dirilim; Tanrım mənə kömək ol; Gecə yarı ay da çıxıb; Bayatılar [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //525-ci qəzet.- 1999.- 9 iyun.- S.14.

64. Ey oğul... sən kimsən?; Bayatılar; Nəyimə gərəkdi [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Bakı.- 1999.- 5 mart.- S.4.

65. Ey oğul... sən kimsən?; Yalan cövlan eyləyir; Yorulub, Allah; Meydan hasarlanıb, qoç dünyasıdı; Yol üstədi, təkəri yox [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Unikal.- 1999.- 25 aprel.- 1 may.- S.7.

66. İlahi, dünyamı dönüb?; Dünya hərislik dünyası; Bayatılar; Əzizim; Məni məndən alan dünya; Analar qocalanda; Gözə dəyməsin; Sən quluna kömək ol; Duy məni bir az; Duyğularım; Meydan hasarlanıb, qoç dünyasıdı; “Heydərbaba” [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Ekspress.- 1999.- 19 fevral.- S.20.

67. İnsan oğlu [Mətn]: [şeyr] /F.Hacıyeva //Söz.- 1999.- № 3- 4.- S.46.

68. Kimsəyə əl açmıram; Sevgilim [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Zaman Azərbaycan.- 1999.- 6-13 mart.- S.15.

69. Qamçısı yaman; Yorulub, Allah [Mətn]: [Şeyrlər] /F.Hacıyeva //Hüriyyət.- 1999.- 25 dekabr.- S.13.

70. Nəyimə gərəkdi; Bu dünya; Gəlib ayrılıq dəmi; Ya qismət [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Ekspress.- 1999.- 9 yanvar.- S.21.

71. Oraliyam, oralı; Bu dünya düzəlsə [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Təbib.- 1999.- 8 fevral.- S.4.

72. Ölən ha deyil; Nəyimə gərəkdi [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Oxu məni qəzeti.- 1999.- 10 mart.- S.9.

73. Poeziya meydanı; Qırmızı qərənfil; Yol üstədi, təkəri yox...; Ömürdən pay istəmə [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Azərbaycan.- 1999.- № 3.- S.91-92.

74. Ruhum təzələnir; Yol üstədi, təkəri yox [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Mədəniyyət.- 1999.- noyabr.- S.6.

75. Uzaqlardan gəlmişəm; Od var [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Samur.- 1999.- 25 mart.- S.5.

2000

76. Asta apar [Mətn]: [şeyr] /F.Hacıyeva //Qobustan.- 2000.- № 2.- S.20.

77. Bağışla, əzizim; Tanrım mənə kömək ol; Ürəyini oxudum; Qara çəkilib; Yorulub Allah [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Mədəni-Maarif.- 2000.- № 1.- S.48.

78. Ey oğul... sən kimsən?; Ruhum təzələnir; Döndüklər [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Azərbaycan.- 2000.- № 3.- S.26-27.

79. Fatimeyi Zəhradı; Dünyama qovuşacağam [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Söz.- 2000.- № 1-2.- S.35.

80. Nigaran gedirəm üzü sabaha; Alatau dağları; Sözüm qalmayıb; Dünyam; Bizi çəkdi sınağa; Bunu bilirsen; Nigaran gedirəm; Qəm görürəm; Qaçqınam; Qamçısı yaman [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Ekspress.- 2000.- 29-31 iyul.- S.13.

81. Ruhum qapanıb; Üzüm o yanadı; Nigaran gedirəm; Ünvanım göydü, göy mənim; Türküm mənim; Dünyama qovuşacam; Bu gecə [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Azərbaycan XXI əsr.- 2000.- 28 iyun.- 4 iyul.- S.10.

81a. Saraya bax [Mətn]: [şeyr] /F.Hacıyeva //Hüseyn Arif olasan... /tərt. ed. və toplayan Z.Hüseynzadə.-Bakı, 2000.- S.183-184.

82. Tənhalıq [Mətn]: [şeyr] /F.Hacıyeva //Azərbaycan XXI əsr.- 2000.- 29 noyabr.- 5 dekabr.- S.10.

83. Ünvanım göydü mənim; Ruhum qapanıb; Üzüm o yanadı; Dirilən yox, ölən yox; Dünyama qovuşacam [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //525-ci qəzet.- 2000.- 1 iyul.- S.12.

84. Ürəyini oxudum; Yorulub Allah; Bayatılar; Ey oğul... sən kimsən? [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Azərbaycan qadını.- 2000.- № 5.- S.36.

2001

85. A çadır şəhərciyim [Mətn]: [şeir] /F.Hacıyeva //Vətən səsi.- 2001.- 21 aprel.- S.1.

86. A çadır şəhərciyim...; Ağırdı mənə; Qaçqınam [Mətn]: [şeirilər] /F.Hacıyeva //Azərbaycan.- 2001.- № 3.- S.100-101.

87. Ay Nəsimi; Üzüyün yox olmuş qaşyam, Allah; Bu gecə; Əfəndim; Küskünəm; Yalan cövlan eyləyir [Mətn]: [şeirilər] /F.Hacıyeva //Yeni Azərbaycan.- 2001.- 23 noyabr.- S.14.

88. Küskünəm; Qaçqınam [Mətn]: [şeirilər] /F.Hacıyeva //Üç nöqtə.- 2001.- 1 sentyabr.- S.19.

2002

89. Azadlıq meydanı; Qırmızı qərənfil; Vətən; Qaçqınam; A çadır şəhərciyim [Mətn]: [şeirilər] /F.Hacıyeva //Azərbaycan harayı.- Bakı, 2002.- S.245-247.

90. Bu gecə; Gələsi deyil; Ramazan; Sən gəldin; Közərən deyil; Dünya sənə dar gəlir; Könlümün nəğməsiyəm [Mətn]: [şeirilər] /F.Hacıyeva //Yeni Azərbaycan.- 2002.- 20 sentyabr.- S.13.

91. Sənsiz qalacaq; Qədəmin mübarək; İlham pərim; Qamçısı yaman [Mətn]: [şeirilər] /F.Hacıyeva //Azərbaycan XXI əsr.- 2002.- 8-14 may.- S.11.

92. Sənsiz; Vətən; Bu harasıdı; Bu da qismətimiz; Sənsizləmişəm; Sən gəldin; A çadır şəhərciyim; Bənövşəm; Gəl görüşək[Mətn]: [şeirilər] /F.Hacıyeva //Yeni Azərbaycan.- 2002.- 8 mart.- S.13.

93. Tanrım mənə kömək ol; Oyna, a könlüm, oyna; Xlor var, xlor [Mətn]: [şeirilər] /F.Hacıyeva //Təzadlar.- 2002.- 23-30 iyul.- S.10.

94. Vətən; Qaçqınam; A çadır şəhərciyim; Mərmərə dənizi [Mətn]: [şeirilər] /F.Hacıyeva //Ulduz.- 2002.-№ 3.- S.65.

2003

95. Bağışla deyəcəm, bağışla; İnsanları sevərdim
[Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Üç nöqtə.- 2003.- 6 dekabr.- S.16.

96. Xlor var, xlor; Əsri yarılamışam; Dərd içində
üzəm, üzəm... [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Azərbaycan.- 2003.- № 3.- S.80-82.

97. Canım vətən; Qaçqınam; Bu gecə; Gedəcəyəm
bəlkə də; Dözüüm də mənim; Bu qış; Elə soyuqdu mənə; Sənə
kim yar olacaq? [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //525-ci qəzet.- 2003.- 1 fevral.- S.27.

98. İnsanları sevərdim; Sözüüm dən-dən; Canım
vətən; Sənə dönəcəm; Ulduz-ulduz gül açır; Sevgi gəzirəm; Bu
sənsən; Torpağımız alınsa; Bu gecə [Mətn]: [şeyrlər]
/F.Hacıyeva //Yeni Azərbaycan.- 2003.- 30 mart.- S.8.

99. Kövrəyəm indi; Bu gündən [Mətn]: [şeyrlər]
/F.Hacıyeva //Ədalət.- 2003.- 22 fevral.- S.17.

100. Odam, sönməyəm; Bağışla əzizim; Qaçqınam
[Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Ədəbiyyat qəzeti.- 2003.- 7
mart.- S.4.

101. Sevgi gəzirəm [Mətn]: [Vaqif Bayatlıya həsr
olunan şeir] /F.Hacıyeva //Ədalət.- 2003.- 5 iyul.- S.11.

102. Sevgi gəzirəm; Haraya tələsirəm; Ac dünyada
tox mənəm; Ulduz-ulduz gül açır; Sənə dönəcəm [Mətn]:
[şeyrlər] /F.Hacıyeva //Ekspress.- 2003.- 15-17 mart.- S.15.

103. Sözüm dən-dən; Yazın nəfəsi [Mətn]: [şeyrlər]
/F.Hacıyeva //Dünya press.- 2003.- 4-11 aprel.- S.7.

104. Tanrı hünər ver mənə; Dünyanın üzü bilinməz;
Bu gecə; Heç şair olmamışam; Küskün düşmüşəm; Yollar
yarıda; Nağıl dünyam dağılmış; Mənə güləyən demə; Yağış
yağır; Elim hey...; Qoyma könlüm təntisin [Mətn]: [şeyrlər]
/F.Hacıyeva //Yeni Azərbaycan.- 2003.- 7 sentyabr.- S.16.

105. Vətən sənə qurbanam; Şəhidliyə qovuşaq;
Bağışla deyəcəm, bağışla; Torpağımız alınsa [Mətn]: [şeyrlər]
/F.Hacıyeva //Təzadlar.- 2003.- 23-30 sentyabr.- S.15.

106. Yol üstədi, təkəri yox; Əfəndim [Mətn]: [şeyrlər]
/F.Hacıyeva //Azərbaycanın şair və aşiq qadınları.- Bakı,
2003.- Cild 3.- S.45-46.

107. Yolun oradı; Bu payız havası; Bu gündən;
Dərgahına gəlmişəm; Dördlülər; Ulduz-ulduz gül açır; Baş
açmadım; Nəyimə gerekdi; Daşlaşmışam [Mətn]: [şeyrlər]
/F.Hacıyeva //Yeni Azərbaycan.- 2003.- 26 oktyabr.- S.12.

2004

108. Bayatılar; Yazın gəlişi; Oğul doğuldu;
Sənsizəm; Yolum yaradı; Ay yorğun; Görüşəcəm; Yoxa çıxıbdı;
Bu gecə; Mən hazıram ölməyə; Xoş günlərə qatılaq;
Varlığımda qalanmış; Küskün düşmüşəm; Görən sonu nə?
[Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Səhifələr.- 2004.- 7-14
sentyabr.- S.14.

109. Xocalı gedən gündən [Mətn]: [şeyr] /F.Hacıyeva
//Təzadlar.- 2004.- 24 fevral- 2 mart.- S.7; Təbib.- 2004.- 28
fevral.- S.2.

110. Qarabağ; Yoxa çıxıbdı; Bayatılar [Mətn]:
[şeyrlər] /F.Hacıyeva //Vəfa.- 2004.- № 7.- S.13.

111. Qocalığımdı; Gedəcəyəm bəlkə də; Yolun haradı [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Aktual qəzeti.- 2004.- 8 may.- S.6.

112. Şəhidliyə qovuşaq; Fərizə, İlham sevgisi [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Təzadlar.- 2004.- 2-9 mart.- S.15.

2005

113. Bayatılar [Mətn] /F.Hacıyeva //Təzadlar.-2005.- 12-14 may.- S.15.

114. Bu harasıdı; Ulduz-ulduz gül açır; Əzizim Züleyxa xala [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Üç nöqtə.- 2005.- 9 iyul.- S.20.

115. Bu payız havası: (M.Araza ithaf olunur); Məmməd Arazım [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Bu da belə bir ömürdü... [Xatirələr, nəzirələr, ithaflar] /toplayan və tərt. ed. Hacı Cəfər Quliyev.- Bakı, 2005.- S.367-368.

116. Fatimeyi Zəhradı [Mətn]: [şeyr] /F.Hacıyeva //Məhsəti.- 2005.- № 3.- S.4.

117. Gəlmişəm [Not]: [Aşıq Qurbaniyə həsr olunmuş mahnı] /sözləri: F.Hacıyeva; musiqisi: S.Ələsgərov //Dirili Qurban.- 2005.- 4 dekabr.- S.1.

118. Xarı bülbül; Məni qorxudan [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Təzadlar.- 2005.- 17-21 may.- S.15.

119. İnsanlardan küsürəm; Qaçqınam; Xarı bülbül; Kəsəm, doğrayam [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //525-ci qəzet.- 2005.- 2 iyun.- S.7.

120. Kim qoruyacaq; Yağış yağır; İnsanlardan küsürəm; Bayatılar [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Azərbaycan.- 2005.- № 3.- S.170-172.

121. Nəyimə gərəkdi; İnsanlardan küsürəm; Qarabağ
[Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Xudafərin.- 2005.- 19 mart.-
S.12.

122. Ürəyimdən keç; Nabran lövhələri; Yolçuyam,
giriş mənim; Bu yayın havası; Bu dünya; Talan var yer üzündə;
Bir mənim, bir dünyam; Vurulmuşam bu yurda; Gəlsin;
Loğmanıdır könlümün; Deyişirik söz-sözə [Mətn]: [şeyrlər]
/F.Hacıyeva //Yeni Azərbaycan.- 2005.- 26 avqust.- S.9.

123. Yoxa çıxıbdı [Mətn]: [şeyr] /F.Hacıyeva
//Ekspress.- 2005.- 8-9 mart.- S.17.

2006

124. Adını çəkməyə bir ney istərəm [Mətn]: [şeyr]
/F.Hacıyeva //Palitra.- 2006.- 17 oktyabr.- S.13.

125. Ay ana; Analar qocalanda; Analaşdı bu torpaq
[Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Ana! Ana! Ana! :[Antologiya:
Şeyrlər toplusu] /toplayan və tərt. ed. Ə.Vəkil.- Bakı, 2006.-
S.253-255.

126. Daşlaşmışam; Qaçqınam; İnsanlardan küsürəm;
Yol gedirəm [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Ulduz.- 2006.-
№2.- S.53-55.

127. Hər gülün, çiçəyin hüsnünə məftun; Bu yolun
yolçusu olacam daha; Adını çəkməyə bir ney istərəm; Əlvida
demirəm; “Hu” deyəcəm; Niyyətim xoş biçimdə; Qəlbimə inci
düzəcəm; Uzaqlardan gəlmişəm; Üzə güldü əməlim; Yol açdım;
Sevgi gəzirəm [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Mühakimə.-
2006.- 16-23 noyabr.- S.11.

128. Vətəni sevin [Mətn]: [şeyr] /F.Hacıyeva //Can
Azərbaycan /tərt. ed. F.Ləman, Hacı Zəki İslam, Aşıq Ulduz
Sönməz.- Bakı, 2006.- S.101.

2007

129. Adını çəkməyə bir ney istərəm; Üzə güldü əməlim; Sevgi gəzirəm; “Hu” deyəcəm; Səma rəqsi [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Mədəni-Maarif.- 2007.- № 10-11.- S.40-41.

130. Bənövşələr [Mətn]: [şeyr] /F.Hacıyeva //Bənövşə çələngi: [şeyrlər toplusu] /tərt. ed. və ön sözün müəllifi: T.Abbaslı.- Bakı, 2007.- S.80.

131. Bu bahar; Tanrı payımı almasam; Səninəm; Bu gün görünməzəm; Bu nə ömür, bu nə gün; Elim hey...; Nağıllardan qorxulu [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Ulduz.- 2007.- № 5.- S.69-70.

132. Dənizin sahilində [Mətn]: [şeyr] /F.Hacıyeva //Azərbaycan.- 2007.- № 3.- S.159.

133. Dünyam sirli-sehirlidir; Tanrı payımı almışam; Vətən; Qaçqınam [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Vedibasar.- 2007.- 16-31 may.- S.4.

134. Gözüm baxır kor olmağa [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Cahan- 2007.- № 1.- S.77.

135. Qəlbimə inci düzəcəm; Niyyətim xoş biçimdə; Adını çəkməyə bir ney istərəm; Üzə güldü əməlim; Yol açdım; Əlvida demirəm [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Kaspi.- 2007.- 10 oktyabr.-S.18.

136. Qəribəyəm; Seçəsiyəm, seçəsi; Sözüm qalmayıb [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Cahan.- 2007.- № 3.- S.66.

137. Tanrı payımı almasam; Uzaqlardan gəlmişəm [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Ədalət.- 2007.- 21 iyul.- S.13.

138. Uzaqlardan gəlmişəm; Üzə güldü əməlim [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Körpü.- 2007.- № 7.- S.161.

139. Ya rəbb, sənə sığınırım; Uzaqlardan gəlmişəm; “Hu”deyəcəm; Adını çəkməyə bir ney istərəm; Əlvida

demirəm; Səma rəqsi; Ney səsinə dönmüşəm mən; Qəlbimə inci düzərəm; Niyyətım xoş biçimdə; Tanrı payımı almasam; Üzə güldü əməlim; Yol açdım; Bu gül; Sevgi gəzirəm [“Qaytaram tanrı sevgisin” adlı kitabından parçalar] /F.Hacıyeva //Cahan.- 2007.- 27 oktyabr.- S.11.

2008

140. Dünyama yaraşıq; Yox eylə; Payızdan qışa gedirəm [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Təzadlar.- 2008.- 6 sentyabr.- S.11.

141. İnsanları sevirəm [Mətn]: [şeyr] /F.Hacıyeva //Poeziya günü-2008: Çağdaş Azərbaycan şairlərinin şeyrləri: [toplu]: İki cilddə.- Bakı, 2008.- Cild I.- S.106.

142. Qaçqınam; A çadır şəhərciyim [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //E.Karaman. Qarabağım, Qarabağ...: [Qarabağ şeyrlər antologiyası].- Bakı, 2008.- S.86-87.

143. Tanrı payımı almasam; Səma rəqsi; Uzaqlardan gəlmişəm; Ya rəbb, sənə sığınırım; Sevgi gəzirəm [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Azərbaycan.- 2008.- № 3.- S.95-98.

144. Vətəni sevin [Mətn]: [şeyr] /F.Hacıyeva //Azərbaycan poeziya çələngi /tərt. ed. F.Ləman.- Bakı, 2008.- S.150-151.

145. Ya rəbb, sənə sığınırım; Uzaqlardan gəlmişəm; “Hu” deyəcəm; Adını çəkməyə bir ney istərəm; Əlvida demirəm; Ney səsinə dönmüşəm mən; Qəlbimə inci düzəcəm; Niyyətım xoş biçimdə; Üzə güldü əməlim; Yol açdım;

Ramazan [Mətn]: [şeyirlər] /F.Hacıyeva //525-ci qəzet.- 2008.- 24 sentyabr.- S.6.

2009

146. Nəğməm, mənə həyan durur; Dünyam; Türküm mənim; Yol üstədi, təkəri yox [Mətn]: [şeyirlər] /F.Hacıyeva //Qadınlar.- 2009.- № 7-10.- S.3.

147. Üzə güldü əməlim [Mətn]: [şeyir] /F.Hacıyeva //İrfan.- 2009.- № 29 (aprel).- S.43.

2010

148. Bəxtəvərik biz [Mətn]: [mahnı] /Sözləri F.Hacıyeva //Dadaşov A. Mahnılar: Xor və fortepiano üçün.- Bakı, 2010.- S.73-75.

149. Hu, Mevlam hu; Üzə güldü əməlim; Yol açdım; Qəlbimə inci düzəcəm; Ney; Tanrım; Girəm mələk donuna; Görünmürsən; Uzaqlardan gəlmişəm; Özümü öyə-öyə; Ay yorğun [Mətn]: [şeyirlər] /F.Hacıyeva //Bizim söz.- 2010.- yanvar.- S.5.

150. Hu, Mevlam, hu; Yol açdım; Qırmızıda qara gördüm; Yazıq olmuşam [Mətn]: [şeyirlər] /F.Hacıyeva //Azərbaycan.- 2010.- № 4.- S.117-118.

151. Qəlbimə inci düzəcəm; Qırmızıda qara gördüm; Tanrım; Girəm mələk donuna; Görünmürsən; Uzaqlardan gəlmişəm; Qısa catmışam; Özümü öyə-öyə; Ay yorğun [Mətn]: [şeyirlər] /F.Hacıyeva //Ulduz.- 2010.- № 7.- S.29-30.

152. Payızdan qısa gedirəm; Min-min könül oyanır; A çadır şəhərciyim; Xocalım hey; Xocalı gedən gündən; Torpağımız alınsa; Bağışla, Vətən, bağışla; Fərizə İlham sevgisi; Toy ola Xocahanda [Mətn]: [şeyirlər] /F.Hacıyeva //Kaspi.- 2010.- 12-14 iyun.- S.18.

153. Torpağımız alınsa; Qarabağ; Vətən, sənə qurbanam [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Zəfər qalası.- 2010.- 30 yanvar.- S.6.

154. Üzə güldü əməlim; Yol açdım; Yazıq olmuşam; Keçəmmərəm öz sözümdən; Qışa çatmışam; Özümü öyə-öyə; Ulduzlar yerə enib; GİRƏM mələk donuna; Ay yorğun; Bu bahar bir gözəldi; Qaxdı, Qax; Dünyama yaraşıq; Uzaqlardan gəlmişəm; Yeni “ modern şeyrlər” [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Elimiz, günümüz.- 2010.- iyun.- S.8.

2011

155. Ey oğul... sən kimsən?; Sözüm dən-dən; Fərizə İlham sevgisi [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //525-ci qəzet.- 2011.- 30 iyul.- S.30.

156. Əlacsızdı dəyməyin [Mətn]: [şeyr] /F.Hacıyeva //Real Pres.- 2011.- 20-30 dekabr.- S.8.

157. Fərizə İlham sevgisi; O qanlı gecə; Yanan da sən, yaman da sən; Şükür bu günə; Dünyam sirli-sehirlidir; Ay yorğun; Məni qorxudan; Dolanmağa hünər gərək; Yeni “Moderin şeyrlər” [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Kaspi.- 2011.- 2-4 iyul.- S.18.

158. Güləmail [Mətn]: [şeyr] /F.Hacıyeva //Güləmail Murad-60: “Sarı sim” qəzetinin xüsusi buraxılışı.- 2011.-10 iyun.- № 2.- S.11.

159. Hu, Mevlam hu [Mətn]: [şeyr] /F.Hacıyeva //Məshəti.- 2011.- Yanvar- fevral.- S.32.

160. Oğul doğuldun [Mətn]: [Ramil Səfərova ithaf olunmuş şeyr] /F.Hacıyeva //Təzadlar.- 2011.- 5-7 may.- S.9.

2012

161. Ay ana; Analar qocalanda; Analaşdı bu torpaq
[Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Ana dedim, garşımda gözəl bir
səhnə açıldı /tərt. ed. Ə.Vəkil və b. - Bakı, 2012.- S.292-294.

162. Görün; Könlümə; Döndüm ozana-ozana; Gəlir
gözəllik dəmi; Şeytanlara əyilməyən dizik, diz; Düşmüşəm;
Süzəcəm; Nəfəs düşüb; Xəzəl olub saraldım [Mətn]: [şeyrlər]
/F.Hacıyeva //Kaspi.- 2012.- 3-5 mart.- S.17.

163. Görün; Könlümə; Döndüm ozana-ozana; Gəlir
gözəllik dəmi; Şeytanlara əyilməyən dizik, diz; Düşmüşəm;
Süzəcəm; Nəfəs düşüb; Payız; Şuşam hey...; Talan canım
[Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Kaspi.- 2012.-22-24 dekabr.-
S.18.

164. Xocalım hey; Payızdan qışa gedirəm; Xocalı
gedən gündən; Torpağımız alınsa; Elim hey; Fərizə İlham
sevgisi; Anaların anası [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Bütöv
Azərbaycan.- 2012.- 22-28 fevral.- S.11.

165. İnsanlardan küsürəm; Elim hey; Tənhalıq;
Şuşam hey...; Nur gəzirəm; Əlim yetməyir; Nəfskar; Şeytanlara
əyilməyən dizik, diz; Qurudan yaşa çıxdım [Mətn]: [şeyrlər]
/F.Hacıyeva //Ulduz.-2012.- № 4.- S.9-14.

166. Qarabağ [Mətn]: [şeyr] /F.Hacıyeva //Qarabağ.-
2012.- 12-27 dekabr.-S.16.

167. Qarabağ; Elim hey...; Şuşam, hey...; Oğul
doğuldun (Ramil Səfərova ithaf olunur); Şəhidliyə qovuşaq
[Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Qarabağa aparən yol.- 2012.- 16
noyabr.- S.6.

168. Qırmızıda qara gördüm; O qanlı gecə; Görün;
Dənizin sahilində; Qarabağ; İnsanlardan küsürəm; Gül ətirli
sabahım; Mən buyam; Bağışla, Vətən, bağışla; Dincəldim
yavaş-yavaş; Könlümə; Döndüm ozana-ozana; Şeytanlara
əyilməyən dizik, diz; Süzəcəm; Şuşam hey...; Talan canım;
Xəzəl olub saraldım; İşıqlandırım ruhumu; Xoş bir nəfəs

verənim var; Yerlə-göylə sözləşmişəm; O günlər [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Kredo.- 2012.- 25 fevral.- S.13.

169. Sözüm dən-dən; Nəfəs; Fərizə İlham sevgisi; Qarabağ; İnsanlardan küsurəm; Elim hey...; Tənhalıq [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //525-ci qəzet.- 2012.-11 yanvar.- S.7.

170. Sözüm dən-dən; Nəfəs; Fərizə və İlham sevgisi; O qanlı gecə; Şükür bu günə [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Təzadlar.- 2012.- 31 yanvar.- S.15.

171. Sözüm dən-dən; Yanan da sən, yaman da sən; Nə vecinə; Şükür bu günə; Silinəcək yer üzündən; Könlümə; Döndüm ozana-ozana [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Elimiz, günümüz.- 2012.- noyabr.- S. 10.

172. Şuşam hey...; Xarı bülbül [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Şuşa.- 2012.-15 dekabr.-S.8.

173. Şuşam hey...; Gülşən; Bağışla, Vətən, bağışla; Mən buyam; Oğul doğuldu (R.Səfərova ithaf olunur); Sözüm dən-dən; Tanrı payımı almasam [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Zəfər qalası.-2012.- 22 noyabr.- S.16.

174. Yavaş-yavaş; Saraldım; Döndüm; O qanlı gecə; Görün; Gözəllik dəmi; Talan canım; Payız; Nəfskar; Gəlsin; Düşmüşəm [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Mədəni həyat.- 2012.- № 3-4.- S.92-94.

2013

175. Açıcağam; İşıqlanır gözümdə; Payız qoxusu; Ruhumun bəzəyi; Axtardığım könüldü; Sevnələrin dənizi; Sovurmaz; Özümün; İtən deyil əməyim; Məhəbbət hekayəsi; Gecəylə üz-üzə; Nəğmələrdən söz salam; Nə vaxtsa gedəcək; Ürəyimdən nida keçir; Dərdim-torpağım; Dadıma çata dağlar; Tənhayam; Könlümə [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Kredo.- 2013.-16 mart.- S.13.

176. Ay yorğun; Əridim gül ətrinə [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Yazıçı: “Oğuz eli” qəzetinin ayrıca buraxılışı.- 2013.- mart, № 3.- S.22.

176a. Bu qış; Yazın gəlişi; Səni görüncə; Bu yayın havası; Loğmanıdır könlümün; Gəlsin; Soyuqluqdan içmək olmaz; Vurulmuşam bu yurda; Nabran lövhələri; Yolçuyam, giriş mənim; Deyişirik söz-sözə [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Günəş.- 2013.- № 5.- S.4-5.

177. Döndüm ozana-ozana; Süzəcəm [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Yazıçı: “Oğuz eli” qəzetinin ayrıca buraxılışı.- 2013.- mart, № 3.- S.24.

178. Əlim yetməyir [Mətn]: [şeyr] /F.Hacıyeva //Yazıçı: “Oğuz eli” qəzetinin ayrıca buraxılışı.- 2013.- mart, № 3.- S.2.

179. Elim hey [Mətn]: [şeyr] /F.Hacıyeva //Yazıçı: “Oğuz eli” qəzetinin ayrıca buraxılışı.- 2013.- mart, № 3.- S.1.

179a. Xarı bülbül [Mətn]: [şeyr] /F.Hacıyeva //Günəş.- 2013.- № 6.- S.2.

180. İnsanlardan küsürəm [Mətn]: [şeyr] /F.Hacıyeva //Yazıçı: “Oğuz eli” qəzetinin ayrıca buraxılışı.- 2013.- mart, № 3.- S.4.

181. Könlümə; Dörtlük [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Yazıçı: “Oğuz eli” qəzetinin ayrıca buraxılışı.- 2013.- mart, № 3.- S.14.

182. Könlümə düşən işqlar; Bağda; Qorxudammaz ölüm də; Yara çəkir; Ramazanda bulduğum; Tap məni; Dənizlə baş-baş; Yer üzündən qaçıram; Könül susub; Yada saldım; Ruhuma hopdururam; Bilən yox; Nur içindədi; Uçacağam; Düşdüm göyün qarğışına; Mən buyam; Vüsal görünür; Duraq üz-üzə; Dünyanı quraydım; Sənsiz; İşqlanır gözümdə [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Kredo.- 2013.- 2 mart.- S.14.

182a. Qarabağ; Toy ola Xocahanda [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //20 il Qubadlı həsrəti ilə /Tərtibçi: Qafqaz Əvəzoğlu.- Bakı, 2013.- S.83-84.

183. Nur içindədi; Duraq üz-üzə; Könül susub; Bağda; Sevənlərin dənizi; Nə vaxtsa gedəcək; Dadıma çata dağlar; Könlümə [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Azərbaycan.- 2013.- №3.- S.126-129.

184. Payız; Şuşam hey...; Nur gəzirəm [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Yazıçı: “Oğuz eli” qəzetinin ayrıca buraxılışı.- 2013.- mart, № 3.- S.16.

185. Sözüm dən-dən [Mətn]: [şeyr] /F.Hacıyeva //Yazıçı: “Oğuz eli” qəzetinin ayrıca buraxılışı.- 2013.- mart, № 3.- S.9.

186. Şeytanlara əyilməyən dizik, diz [Mətn]: [şeyr] /F.Hacıyeva //Yazıçı: “Oğuz eli” qəzetinin ayrıca buraxılışı.- 2013.- mart, № 3.- S.18.

186a. Şuşam hey [Mətn]: [şeyr] /F.Hacıyeva //Günəş.- 2013.- № 7.- S.2.

187. Talan canım [Mətn]: [şeyr] /F.Hacıyeva //Yazıçı: “Oğuz eli” qəzetinin ayrıca buraxılışı.- 2013.- mart, № 3.- S.5.

188. Tənhalıq [Mətn]: [şeyr] /F.Hacıyeva //Yazıçı: “Oğuz eli” qəzetinin ayrıca buraxılışı.- 2013.- mart, № 3.- S.17.

189. Tənhalıq; Görün; Könlümə; Döndüm ozana-ozana; Gəlir gözəllik dəmi; Dördlük; Düşmüşəm; Süzəcəm; Nəfəs düşüb; Payız; Şuşam hey...; Talan canım [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //525-ci qəzet.- 2013.- 30 yanvar.- S.7.

190. Üzə güldü əməlim; Duyub sevinci, kədəri; Qırmızıda qara gördüm [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Ədəbiyyat qəzeti.- 2013.- 8 mart.- S.6.

190a. Yoxam; Yeni ilim; Könlümü duymasan; Qınayan olmasın; Xocalım; Min-min könül oyanır; Ziyarətə gəlmişəm; Dünyam təzələnir [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Zəfər qalası.- 2013.- 01-15 avqust.- S.16.

191. Ziyarətə gəlmişəm; Könümə; Min-min könül
oyanır; Ordasan ağam, biləcəm; Üzə güldü əməlim; Yol açdım;
Qəlbimə inci düzəcəm; “Hu” deyəcəm; Əlvida demirəm; Səma
rəqsi [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Ulduz.- 2013.- № 3.- S.60-
62.

192. Aşıq Pəri [Mahnı] /Sözləri: F.Hacıyeva
Musiqisi: Sevda İbrahimova.- [Radionun Qızıl fondunda]

193. Payız gəlir; Sazaq düşüb; Payız xəzan qoxulu;
Payızım [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //İcmal-Təbiət.- 23
dekabr.- S.4.

194. Səninəm; Hara yön alım, çəkilm; Ney səsinə
dönmüşəm mən [Mətn]: [şeyrlər] /F.Hacıyeva //Dirili Qurban:
(Xudafərin qəzetinin aylıq əlavəsi).- S.[4].

Publisistik məqalələri

1984

195. Aşıq Pəri məclisi [Mətn] /F.Hacıyeva
//Komnunist.- 1984.- 14 sentyabr.- S.4.

1998

196. Arzular sonsuz olur [Mətn] /F.Hacıyeva
//Xəzər.- 1998.- № 1-4.- S.140-142.

1999

197. Hüseyn Arifi xatırlayarkən... [Mətn]
/F.Hacıyeva //Gün.- 1999.- 24-30 dekabr.- S.13.

2000

198. Ədəbi əlaqələr [Mətn]: [Rumıniya və Azərbaycan Ədəbi-Mədəni Əlaqələr Birliyinin yaranması haqqında] /F.Hacıyeva //Azərbaycan XXI əsr.- 2000.- 29 noyabr- 5 dekabr.- S.10.

199. Koroğlu əsl aşiq olduğu kimi, deyəsən sən də əsl şairəsen” [Mətn] /F.Hacıyeva; Müsahibəni apardı: Q.Vüqarlı //Maarifçi.- 2000.- 27 may.- S.15.

2001

200. “Məni cəlb edən Emineskunun hiss şairi olmasıdı”; “O çox romantik, duyğulu insan olub, elə mən də hiss şairiyəm” [Mətn] /F.Hacıyeva; Müsahibəni apardı: U.Qafarqızı //Ekspress.- 2001.- 14 avqust.- S.18.

201. Mixay Eminesku [Mətn]: [Haqqında məlumat] /F.Hacıyeva //Azərbaycan XXI əsr.- 2001.- 31 yanvar-6 fevral.- S.12.

2002

202. Rumın poeziyası [Mətn]: [Mixay Eminesku yaradıcılığı haqqında məlumat] /F.Hacıyeva //Yeni Azərbaycan.- 2002.- 11 oktyabr.- S.11.

203. “Şeirlərimlə düşməyə meydan oxuyuram”; “Vətənə kömək üçün əlimdən başqa bir şey gəlmir” [Mətn] /F.Hacıyeva; Müsahibəni apardı: U.Qafarqızı //Ekspress.- 2002.- 8 oktyabr.- S.13.

2003

204. İnsan özünü tapanda xoşbəxt olur... [Mətn]
/F.Hacıyeva; müsahibəni apardı: Qiymət Məhərrəmli
//Mədəniyyət.- 2003.- 14 iyun.- S.7.

205. İnsanların sevgisi qorusun səni [Mətn]: [Şair
Vaqif Bayatlı Odər haqqında] /F.Hacıyeva //Ədalət.- 2003.- 5
iyul.- S.11

2005

206. Azərbaycan qadınının şeir yazmağına çox
gözəl baxıram [Mətn] /F.Hacıyeva; Müsahibəni apardı: Elnur
Paşa //Yeni Azərbaycan.- 2005.-1 iyul.-S.11.

2006

207. Ön söz [Mətn] /F.Hacıyeva //Viləşsoy A. Çiçək
nəğməsi .- Bakı, 2006.- S.3-6.

208. Tanrıya məhəbbətin ifadəsi [Mətn]: [Şairə
F.Hacıyevanın Konya şəhərinə etdiyi səfərdən təssüratlar]
/F.Hacıyeva; Müsahibəni apardı; F.Çobanoğlu //Kredo.- 2006.-
16 dekabr.- S.5.

2007

209. Həzrəti Mövlanə zirvəsi [Mətn] /F.Hacıyeva //Mədəni-maarif.- 2007.- № 10-11.- S.38-40; Yol.- 2007.- № 8.- S. 91-94.

210. Mövlana nuru ilə Tanrıya doğru [Mətn] /F.Hacıyeva; Müsahibəni apardı: Z.Əliqızı //Kaspi.- 2007.- 31 avqust.- S.22.

211. “Mövlanə həm də bizimdir”; “Mövləvilik izah olunmaz bir mədəniyyətdir [Mətn] /F.Hacıyeva; Müsahibəni apardı: Turanə //Ekspress.- 2007.- 13-15 yanvar.- S.16.

2008

212. Həzrəti Mövlanə zirvəsi [Mətn] /F.Hacıyeva //Azərbaycan.- 2008.- № 3.- S.94-95.

213. İnsanlığa ucalmaq [Mətn]: [M.F.Axundzadə adına Milli Kitabxananın “Mədəni-kütləvi işlər” şöbəsinin müdiri Natella xanım Musayeva haqqında] /F.Hacıyeva //Yeni mədəni-maarif.- 2008.- № 11.- S.39.

2009

214. “Qarabağ şikəstəsi” həsrətimin üsyanıdı /F.Hacıyeva; Müsahibəni apardı: Mina Rəşid //Qarabağa aparan yol.- 2009.- 11 aprel.-S.5.

2010

215. Saatına qədər bilirik ki, hansı oxucu nə zaman gəlir [Mətn] /F.Hacıyeva; Müsahibəni apardı: Z.Əliqızı //Kaspi.- 2010.- 23 iyun.- S.11.

2011

216. Ramil Səfərova “Açıq məktub”; “Sən bir daha özünün kim olduğunu sübut etdin...” [Əsirlikdə olan R.Səfərovun Macar Xalq yazıçısı Maqda Sabonun “Qapı” adlı romanını Azərbaycan dilində tərcümə etməsi münasibətilə] /F.Hacıyeva //Təzadlar.- 2011.- 5-7 may.- S.9.

217. Sultanımı oxuduqca oxumaq, öyrəndikcə öyrənmək istəyirəm”; “Şeiriyyat aləmində mənim öz dünyam var [Mətn] /F.Hacıyeva; Müsahibəni apardı: U.Qaraqızı //Türküstan.- 2011.- 24-30 aprel.- S.16.

218. Tərəddüdlərimə son qoymaq üçün özümdə cəsarət tapacağam” [Mətn] /F.Hacıyeva; Müsahibəni apardı: Qvami Məhəbbətoğlu //Zaman.- 2011.- 9-10 avqust.- S.12.

2013

219. Şairə Fəridə Hacıyeva: “Məni cəlb edən Emineskunun hiss şairi olmasıdı” [Mətn]: [müsahibə] /F.Hacıyeva; Müsahibəni apardı: U.Qaraqızı //Yazıçı: “Oğuz eli” qəzetinin ayrıca buraxılışı.- 2013.- mart, № 3.- S.18-20.

220. Tanrıya məhəbbətin ifadəsi [Mətn]: [Şairə F.Hacıyevanın Konya şəhərinə səfər təssüratları] /F.Hacıyeva; Müsahibəni apardı: F.Çobanoğlu //Yazıçı: “Oğuz eli” qəzetinin ayrıca buraxılışı.- 2013.- mart, № 3.- S.21-22.

221. Mevlana zirvəsi [Mətn] /F.Hacıyeva //Yazıçı: “Oğuz eli” qəzetinin ayrıca buraxılışı.- 2013.- mart, № 3.- S.23.

222. Arzusu qanadlım hey... [Mətn]: [Şair Mürvət Qədimoglu Həkerinin 55 illiyi münasibətilə] /F.Hacıyeva //İcmal qəzetinin xüsusi buraxılışı.- S.5.

Tərcümə etdiyi əsərlər

Kitablar

223. Eminesku, Mixay. Ulduzlardan pay istəram [Mətn]: [şeyrlər və poemalar] /M.Eminesku; tərc. ed. F.Hacıyeva.- Bakı: Səda, 2001.- 123 s.

Kitabın içindəkilər: Mübarizədə keçən ömür; Görüş; İlham pərim; İnanmıram İeqova; Gedirsən sən; Boşboğaza sükut cavabı; Tənha ağcaqovaqların arasında; Tənhalıq; Yenə həmin dalanda; Yat!; Deyirsən ki, yüngülcə sev; Pəncərədən o yana payızdı; Qəmin nə olduğun bilməyir çoxu; Xatirələr; Ömür ötür, qocalır; Boş dünyadan əl götür; Yuvada quşlar donur; Mənim tənqidçilərime; Əlvida; Buruldu meşəyə qız; Qal, nə olar; Mən səndən uzağam; Gecə yarı, ağcaqovaq; Arzum; Qürbətdə; Arona pumnunun ölümünə; Gülüm nə vaxt gələcək; Sevgim getdi; Ay anam; Bircə dəfə elə; Niyə yanına gəlirəm; Füsunkarlıq və zəhər; Leutarın nəğməsi; Dor dirəyin atıb gedir; Sevmirəm yer üzünü; Fikirlər və surətlər; Elə tərəvətlisən; Ah, necə qəmgin könül; Ulduzlardan pay istədim; Fet-Frumos, cökənin oğlu; Dan ulduzu; Miron və bədənsiz qadın.

Dövri mətbuatda çap olunan tərcümələri

2001

224. Eminesku, Mixay. Boşboğaza sükut cavabı; Qəmin nə olduğunu bilməyir çoxu; Ah, neçə qəmgin könül

[Mətn]: [şeyrlər] /M.Eminesku; tərc. ed. F.Hacıyeva
//Azərbaycan XXI əsr.- 2001.- 31 yanvar.- 6 fevral.- S.12.

2002

225. Eminesku, Mixay. Rumın poeziyası; İlham pərim; Tənhalıq; Yat; Əlvida; Aroma Pumnunun ölümünə; Bilsəm [Mətn]: [şeyrlər] /M.Eminesku; tərc. ed. F.Hacıyeva //Yeni Azərbaycan.- 2002.- 1 noyabr.- S.13.

226. Eminesku, Mixay. Rumın poeziyası; Boşboğaza sükut cavabı; Yuvada quşlar donur; Buruldu meşəyə qız; Niyə yanına gəlirəm [Mətn]: [şeyrlər] /M.Eminesku; tərc. ed. F.Hacıyeva //Yeni Azərbaycan.- 2002.- 11 oktyabr.- S.11.

2010

227. Eminesku, Mixay. Yat!; Xatirələr; Ömür ötür, qocalır; Arzum; Leutarın nəğməsi; Ulduzlardan pay istədim; Ah neçə qəmgin könül; Yuvada quşlar donur; Yenə həmin dalanda [Mətn]: [şeyrlər] /M.Eminesku; tərc. ed. F.Hacıyeva //Kaspi.- 12-14 iyul.- 2010.- S.19.

2012

228. Eminesku, Mixay. Ay ana [Mətn]: [şeyr] /M.Eminesku; tərc. ed. F.Hacıyeva //Ana dedim, qarşımda gözəl bir səhnə açıldı /tərt. ed. Ə.Vəkil və b. - Bakı, 2012.- S.725.

II. Həyat və yaradıcılığı haqqında

Dövri mətbuatda və məcmuələrdə nəşr olunan məqalələr

2013

229. Yazıçı [Mətn]: “Oğuz eli” qəzetinin ayrıca buraxılışı: **Fəridə Hacıyeva**: [60 illik yubileyi münasibətilə].- 2013.- mart, № 3.- 24 s.

1985

230. Cəfərzadə, Əzizə. Aşıq Pəri Natəvana qonaq gəlib [Mətn]: [Məqalədə F.Hacıyevanın Aşıq Pəri məclisinə həsr etdiyi şeirdən də söhbət açılır] /Ə.Cəfərzadə //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1985.- 11 yanvar.- S.2.

1990

231. Əliyev, Zülfüqar. Təzə səslər, təzə imzalar [Mətn]: [F.Hacıyevanın yaradıcılığı haqqında] /Z.Əliyev //Azərbaycan gəncləri.- 1990.- 6 mart.- S.4.

232. Yusifqızı, Əntiqə. Musiqi payı [Mətn]: [Daşkəsən rayonunda keçirilən Aşıqlar Birliyinin konsertində Azərbaycan Aşıqlar Birliyinin konsert-qastrol şöbəsinin müdiri şairə Fəridə Hacıyevanın iştirakı haqqında] /Ə.Yusifqızı, S.Ləman //Daşkəsən.- 1990.- 17 noyabr.- S.4.

1998

233. Cəfərzadə, Əzizə. Ön söz [Mətn]: [Şairə Fəridə xanım Hacıyevanın “Məni məndən alan dünya” kitabına] /Ə.Cəfərzadə //Hacıyeva F. Məni məndən alan dünya.- Bakı, 1998.- S.3-4.

234. Şahmar, Elbrus. “Aşıq Pəri” məclisinin pərisi [Mətn]: [Məqalədə şairə F.Hacıyevanın həyat və yaradıcılıq yolundan bəhs olunur] //E.Şahmar. Xanımanım Qubadlı.- Bakı,1998.- S. 259-264.

1999

235. Hüseynoğlu, Tofiq. “Məni məndən alan dünya” [Mətn]: [İmzasına dövrü mətbuat səhifələrində tez-tez rast gəlinən şairə F.Hacıyevanın eyni adlı şeirlər kitabı haqqında] //Hürriyyət.- 1999.- 20 noyabr.- S.15.

236. Qocayev, Mürsəl. Zəngəzurun şairə pəriləri [Mətn]: [Məqalədə Fəridə xanım Hacıyevanın yaradıcılığından da bəhs olunur] /M.Qocayev //Zəngəzur.- 1999.- 16 sentyabr.- S.8.

237. “Məni məndən alan dünya” [Mətn] [F.Hacıyevanın hiss və duyğularının toplusu olan eyni adlı kitabı haqqında] //Azərbaycan Tayms.- 1999.- 19-31 mart.- S.3.

238. Rəşidqızı, Mina. “Məni məndən alan dünya” [Mətn]: [Bakı Mədəni Maarif Texnikumunda F.Hacıyevanın yaradıcılığına həsr olunmuş tədbir keçirilmişdir] /M.Rəşidqızı //525-ci qəzet.- 1999.- 2 aprel.- S.9.

239. Vəkil Əli. “Məni məndən alan dünya” [İstedadlı şairə F.Hacıyevanın eyni adlı kitabı haqqında] /Ə.Vəkil //Ekspress.- 1999.- 6-9 mart.- S.24.

2000

240. Həsənov, Rafiq. “Dünyama qovuşacağam” [Mətn]: [“Nağıl evi” nəşriyyatı tərəfindən çapdan buraxılmış şairə F. Hacıyevanın eyni adlı kitabı haqqında] /R.Həsənov //Xalq qəzeti.- 2000.- 26 noyabr.- S.4.

241. Hüseynoğlu, Tofiq. “Məni məndən alan dünya” [Mətn]: [İmzasına dövrü mətbuat səhifələrində tez-tez rast gəlinən şairə F.Hacıyevanın eyni adlı şeirlər kitabı haqqında] //Hüseynoğlu T. Söz tarixin yaddaşı.- Bakı, 2000.- S.70-72.

242. İsmayılova, E. Məni məndən alan dünya [Mətn]: [İstedadlı şairə, saf, təmiz duyğularla qəlbi döyünən Fəridə xanım Hacıyevanın eyni adlı kitabı haqqında] /E.İsmayılova //Borçalı.- 2000.- 15 fevral.- S.9.

243. Pənahqızı, Telli. Nurlu xanımın işıq dünyası [Mətn]: [Fəridə Hacıyevanın ümumən yaradıcılığı haqqında] /T.Pənahqızı //Hacıyeva F. Dünyama qovuşacam.- Bakı, 2000.- S.3-8.

244. Rəşid, Mina. “Dünyama qovuşacam” [Mətn]: [F.Hacıyevanın eyni adlı kitabı haqqında] /M.Rəşid //Azərbaycan XXI əsr.- 2000.- 13-19 sentyabr.- S.12.

245. Yusifli, Vaqif. Səs, nəfəs və doğmalığ [Mətn]: [F.Hacıyevanın yaradıcılığı haqqında] /V.Yusifli //Hacıyeva F. Dünyama qovuşacam.- Bakı, 2000.- S.409-410.

2001

246. Cabbarova, Nərgiz. Azərbaycan Rumıniya mədəni əlaqələrinin möhkəmlənməsi yönündə daha bir addım atılıb [Mətn]: [Şairə Fəridə Hacıyevanın tərcümə etdiyi məşhur Rumın şairi Mixay Emineskunun “Ulduzlardan pay istərim” kitabının Konstansa şəhərində təqdimat mərasimi haqqında] /N.Cabbarova //525- ci qəzet.- 2001.- 2 avqust.- S.2.

247. Kərimli, Fəxri. Buxarestdə Füzuli küçəsi də ola bilər [Mətn]: [Şairə F.Hacıyevanın Rumın şairi M.Emineskunun “Ulduzlardan pay istərim” kitabının tərcümə nəşrinin M.F.Axundov adına kitabxanada təqdimatından] F.Kərimli //Yeni Azərbaycan.- 2001.- 23 may.- S.6.

248. Məhərrəmli, Qiymət. Rumın ədəbiyyatı doğma dilimizdə [Mətn]: [Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü, şairə F.Hacıyevanın rumın şairi M.Emineskudan tərcümə etdiyi “Ulduzlardan pay istərim” kitabının təqdimatı haqqında] /Q.Məhərrəmli //Respublika.- 2001.- 26 may.- S.4.

249. Məhərrəmli, Qiymət. Rumıniyada Azərbaycanı tanıyır və sevirilər [Mətn]: [Rumın ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi M.Emineskunun əsərlərini Azərbaycan dilində tərcümə edən F.Hacıyevanın Rumıniya səfərindən təəssüratları] /Q.Məhərrəmli //Respublika.- 2001.- 11 avqust.

250. Məhərrəmli, Zəmfira. Ünsiyyət körpüsü [Mətn]: [M.F.Axundov adına Dövlət kitabxanasında Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü, şairə F.Hacıyevanın tərcüməsi ilə nəşr olunan rumın şairi M.Emineskunun “Ulduzlardan pay istərim” adlı kitabının təqdimatı haqqında] /Z.Məhərrəmli //Evrika.- 2001.- 19 iyun.- S.4.

251. Təbrik [Mətn]: [Ad günü münasibətilə iş yoldaşlarının şairəyə təbriki] //Azərbaycan XXI əsr.- 2001.- 4-10 aprel.- S.14.

252. Yaqubzadə, M. Azərbaycan-Rumıniya mədəni əlaqələri genişlənir [Mətn]: [Rumın şairi M. Emineskunun

“Ulduzlardan pay istərəm” kitabının şairə F.Hacıyevanın tərəfindən tərcüməsi haqqında] /M.Yaqubzadə //Xalq qəzeti.- 2001.- 23 iyun.- S.5.

2002

253. Fəridə Hacıyeva [Mətn]: [Həyat və fəaliyyəti haqqında qısa məlumat] //Zəngəzur.- 2002.- 20 aprel.- S.8.

254. Fəridə Hacıyeva [Mətn]: [“Ulduzlardan pay istərəm” kitabının Ovidus Universitetindəki təqdimat mərasimi haqqında məlumat] //Zəngəzur.- 2002.- 20 aprel.- S.8.

255. Firudinqızı, Yasəmən. Taleyi ilə üzbəüz, qisməti ilə yanaşı duran şairə [Mətn]: [“Mənim şeirlərim keçirdiyim hisslərin təzahürüdür” deyən şairə Fəridə Hacıyevanın ömür yolu haqqında] /Y. Firudinqızı //Xronika.- 2002.- 19-25 fevral.- S.7.

256. XXI əsr ədəbi məclislərimiz: “Məhsəti” ədəbi məclisi [Mətn]: [Məclis üzvlərindən biri şairə F.Hacıyevadır] //Zəngəzur.- 2002.- 24 yanvar.- S.4.

2003

257. Ağamirzəqızı, Xuraman. Media mükafatlarının təqdimatı [Mətn]: [Rumın - Azərbaycan Mədəni Əlaqələr Birliyinin məsləhətçisi, şairə Fəridə xanım Hacıyevanın “Araz” ədəbi mükafatına layiq görülməsi haqqında] /X.Ağamirzəqızı //Respublika.- 2003.- 30 yanvar.- S.4.

258. Fəridə Hacıyeva [Mətn]: [Ensiklopedik məlumat] //Azərbaycanın şair və aşiq qadınları.- Bakı, 2003.- Cild 3.-S.44.

259. Fəridə Hacıyeva [Mətn]: [Həyat və fəaliyyəti haqqında qısa məlumat] //Dünya press.- 2003.- 4-11 aprel.- S.7.

260. Fəridə Hacıyeva-50 [Mətn]: [Yubiley münasibətilə Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin təbriki] //Ədəbiyyat qəzeti.- 2003.- 7 mart.- S.4.

261. Xuraman. Ləyaqətli qadın, gözəl şair [Mətn]: [İstedadlı şairə xanım F.Hacıyevanın “Göylər pənahım mənim” adlı kitabına ürək sözləri] /Xuraman //Hacıyeva F. Göylər pənahım mənim.- Bakı, 2003.- S.9-11.

262. Kamil, Vəli Nəriman oğlu. Təmizlik və gözəllik poeziyası [Mətn]: [Şairə F.Hacıyevanın yaradıcılığı haqqında] /K.V.Nəriman oğlu //F.Hacıyeva. Göylər pənahım mənim.- Bakı, 2003.- S.5-8.

263. Kərimli, Cavidan. “Göylər pənahım mənim” [Mətn]: [Tanınmış şairə xanım F.Hacıyevanın eyni adlı kitabı haqqında] /C.Kərimli //Bakı.- 2003.- 4-10 aprel.- S.4.

264. Yusifli, Vaqif. Kövrək duyğular, zərif hisslər [Mətn]: [F.Hacıyevanın “Göylər pənahım mənim” kitabı haqqında] /V.Yusifli //F.Hacıyeva. Göylər pənahım mənim.- Bakı, 2003.- S.3-4.

2004

265. Bağışla, Vətən, bağışla [Mətn]: [F.Hacıyevanın eyni adlı kitabının “Adiloğlu” nəşriyyatı tərəfindən nəşri haqqında] //Səhifələr.- 2004.- 7-14 dekabr.- S.2.

266. Əhmədov, Teymur. Hacıyeva Fəridə [Mətn]: [ensiklopedik məlumat] //Əhmədov T. Azərbaycan yazıçıları (XX-XXI yüzillikdə): Ensiklopedik məlumat kitabı.- Bakı, 2004.- S.317.

267. Məmmədli, Namiq. Vətən həsrətli misralar [Mətn]: [İstedadlı şairə F.Hacıyevanın “Bağışla, Vətən, bağışla” adlı şeirlər kitabı haqqında] /N.Məmmədli //Ekspress.- 2004.- 21 dekabr.- S.19.

268. Nəzakət. “Bağışla, Vətən, bağışla” [Mətn]: [Vətənə, kökə bağlı şairənin, F.Hacıyevanın eyni adlı kitabı haqqında] /Nəzakət //Səs.- 2004.- 15 dekabr.- S.10.

269. Rəşid, Mina. Bağışla, Vətən, bağışla [Mətn]: [İstedadlı şairə, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü F.Hacıyevanın “Adiloğlu” nəşriyyatı tərəfindən işıq üzü görən eyni adlı kitabı haqqında] /M.Rəşid //Kredo.- 2004.- 27 noyabr.- S.11.

270. Sultanlı, Vaqif. Vətənə bağlı poeziya [Mətn]: [İstedadlı şairə F.Hacıyevanın “Bağışla, Vətən, bağışla” kitabı haqqında] /V.Sultanlı //Hacıyeva F. Bağışla,Vətən, bağışla.- Bakı, 2004.- S. 3-6.

271. Şairə xanımlarımız [Mətn]: [Fəridə xanım Hacıyeva haqqında] //Dirili Qurban: “Xudafərin” qəzetinin aylıq əlavəsi.- 2004.- dekabr.- S.4.

272. Şirinov, E. Kitablar... Kitablar... Kitablar [Mətn]: [Şairə F.Hacıyevanın “Bağışla, Vətən, bağışla” adlı kitabının nəşri haqqında] /Materialı hazırladı E.Şirinov //Təzadlar.- 2004.- 23-30 noyabr.- S.14.

273. Təbrik edirik [Mətn]: [“Göylər pənahım mənim” adlı kitabın nəşri münasibətilə] //Məhsəti.- 2004.- № 3.- S.7.

274. Vaqifqızı, Nigar. Torpağa bağlı yaradıcılıq [Mətn]: [F.Hacıyevanın “Bağışla, Vətən, bağışla” kitabının çapdan çıxması haqqında] /N.Vaqifqızı //Azadlıq.- 2004.-19 noyabr.- S.13.

2005

275. Bağışla, Vətən, bağışla! [Mətn]: [İstedadlı şairə xanım F.Hacıyevanın eyni adlı kitabı haqqında] //Həkarı qəzeti.- 2005.- yanvar.- S.4; Dirili Qurban: “Xudafərin” qəzetinin aylıq əlavəsi.- 2005.- 6 mart.- S.4.

276. Bağışla, Vətən, bağışla! [Mətn]: [Şairə F.Hacıyevanın eyni adlı kitabının nəşri münasibətilə qəzet kollektivinin təbriki] //Həkəri.- 2005.- yanvar.- S.4.

277. Cahangirqızı, Ceyran. Dərdi köksünə yığan şair [Mətn]: [F.Hacıyevanın ümumən yaradıcılığı və xüsusilə də “Bağışla, Vətən, bağışla” şeirlər kitabı haqqında] /C.Cahangirqızı, Daşdəmir Əjdər oğlu //Ədalət və hakimiyyət.- 2005.- 20-30 yanvar.- S.4.

278. Fəridə, Ləman. Vətən dərdlərindən hörülən çələng [Mətn]: [F.Hacıyevanın “Bağışla, Vətən, bağışla” kitabı haqqında] /F.Ləman //Məhsəti.- 2005.- № 1.- S.13-14.

279. Gəlmışəm [Mətn]: [F.Hacıyevanın Aşıq Qurbaniyə həsr etdiyi mahnının Azərbaycan Radiosunun Qızıl Fondunda saxlanılması haqqında] //Dirili Qurbani.- 2005.- 4 dekabr.- S.1.

280. Kökə bağlı şairə [Mətn]: [Gözəl və səmimi xanım şairə F.Hacıyevanın yaradıcılığı haqqında] //Xudafərin.- 2005.- 19 mart.- S.12.

281. Rəsulova, Zərqələm. Dərdi köksünə yığan şair [Mətn]: [F.Hacıyevanın “Bağışla, Vətən, bağışla” kitabının nəşri haqqında] /Z.Rəsulova //Doğma Azərbaycan.- 2005.- 28 yanvar.- S.4.

282. Sultanlı, Vaqif. Vətənə bağlı poeziya [Mətn]: [İstedadlı şairə F.Hacıyevanın “Bağışla, Vətən, bağışla” kitabı haqqında] /V.Sultanlı // Dünya Press.- 2005.- 27 iyul-3 avqust.- S.3.

2006

283. Hüseynoğlu, Tofiq. Mərifət, həqiqət və yeni şeirlər axtarışında... [Mətn]: [F.Hacıyevanın yaradıcılıq xüsusiyyətləri haqqında] /T.Hüseynoğlu //Hacıyeva F. Qaytaram tanrı sevgisin.- Bakı, 2006.- S.3-10.

284. Xuraman. Qəlbini şeirlə ovudan şair [Mətn]: [İlahi sevgilər şairi F.Hacıyevanın “Qaytaram tanrı sevgisin” kitabı haqqında] /Xuraman //525-ci qəzet.- 2006.- 31 oktyabr.- S.7.

285. Nüşabə. “Qaytaram tanrı sevgisin” [Mətn]: [F.Hacıyevanın türk dünyasının parlaq şəxsiyyəti olan Cəlaləddin Rumiyə həsr etdiyi eyni adlı kitab haqqında] /Nüşabə //Palitra.- 2006.- 3 noyabr.- S.11.

286. Sultanova, Ağanisə. “Qaytaram tanrı sevgisin” [Mətn]: [Gözəl xanım, istedadlı şairə F.Hacıyevanın eyni adlı kitabının çapdan çıxması haqqında] /A.Sultanova //Yeni Azərbaycan.- 2006.- 4 avqust.- S.8.

2007

287. Fəridə Hacıyeva [Mətn]: [Tərcümeyi-hal] //Vedibasər.- 2007.- 16-31 may.- S.4.

288. Tərcümeyi-halı [Mətn]: [F.Hacıyeva] //Vedibasər.- 2007.- 16-31 may.- S.4.

2010

289. Əliqızı, T. Qaytaram tanrı sevgisin [Mətn]: [Kövrək hisslər şairi F.Hacıyevanın həyat və yaradıcılığı haqqında] /T.Əliqızı //Zəfər qalası.- 2010.- 30 noyabr.- S.6.

290. “Hu, Mevlam hu”: Fəridə Hacıyeva Mövlana Cəlaləddin Rumiyə olan ehtiramını misralara köçürüb [Mətn]: [Eyni adlı kitab haqqında] //Şərq qəzeti.- 2010.- 22 oktyabr.- S.12.

291. Hüsniyyə. Fəridə Hacıyevanın “Hu, Mevlam hu” kitabı işıq üzü görüb [Mətn]: [“Adiloğlu” nəşriyyatı tərəfindən buraxılan eyni adlı kitab haqqında] /Hüsniyyə //525-ci qəzet.- 2010.- 11 dekabr.- S.17.

292. Qaytaram tanrı sevgisin [Mətn]: [Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü, ziyalı, şairə F.Hacıyevanın eyni adlı kitabı haqqında] //Yeni Azərbaycan.- 2010.- 30 yanvar.- S.6.

2011

293. Fəridə Hacıyeva [Mətn]: [Həyat və fəaliyyəti haqqında qısa məlumat] // Məktəb qəzeti.- 2011.- may.- S.5.

294. Əhmədov, Teymur. Hacıyeva Fəridə [Mətn]: [Haqqında məlumat] //Əhmədov T. Azərbaycan yazıçıları (XX-XXI yüzillikdə): Ensiklopedik məlumat kitabı.- Bakı, 2011.- S.341-342.

295. Hüseynoğlu, S. Sabir Poeziya günlərində [Mətn]: [Tədbirdə şairə F.Hacıyevanın çıxışı haqqında] /S.Hüseynoğlu //Ədəbiyyat qəzeti.- 2011.- 3 iyun.- S.1.

296. Savalan, A. Mevlanaya məhəbbətlə [Mətn]: [Şairə F.Hacıyevanın yeni çapdan çıxmış “Hu, Mevlam hu” kitabı haqqında] /A.Savalan //Ədəbiyyat qəzeti.- 2011.-4 mart.- S.6.

297. Yeni kitab-yeni uğur [Mətn]: [F.Hacıyevanın “Hu, Mevlam hu” kitabı haqqında] //Real press.- 2011.- 20-30 dekabr.- S.16.

298. Yeni nəşrlər [Mətn]: [F.Hacıyevanın “Hu, Mevlam hu” kitabı haqqında] //Məhsəti.- 2011.- yanvar-fevral.- S.32.

2013

Fəridə Hacıyeva - 60

299. Azəri, Lalə. Sevgi dolu bir ömür ver könlümə [Mətn]: [Fəridə Hacıyeva - 60] /L.Azəri //Mədəniyyət.- 2013.- 3 mart.- S.12.

300. Cəfərzadə, Əzizə. Ön söz [Mətn]: [F.Hacıyevanın “Məni məndən alan dünya” kitabına yazılmış ön söz] //Yazıçı: “Oğuz eli” qəzetinin ayrıca buraxılışı.- 2013.- mart, № 3.- S.1,3.

301. Fəridə Hacıyeva [Mətn]: [60 illiyi] //Əlamətdar və tarixi günlər təqvimini /M.F.Axundzadə adına Milli Kitabxana.- Bakı, 2013.- S.80.

302. Fəridə Hacıyeva-60 [Mətn]: [Yubiley münasibətilə təbrik] //Azərbaycan Yazıçılar Birliyi //Ədəbiyyat qəzeti.- 2013.- 8 mart.- S.6.

302a. Fəridə Hacıyeva [Mətn]: [Tərcümeyi-halı] //20 il Qubadlı həsrəti ilə /Tərtibçi: Qafqaz Əvəzoğlu.- Bakı, 2013.- S.83.

303. Firudinqızı, Yasəmən. Taleyi ilə üzbəüz, qisməti ilə yanaşı duran şairə: [Mətn] /Yasəmən Firudinqızı //Yazıçı: “Oğuz eli” qəzetinin ayrıca buraxılışı.- 2013.- mart, № 3.- S.17-18..

304. Hacıyeva, Maarifə. Əlvan sətirələr [Mətn] /M.Hacıyeva. Ədəbi qeydlər.- B., 2013.-S.156-160; Mədəni həyat.- 2013.- № 6.- S.80-81; Yazıçı: “Oğuz eli” qəzetinin ayrıca buraxılışı.- 2013.- mart, № 3.- S.14-16.

305. Hüseynoğlu, Tofiq. Mərifət, həqiqət və yeni şeir axtarışında... [Mətn] /Tofiq Hüseynoğlu //Yazıçı: “Oğuz eli” qəzetinin ayrıca buraxılışı.- 2013.- mart, № 3.- S.7-9.

306. İsmayılova, Xuraman. Ləyaqətli qadın, gözəl şair [Mətn] /X.İsmayılova //Yazıçı: “Oğuz eli” qəzetinin ayrıca buraxılışı.- 2013.- mart, № 3.- S.13.

307. Qaraqızı, Ulduzə. “Geriyə boylandığım zaman baxıb görürəm ki,...” : “Mevlana mənim yaradıcılığım böyük

təsir göstərib” [Mətn]: [Fəridə Hacıyeva - 60] /U.Qaraqızı //Türküstan.- 2013.- 31 mart-6 aprel.- S.16.

308. Məhərrəmli, Qiymət. Rumıniyada Azərbaycanı tanıyır və sevirilər [Mətn] /Q.Məhərrəmli //Yazıçı: “Oğuz eli” qəzetinin ayrıca buraxılışı.- 2013.- mart, № 3.- S.12.

309. Nəriman oğlu, Kamil Vəli. Təmizlik və gözəllik poeziyası [Mətn] /K.Nəriman oğlu //Yazıçı: “Oğuz eli” qəzetinin ayrıca buraxılışı.- 2013.- mart, № 3.- S.1,3.

310. Pənahqızı, Telli. Nurlu xanımın işıq dünyası [Mətn] /T.Pənahqızı //Yazıçı: “Oğuz eli” qəzetinin ayrıca buraxılışı.- 2013.- mart, № 3.- S.10-12.

311. Rəşid, Mina. Gül kimi bir xanım... [Mətn]: [Fəridə Hacıyevanın 60 illik yubileyi münasibətilə] /M.Rəşid //525-ci qəzet.- 2013.- 28 mart.- S.7.

312. Seyidzadə, Hacı Tofiq. Fəridə xanım, 60 yaşın mübarək! [Mətn]: [F.Hacıyevanın yubileyi münasibətilə] /H.T.Seyidzadə //Azad Azərbaycan.- 2013.- 17 mart.- S.7.

313. Sultanlı, Vaqif. Vətənə bağlı poeziya [Mətn] /V.Sultanlı //Yazıçı: “Oğuz eli” qəzetinin ayrıca buraxılışı.- 2013.- mart, № 3.- S.6-7.

314. Yusifli, Vaqif. Ədəbi həyat [Mətn]: [Fəridə xanım Hacıyevanın şeirləri haqqında] /V.Yusifli //Ədalət.- 2013.- 8 mart.- 13.

315. Yusifli, Vaqif. Kövrək duyğular, zərif hisslər [Mətn] /V.Yusifli //Yazıçı: “Oğuz eli” qəzetinin ayrıca buraxılışı.- 2013.- mart, № 3.- S.2.

316. Zümrüd. 60 illik ömrün sənət izləri [Mətn]: [Şairə, tərcüməçi Fəridə xanım Hacıyevanın yaradıcılığı haqqında] /Zümrüd //Səs.- 2013.-14 mart.- S.12.

317. Zümrüd. Torpağın cadar-cadar olmuş üzündə insanlığın sevgisin gəzən şairə [Mətn]: [Azərbaycan

poeziyasında fərdi, fərqli nəfəsi ilə tanınan şairə Fəridə xanım Hacıyeva haqqında] /Zümrüd //Səs.- 2013.- 22 yanvar.- S.12.

318. Fəridə Hacıyeva [Mətn]: [Həyat və fəaliyyəti haqqında qısa məlumat] //Dirili Qurban: “Xudafərin qəzeti”nin aylıq əlavəsi.- S.[4].

III Xarici dillərdə

Əsərləri

Türk dilində

319. Analaşdı bu torpaq [Metn] : [şiir] /F.Hacıyeva //Şiir defteri.- 1993.- temmuz.- sayı 44; Riza Aslan. Duyğunun karekoku: ikinci şiir kitabı ile şiir dostlarının karşısında. – ili və s. yox idi türk dilində

320. İsmi söylemeye bir ney isterim [Metn]: [şeir] /Feride Hacıyeva //Tay.- 2008.- sayı 96.- S.17.

Rus dilində

2002

321. О, воздух осени!; Одинакая Родина [Текст]: [стихи] /Ф.Гаджиева; перевод. Н.Баннаевой //Литературный Азербайджан.- 2002.- № 9.- С.54-55.

2003

322. Лунная полночь; Без тебя [Текст]: [стихи] /Ф.Гаджиева; перевод. Н.Баннаевой //Литературный Азербайджан.- 2003.- № 2.- С.57.

2005

323. Гляжу на зрячих слепоту...; «Хлор есть, хлор!» [Текст]: [стихи] /Ф.Гаджиева; перевод. С.Мамедзаде //Литературный Азербайджан.- 2005.- № 2.- С.94.

Həyat və yaradıcılığı haqqında

Türk dilində

2008

324. Abbashanlı, Tamilla. Azərbaycan şairinin Mevlana sevgisi [Mətn]: [Şaire Feride hanım Hacıyevanın yaradıcılığı haqqında] /T.Abbashanlı //Tay.- 2008.- eylül.- sayı 96.- S.16; Çağrı.- 2008.- sayı 586.- eylül.- S.14; Makı.- 2008.- sayı 68.- temmuz-eylül.- S.19; Gündem.- 2008.- 8 aralıq.- S.2.

2013

325. Rıhtım, Mehmet. Celaleddin Ruminin izi ile [Mətn]: [Şaire Feride hanım Hacıyevanın yaradıcılığı haqqında] //Yazıçı: “Oğuz eli” qəzetinin ayrıca buraxılışı.- 2013.- mart, № 3.- S.4.

Rumun dilində

2001

326. A.GH. Universitatea “Ovidius”a incheiatmai multe conventii de colaborare cu institutii de invatamini superior din Azerbaidjan [Mətn] /A.GH //Observator.- 2001.- mercuri, 18 iulie.- S.15.

327. A.L. Lansarea primului volum de poerie romaneasca in Azerbaidjan – versuri de Mihai Eminescu [Mətn] /A.L. //Observator.- 2001.- mercuri, 18 iulie.- S.6.

2004

328. Senarsian by Anna Oldfieid. Ashug Pari majlisi women Performers of legend and folk poetru [Mətn] /Senarsian by Anna Oldfieid //Azerbaijan international.- 2004.- 12.4 winter.- S.58-64.

IV Əlavələr

IV. ƏLAVƏLƏR

Fəridə Hacıyeva haqqında övladlarının ürək sözləri

Anam Fəridə Hacıyeva haqqında

Əziz dostlar, bir şəxsiyyət haqqında yazı yazmaq, onun təfəkkürünə nəzər salmaq, bəlli bir metod və xüsusilə də

səmimiyyət istəyən bir yaxınlaşmadır. Çünki, biz bu şəxsə kənardan baxırıq və onun davranış və hərəkətlərinə ona görə qiymət veririk! Əgər bu şəxs yaradıcı və təfəkkür sahibi isə, əsərləri də o şəxsi anlamamıza işıq tutar. Bu şəxsiyyətin sənin anan olması isə məsələyə özünə məxsus bir müşküllük qatmaqdadır. Əlbəttə, ağla belə bir sual gələ bilər ki, “insan anasını daha yaxşı tanıyar və onun haqqında fikir söyləmək daha asan olar”. Bu sualın səmimiyyətini qəbul edirəm, fəqət bu kənardan belə görsənir! Bir övlad üçün hər bir ana əziz və doğmadır. Onun dünyaya gəlişinə səbəb olan və onu bütün varlığıyla qoruyan, böyüdüb başa çatdıran varlıq anadır! Mənim də anam anaların ən gözəlidir! Övladını sevən, qayğılanan və bununla yaşayan bir ana! Bu ana sevgisinin təzahürləri onun şəiriyatına da yansımışdır:

*Canım gözlərinin ağına qurban
Qəlbinin o həzin halına qurban
Sənsən varım, yoxum varıma qurban
Canıma can verən ürəyim mənim.*

*Səhərim səninlə, gecəm səninlə
Hər anım, hər günüm keçər səninlə
Gecə dualarım bitər səninlə
Ömrümün çırağı diləyim mənim.*

Bu misralarda ki, ana sevgisinin simvolikası və onun canlı və eyni zamanda ümumbəşər olması məni intuitiv olaraq bu sözlərə mahnı bəstələməyə yönəltdi!

Əziz dostlar, insanda yaradıcılığı inkişaf etdirən və təsirli edən sevgidir! Övlada, valideynlərə, vətənə sevgi! Fəridə Hacıyeva ölkəmizdə baş verən problemlərdən kənar qala bilməzdi və torpaqlarımızın düşmənlər tərəfindən işğal olunması onun sənətində də dərin izlər buraxmışdır!

Bir ana anaların anası olan vətənin ağrılarını necə görməyə bilərdi?:

*Sinəmdə dağdı Şuşam
Ölməyib, sağdı Şuşam
Xarı bülbül yol azıb
Viranə bağdı Şuşam*

*Şuşada uca dağlar
Qocadan qoca dağlar
Nə ola, duman olub
Səni bir qucam dağlar.¹*

Səmimi yaradıcılıq razılaşın ki, “Həqiqət axtarışdır”! Təfəkkürsüz bir sənət ancaq göstərişdir! İnsanı davamlı düşündürən və insanın yaradılış qayəsini ona xatırladan hansı sənət üslubu olursa olsun gözəldir! Anam da bu mənada şeir sənətini özünə yol seçmişdir. Amma, o bu yolun zahirində ilişib qalmamış, səmimiyyəti onu ideala doğru yönləndirmişdir. İlahi sevginin havası onu özünə doğru cəlb etmişdir. Onun təfəkküründə yeni üfqlər açılmışdır- hər zaman canlı olan ölməz bir yol!

Biz də anamızı təbrik edir, ona bu yolda uğurlar arzu edirik!

Oğlu Sənan

¹ Bu mahnını youtube da Senan Nagi Dualarım adıyla dinləyə bilərsiniz.

Anamın Şuşam şeirinə bəstələdiyim mahnını youtube da Senan Nagi Şuşam olaraq dinləyə bilərsiniz.

Ana! Bu sadə bir söz olsa da, hər dəfə bu kəlməni işlədəndə insan sonsuz qürur və fərəh hissi duyur. Biz üzərində gözdüyümüz, çörəyini yediyimiz vətənimizə “Ana vətən”, danışdığımız doğma dilimizə “Ana dili” deyirik. Deməli “ana” kəlməsi o qədər müqəddəsdir ki, o vətənə, doğma dilimizə bərabər tutulur.

Ana bizə həyat verir, lakin onun rolu bununla bitmir. O, bizi boya-başa çatdırır, gecələr yuxusuz qalıb bizim qayğımızı çəkir, bütün çətinliklərə qatlaşır. Onun əziyyətini heç nə ilə müqayisə etmək olmaz. Onun hər bir hərəkəti, hər bir şəxsi nümunəsi övladlarının üzərində bir ayna kimi əks olunur.

Mən anam haqqında nə deyə bilərəm? Onun haqqında yazmaq həm çox çətindir, həm də çox şərəflidir. Anam çətin və mənalı həyat yolunda çox problemlərlə üzləşib, lakin buna baxmayaraq onun diqqətini, isti münasibətini həmişə hiss etmişik. Anamın qonaqpərvərliyi, yaşlı nəslə münasibəti, həyat yoldaşına sevgi və qayğı ilə yanaşması bizim tərbiyəmizin formalaşmasında mühüm rol oynayıb. Anam insanlara yaxşılıq etməyi və bizə olunan yaxşılığı unutmamağı sözlə deməyindən əlavə öz əməlləri ilə göstərirdi. (Sənə edilən yaxşılığı unutma, özün etdiyin yaxşılığı unut).

Anamın atamla dostcasına, səmimi münasibətinə uşaq vaxtından baxıb yaxşı mənada qıbtə edərdim. Yəni Anam həqiqətən öz əxlaqı ilə örnək qötürüləsi bir insandır.

Mən arzu edərdim ki, dünyadakı bütün uşaqların anası mənim Anam kimi olsun. Anama ən əsas can sağlığı və mənalı uzun ömür arzu edirəm. Mən atamı vaxtsız itirdim. Allahdan diləyirəm ki, Anamın ilıq nəfəsini həmişə öz üzərimdə hiss edim. Onun öyüdlərinə, məsləhətlərinə həmişə ehtiyacım var.

Sözlərimi C.Cabbarlının Ana şeirinin misraları ilə bitirmək istərdim:

*Bütün vücudum əsər, ruhum eyləyər pərvaz,
Uçar səmələrə o aləmi-xəyalətdə
Yatar, ölər bədənim, nitqdən düşər bir söz:
Ana, Ana... Sənə rəhibəm itaətdə*

Qızı Zöhrə

V. KÖMƏKCI GÖSTƏRİCİLƏR

Əsərlərinin əlifba göstəricisi

Azərbaycan dilində

Şeirləri

- A çadır şəhərciyim 3,4,85,86,
89, 92, 94, 142, 152
- Ac dünyada tox mənəm .. 3, 6, 102
- Acıyiram bu dövrəyə, bu günə.....6
- Açacağam..... 175
- Ad günün mübarək..... 5
- Adiləşdi həyəcanım..... 6
- Adımı çəkməyə bir ney
istərəm 5, 6, 124,127,
129,135, 139, 145
- Ağaclar çiçəkləyib..... 6
- Ağanın əlində qamçısı yaman.....40
- Ağırdan ağır..... 6
- Ağırdı mənə..... 3, 86
- Ağlaram..... 1, 4
- Ağlayan deyiləm..... 6
- Ağlayıram gülə-gülə..... 6
- Ağrı yarama düşübdü..... 5
- Ağrılı dünyadan sovuşan mənəm .. 1
- Axan su, lilli olmaz..... 1
- Axtar, tap məni..... 2
- Axtardığım könlüdü..... 175
- Alatau dağları 1, 80
- Allah gözəldi axırım..... 5, 6
- Allah, qoru..... 1
- Allahım..... 5, 6
- Analar qocalanda..... 1, 62, 66,
125, 161
- Anaların anası..... 6, 164
- Analaşdı bu torpaq1, 4, 23,
26, 59,125,161
- Anam görməsin..... 2
- Anam vətən..... 2, 4
- Anam, məni yaradan sən..... 2
- Anam, vay demə, vay demə..... 1, 4
- Anamın qonağıyam27
- Arandan dağa yol açdım..... 6
- Aranızdan köçən mənəm..... 3, 4
- Arzular..... 5
- Arzularım..... 6
- Arzuma yetir məni..... 5, 6
- Asta apar..... 1, 23, 76
- Aşiq düşüb..... 1, 23
- Aşiq Pəri1, 13, 192
- Ata lay-lay çalır..... 1
- Atam dedi..... 1
- Atamı yada saldım..... 1
- Ay Allah..... 3
- Ay ana..... 1, 125, 161
- Ay balalar..... 2
- Ay da çıxıb gecə yar..... 2
- Ay ellər..... 1, 4, 53, 60

Ay Nəsimi.....	3, 4, 87, 108, 151,154, 157, 176
Ay özümə bələd canım.....	6
Ay yorğun.....	5, 6, 149
Ayrıldım dünyanın qeyli-qalından.....	6
Ayrılıqdan az danışın.....	1
Az qaldım azam yolumu.....	6
Azadlıq meydanı.....	2, 4, 89
Bağçada gül qoxuyur.....	6
Bağda bir gecəm.....	1
Bağda mənzərə.....	1
Bağda.....	1, 6, 183, 182
Bağışla, deyəcəm, bağışla.....	5, 95, 105
Bağışla, əzizim.....	2, 61, 77, 100
Bağışla, Vətən, bağışla.....	4, 152, 168, 173
Bağışla.....	1
Bahar gəlir elimə.....	1
Baharın müjdəsi güldü, çiçəkdi.....	6
Baxışların.....	6
Balaca qız.....	2
Balam böyüyür.....	2
Barışan deyil.....	3
Baş açmadım.....	5, 107
Baş dəydi.....	1
Baş örtüyü, kələğayım.....	2
Başqalaşmışam.....	1, 51, 58
Batır ürəyimə ox kimi.....	5
Bayatılar.....	1, 3, 4, 5, 6, 32, 62, 63,64,66, 84, 108, 110, 113, 120
Bayram axşamı.....	1
Belə dərd olmazdı.....	3
Belə doğulmuşam.....	1, 24
Belə yazıb.....	1
Beləcə doğulmuşam mən.....	1

Beləcə günləri verəcəm bada.....	5, 6
Bəxtəvərəm.....	1, 56
Bəxtəvərəm mən bu gecə.....	51
Bəxtəvərəm mən necə.....	1, 51
Bəxtəvərik biz.....	148
Bəxtəvərik, bəxtəvər.....	5
Bəxti kəm olan mənəm.....	2
Bəlkə elə yuxuymuş.....	2
Bəlkə onda.....	1, 4, 35
Bənövşələr.....	92, 130
Bənövşəm.....	3
Bəs niyə inciyik?.....	3
Bilən yox.....	182
Bilirəm nə vaxtsa.....	2
Bilmirəm hara çəkilib.....	6
Bilmirəm.....	1
Bir ağı yüz qarası.....	1
Bir anlıq səadət əsrə bərabər.....	6
Bir də görəcəklər.....	5
Bir də görəcəksən.....	5
Bir həsrət yağısı qəribliyində.....	2,61
Bir körpə doğuldu.....	5
Bir qırıq sevincim, gözə dəyməsin.....	2
Bir qoca yaşayır.....	1, 20
Bir mən bildim.....	2, 63
Bir mənəm, bir dünyam.....	5, 122
Bir nədan sözündən uçundum.....	6
Bir şahlıq quşuyam.....	6
Bir şeir yazacam.....	2
Bir yar sevdim.....	6
Bir yaşda gəldi.....	6
Biz hazırıq savaşa.....	5
Bizi çəkdi sınağa.....	2, 4, 80
Bizi tərk edir.....	5
Boynu bükük bənövşəyəm.....	6
Böyük qızam.....	2
Bu bahar.....	131

Bu bahar bir gözəldi.....	6, 154
Bu bahar.....	5, 6
Bu da belə görüşdü.....	1
Bu da qismətimiz.....	3, 92
Bu da ömür, bu da gün.....	2
Bu dünya.....	1, 3, 4, 5, 61, 70, 122
Bu dünya bir oyun.....	2
Bu dünya düzəlsə.....	1, 4, 51, 54, 56, 71
Bu dünya gözümdə oyun- oyuncaq.....	6
Bu dünya, ulu dünya.....	1
Bu dünyada mələk gəzdim.....	6
Bu dünyanı sevirəm.....	6
Bu dünyaya göz açannan.....	1
Bu dünyaya yadam özüm.....	6
Bu gecə.....	1, 2, 3, 4, 5, 6, 81, 87, 90, 97, 98, 104, 108
Bu gecə tilsimə düşmüşəm.....	5
Bu gül.....	5, 6, 139
Bu gün bəxtəvərəm.....	1
Bu gün görünməzəm.....	1, 5, 131
Bu gün zikr etmək düşüb könlümə.....	3
Bu gündə.....	1
Bu gündən.....	3, 4, 6, 99, 107
Bu günə dəymə.....	3
Bu günüm nəsdədi.....	3
Bu günüm.....	1
Bu harasıdı.....	3, 4, 92, 114
Bu ilim.....	1
Bu incini düzəm-düzəm.....	6
Bu insanlar.....	6
Bu qədərmiş mənimki.....	2
Bu qismətə mən nə deyim.....	6
Bu qış.....	5, 6, 97, 176a
Bu leysan yağışı.....	5
Bu nə gəliş, gedişdi.....	1

Bu nə ömür, bu nə gün.....	5, 131
Bu ocaqda qalansın.....	1, 4
Bu ömür ötəri.....	3
Bu payız başqa payızdı.....	6
Bu payız gecəsi.....	6
Bu payız havası.....	2, 47, 107, 115
Bu payız.....	3, 6
Bu sənsən.....	5, 98
Bu soyuqluq.....	1
Bu yağış.....	2
Bu yayın havası.....	5, 122, 176a
Bu yaz.....	5
Bu yer üzündə.....	3
Bu yollar ömrümün ağır karvanı.....	1
Bu yollar, yorubdu məni.....	1
Bu yolun yolçusu olacam daha..	127
Bu zaman.....	5
Bunu bilirsən.....	2, 80
Bunu yəqin bilmişəm.....	5, 6
Canım vətən.....	4, 5, 97, 98
Cənublu qızıyam.....	2
Çaşıb qalmışam.....	5
Çatan deyil.....	1, 4
Çərşənbə axşamı.....	1
Çiçəklər.....	1
Çıxdın qarşıma.....	6
Dadıma çata dağlar.....	175, 183
Dağ kəndi.....	1
Dağım olar.....	1
Dağlar mənə hay verin.....	6
Dağlar.....	1, 2
Daha incitmərəm səni.....	1
Daha sonra nə olacaq, bilmirəm.....	30
Dalğalar.....	1, 23
Daşa dönmüş Qobustanım.....	1
Daşlaşmışam.....	1, 5, 28, 48, 107, 126
Dayım oğlu.....	2
Dayıma.....	5

Dediklərim boyatıyıb.....	6	Dözən olacam.....	5
Dedilər.....	6	Dözmürəm bu hala.....	2
Deməyəm daha.....	1	Dözüm də mənim.....	3, 97
Deyəcəyəm, sözüm nədi.....	2, 4	Dözüm qalmayıb.....	1
Deyil.....	1	Duraq üz-üzə.....	182, 183
Deyirlər.....	1	Durnalar.....	1
Deyirsən şeir yaz.....	1	Duy məni bir az	1, 58, 62, 66
Deyirsən.....	1	Duyğularım.....	1, 4, 51, 62, 66
Deyişirik söz-sözə.....	5, 122, 176a	Duymayana nə deyim.....	1
Dədəmiz Qorqud.....	5	Duyub sevinci, kədəri	190
Dəniz və mən.....	6	Dünəndə qaldı.....	1
Dənizin sahilində.....	6, 132, 168	Dünya düzəlməsə.....	4, 5
Dənizlə baş-baş.....	182	Dünya hərislik dünyası	66
Dərd içində üzəm, üzəm.....	3, 96	Dünya sənə dar gəlir.....	3, 90
Dərdim dərdi.....	1, 4	Dünyadan itmişəm.....	3
Dərdimi deyəcəyəm.....	3	Dünyam	1, 4, 49, 80, 146
Dərdimi necə çəkim.....	6	Dünyam mənim.....	3, 4
Dərdim-torpağım.....	175	Dünyam pərən-pərən.....	1
Dərdin ağırlığından.....	6	Dünyam sirli-sehirlidi.....	5, 6, 133, 157
Dərgahına gəlmişəm.....	3, 6, 107	Dünyam susub.....	1
Dəydi qəlbimə.....	1	Dünyam təzələnir.....	6, 190a
Dillənir.....	3	Dünyama qovuşacam.....	2, 4, 79, 81, 83
Dincəldim yavaş-yavaş.....	168	Dünyama nə deyim	23
Dinməyəm.....	6	Dünyama yaraşıq	6, 140, 154
Dirilən yox, ölən yox	61, 83	Dünyamda qalacam.....	6
Doqquz ay bətnimdə bəslədim.....	6	Dünyamı quraydım.....	182
Dolanıram dünyanı.....	6	Dünyanın üzü bilinməz.....	4, 5, 104
Dolanmağa hünər görək.....	6, 157	Düşdüm göyün qarğışına.....	182
Donmuş məhəbbət.....	5	Düşdüm.....	6
Dost görüşü.....	6	Düşmüşəm.....	1
Doymadım.....	6	Düşmüşəm.....	162, 163, 174, 189
Döndüm ozana-ozana.....	162, 163, 168, 171, 177, 189	Düşüb könlüm.....	6
Döndüm.....	174	Düşüb qəsdimə.....	5
Dördlülər.....	3, 4, 5, 61, 78, 107, 181, 189	Düşünürəm.....	1
Döyün, ey ürəyim.....	1	Düzlüyüm məni yıxdı.....	6
Döz deyəcəyəm.....	5	Elba çayı.....	1
Döz görək.....	1	Elə bil.....	1, 23
Dözən mənəm.....	6		

Elə darıxmışam.....	1	Gecələrin nağıl dolu dünyası.....	5
Elə dünyamda qalacam.....	6	Gecəylə üz-üzə.....	175
Elə soyuqdu mənə.....	5, 97	Gedəcəyəm bəlkə də.....	5, 97, 111
Elə yorulmuşam.....	6	Gedən getdi.....	5
Elim hey...4, 5, 104, 131, 164, 165,		Gedər gəlməzə düşmüşəm.....	6
167, 169, 179		Gedirəm daha.....	2
Ey oğul... sən kimsən.....	2, 4, 61,	Gedirəm.....	6
64, 65, 78, 84, 155		Gedirsən.....	9
Əfəndim.....	3, 87, 106	Getdiyim yol nəşədi.....	5
Əl atmışdım yaxşılığa.....	6	Getmişən.....	6
Əlacsızdı dəyməyin.....	6, 156	Gəl, doğulaq yenidən...1,5,50,51,58	
Əlim yetməyir.....	165, 178	Gəl, görüşək.....	3, 92
Əlimə bir damla düşdü.....	6	Gəl, məni götür.....	2
Əlimi göyə uzatdım.....	6	Gəl, oğlum.....	2, 3
Əlvida demirəm.....	6, 127, 135, 139,	Gəl, ömrümə.....	1
145, 191		Gəl, evimin dirəyi.....	5
Ərənlərim hu... dedim.....	6	Gələcək anam.....	1
Əridim gül ətrinə.....	6, 176	Gələsi deyil.....	3, 90
Əsl təbibdən.....	2	Gəlib ayrılıq dəmi.....	2, 70
Əsri yarılamışam.....	3, 96	Gəlir.....	15
Ətirlənir.....	2, 5, 6	Gəlir gözəllik dəmi.....	162, 163, 189
Əyilmişəm.....	6	Gəlməsən.....	1
Əziz dayım.....	6	Gəlmişəm.....	1, 10, 117
Əzizim.....	2, 62, 66	Gəlsin.....	5, 6, 122, 174, 176a
Əzizim Züleyxa xala.....	5, 114	Gəncliyim.....	1
Fani dünya.....	6	Girəm mələk donuna.6,149,151,154	
Fatimeyi Zəhradı.....	2, 6, 79, 116	Gör nə uzaq düşübdü.....	1
Fərəhim gedən gündən.....	1, 5	Görən sonu nə.....	5, 6, 108
Fərizə İlham sevgisi.....	4, 5,	Görün.....	162, 163, 168, 174, 189
112, 152, 155, 157, 164, 169, 170		Görünmürsən.....	6, 149, 151
Gec deyil ki.....	6	Görüşəcəm.....	4, 5, 108
Gecə sənsiz, mən tənha.....	1	Görüşmüşük.....	5
Gecə ulduza baxdım.....	2	Göy üzündə.....	3
Gecə yarı ay da çıxıb.....	63	Göydən imdad diləyəcəm.....	6
Gecə yarı, ay da düşüb		Göylər pənahım mənim.....	3
könlümə.....	6	Göylərdə doğulacam.....	5
Gecə yarı, fikrim qarmaqarışq.....	6	Göylərdə görün.....	3
Gecə yarı, yuxum yox.....	6	Göylərdən baxacam.....	3, 4
Gecələr.....	1, 5	Göylərə deyəcəm bildiklərimi.....	6
		Göyləri sevindirəcəm.....	5

Göz açıb gördüm ki.....	2	Hamı orda görüşəcək.....	5, 6
Göz yumub, toru atdın.....	4	Hanı bir baxıcı, baxtına baxa.....	1
Gözə dəyməsin	62, 66	Hanı mənim hay verənim.....	1
Gözl.....	1, 5	Hara yön alım, çəkilm.....	5, 194
Gözəllik dəmi.....	174	Hara yığışım.....	5
Gözəllik qurum.....	6	Harada axtarım.....	5
Gözəllik müjdəsisən.....	6	Haraya tələsirəm.....	5, 102
Gözəlliyə güvənsin.....	6	Harayıma çatan kim.....	1
Gözəlliyə qarışım.....	1	Harda qalmısan.....	1
Gözəlliyn içində.....	6	Harın üzlər düz üzümə qayıdır.....	6
Göz-görəsi, ölürəm.....	2	Havam çatmır, sıxıldım.....	6
Gözləmişəm.....	5	Hazır olaq hər savaşa.....	2, 4
Gözlərim yolları gəzir, dolanır.....	6	Heç şair olmamışam.....	3, 104
Gözlərimdə yaşımış.....	2	Heçə sürmüşəm.....	6
Gözlərinə baxdım gülüm.....	1	Heydərbaba.....	1, 62, 66
Gözləyəcəm.....	1	Hər gülün, çiçəyin hüsnünə	məftun
Gözü yumub, toru atdın.....	2		127
Gözüm baxır kor olmağa.....	1, 4,	Hər nə varsa mat qalmışam.....	6
	5, 6, 51, 134	Həsretin daşını tökmüşük	daha
Gözümdən yuxu çəkilib.....	6		1, 4, 56
Gözümün nuru azalıb.....	6	Həyan dursun.....	1
Gözün aydın Qobustanı.....	1	Hu deyəcəm.....	6, 127, 129, 139,
Gül açan xatirələr.....	2		145, 191
Gül dərdim könlümə yaxın.....	6	Hu, Mevlam hu.....	6, 149, 150, 159
Gül ətirli sabahım.....	168	Hünər yox dərdimi çəkməyə.....	6
Güldün.....	6	Hünərdir	1, 56
Gülə bilmirəm.....	6	Xarı bülbül.....	5, 118, 119, 172, 179a
Güləmail.....	6, 158	Xəstələnmə hələ sən.....	2
Gülşən.....	173	Xəzəl olub saraldım	162, 168
Gün aydın.....	1	Xəzərim, ay Xəzərim.....	1
Günahkar özüməm.....	3	Xlor var, xlor.....	3, 4, 93, 96
Günay.....	2	Xocalı gedən gündən.....	4, 5,
Günümə bax.....	1, 6		109, 152, 164
Günümüz it günüdür	48	Xocalım hey.....	1, 4, 154, 164
Hakimi mən.....	6	Xocalım.....	6, 190a.
Haqqa səs verək.....	4, 5	Xoş bir nəfəs verənim var.....	168
Haqqın dili kəsilir.....	1, 4, 58	Xoş gördük.....	1
Halal olsun.....	1, 4	Xoş günlərə qatılaq.....	5, 108
Halım hal deyil.....	2		

İçimdə təlatüm, bir hay, bir haray... 6	Kəsəm, doğrayam..... 5, 119
İkiliklər..... 5	Kilidini açmıram..... 3, 4
İlahi dünyanı dönüb..... 66	Kim qoruyacaq..... 4, 5, 120
İlahi kömək ol, bu gecə..... 1, 3	Kimsəyə əl açmıram..... 1, 5, 6, 68
İlahilər..... 3	Kitabxanam, elm ocağım..... 2
İlham pərim 3, 91	Köçən deyiləm..... 3
İlk sevgi..... 1	Köklə aşiq, köklə sazı 5, 11
İncilər düzər..... 1	Kölgənnən qorxdun..... 5
İncimə..... 2	Kömək ol..... 4, 5
İnsaf ver, allah..... 1, 4, 52	Köməyin görək..... 3
İnsan oğlu..... 1, 4, 67	Könlüm durulsun..... 6
İnsan ol..... 2, 4	Könlüm mənim bələdçim..... 6
İnsan..... 1	Könlüm mənim..... 1
İnsanlar doğulsun..... 5	Könlüm susub..... 1, 60
İnsanlardan küsürəm..... 4, 5, 119, 120, 121, 126, 165, 168, 169, 180	Könlümə 162, 163, 168, 171, 175, 181, 183, 189, 191
İnsanları sevərdim 3, 95, 98	Könlümə düşən işıqlar 182
İnsanları sevirəm 141	Könlümə yaz düşübdü..... 5
İnsanlıq uca tutdum..... 6	Könlümü duymasan..... 6, 190a.
İnsanlıq bəxş edəm..... 6	Könlümün ağrısı..... 5
İstanbulum..... 3	Könlümün nəğməsiyəm..... 3, 90
İstəsən..... 3	Könül..... 1, 2, 29
İşıqlandırım ruhumu..... 168	Könül görəkdi..... 1
İşıqları gözümdə 175, 182	Könül qızım 1, 25
İtən deyil əməyim..... 175	Könül susub..... 182, 183
İtən deyiləm..... 5	Könül yaman susub..... 1, 4
İtən gənclik..... 1	Körpən səni gözləyir..... 1
İtən yuxular..... 2	Körpü..... 1
İtib mizan-tərəzi..... 3, 4	Kövrək qəlbim talan olar..... 1
İtirilən yurd yeri..... 2, 4	Kövrəldim..... 3
İzi görünməz..... 1, 23	Kövrəlmişəm..... 1, 27
Kamran balam..... 1	Kövrəyəm indi..... 3, 99
Kaş o günlər olaydı..... 6	Közərənlə deyil..... 3, 90
Keçəm..... 1	Küskün düşmüşəm..... 4, 5, 104, 108
Keçəmmərəm öz sözümdən... 6, 154	Küskünəm..... 3, 87, 88
Keçən günlər..... 6	Küsmüşəm..... 3
Keçmişlərə yol salacam..... 6	Küsüm yenə barışım..... 2, 61
Kədər var mı çatası..... 1	Qaçacağam..... 3
Kəklilik gördüm..... 1, 2	Qaçqınam..... 3, 4, 6, 80, 86, 88, 89, 94, 97, 100, 119, 126, 133, 142

“Qax”dı, Qax.....	6, 154	Qızıl zəmi-qızıl dəniz.....	1
Qamçısı yaman.....	2,4,37,69,80,91	Qızılgülüm.....	6
Qan damar.....	1	Qızım Zöhrəyə.....	2
Qanım qaradı.....	6	Qobustanım	42, 54
Qapını açın.....	1	Qoca çinar	30
Qara çəkilib.....	2, 77	Qoca miskər.....	1
Qara şəhər.....	41	Qocalar.....	1
Qarabağ	4, 5, 110, 121,153, 166, 167, 168, 169,182a	Qocalığımda.....	5
Qaranquş yuva qurur.....	2	Qocalığımdı	111
Qayğikeş qız.....	2	Qonağıydım o yurdun.....	1
Qaytaram tanrı sevgisin.....	5	Qonşumuza gəlin köçür.....	2
Qədəmin mübarək.....	3, 91	Qoparır məni.....	5
Qəlbim buz baltası	1,44, 52	Qorxudammaz ölüm də.....	182
Qəlbimə inci düzəcəm	6, 127, 135, 139,145, 149, 151, 191	Qorxudur məni.....	3
Qəlbimə toxundun	56	Qorxuram.....	1
Qəm adlı dünyanı almışam yoxsa.1		Qoruyacam mən.....	3
Qəm bədəsin içən oldun.....	1	Qoşa kölgə.....	1, 14
Qəm gəzdirdim.....	6	Qoyma bircə inciyim.....	1
Qəm görürəm.....	3, 80	Qoyma könlüm təntisin.....	5, 104
Qəmdən biçib.....	3	Qubar oldum.....	1
Qəmi görürəm.....	4	Qurudan yaşa çıxdım	165
Qəmim ələnsi.....	3	Quş oldum	6
Qərarım kəsilib.....	1	Laçında qaldı, Laçında.....	5
Qərib vətən.....	2, 4	Loğmandır könlümün....	5,122,176a
Qərib yolçuyam.....	4, 5	Maestro Ceyhuna.....	6
Qəribəyəm.....	1, 5, 40, 136	Mat qalmışam	33
Qəriblikdə.....	3, 4	Mehribanım.....	1
Qəribşəmə könül.....	1	Meşə qəbiristanlığı.....	1
Qəribşəyib qalmışam.....	2, 61	Meşədə.....	1, 23
Qəribşəyib, bir sazım.....	2	Meydan hasarlanıb, qoç dünyasıdı	2, 4, 62, 65, 66
Qınamayın.....	3	Meydan mənimdi.....	1, 4
Qınayan olmasın.....	6, 190a.	Məhəbbət hekayəsi.....	175
Qırxbeşimin qatarları	1,16	Məhv edəydik.....	1, 4
Qırmızıda qara gördüm.....	6,150, 151, 168, 190	Məmməd Arazım.....	1, 115
Qırmızı qərənfil	1,4,53,58,73,89	Mən baş götürürəm.....	2
Qısa catmışam	6, 151, 154	Mən buyam.....	1, 168, 173, 182
		Mən də beləyəm.....	3

Mən də yol gedirəm.....	1, 5	Naşı sözlər məni məndən yox edir.....	6
Mən gedirəm ölməyə.....	3, 4	Natalya.....	1
Mən gedirəm.....	6	Nataraz adama rast gəldim yenə... 6	
Mən gələndə.....	1	Necə deyim.....	1, 17
Mən görmüşəm, ovcu onu görməsin	42	Necədir.....	1
Mən hazıram ölməyə.....	4, 5, 108	Ney	6, 149
Mən insanam.....	1	Ney ağlatdı için-için.....	6
Mən məndən dönürəm	51	Ney səsinə dönmüşəm mən.....	5, 6, 139, 145, 194
Mən nə deyim.....	1, 5	Neyim sirli bir xudadı.....	6
Mən nələr oxudum.....	2	Neyin sehrinə düşmüşəm.....	6
Mən yorulmuşam.....	3	Neyləyim, bu dünya mənə dardı, dar.....	6
“Mən” dən dönürəm.....	1, 4	Neyləyim, səninlə ölməmişəm mən.....	2, 61
Məndən incimə.....	1	Neyləyim.....	1, 4, 30
Mənə baxan bəxtəvərlik oxudu....	6	Nə biləsən.....	1
Mənə güləyən demə.....	4, 5, 104	Nə bilim.....	5
Mənəm.....	2	Nə deyim.....	2, 3
Mənəm dünyayla barışan.....	6	Nə gözəl.....	2
Mənəm sözü qərubsəmiş.....	6	Nə qədər rahatam.....	6
Məni çaşdırır.....	6	Nə ocaq var, nə külü.....	6
Məni dindirən olmasın.....	3, 6	Nə olar, qayıt gəl.....	2
Məni duyan var.....	5	Nə olaydı.....	5
Məni küsdürmə.....	3	Nə sən günahkarsan, nə mən, bilirəm.....	1
Məni qınamayın.....	1, 5, 28, 43	Nə vaxtsa gedəcək.....	175, 183
Məni qorxudan.....	3, 4, 5, 118, 157	Nə vecinə.....	171
Məni məndən alan dünya.....	1, 4, 55, 62, 66	Nə yaxşı.....	3
Mənim kəndim.....	1	Nə yaxşı ki, beləsən.....	1
Mənim nəvəm.....	6	Nə yaxşı ki, tək qalmışam.....	1
Mənim oğlum.....	1	Nə yaxşı ki, varsan, var.....	6
Mənim sən, mənim.....	3	Nə yaxşı ki, varsınız dostlar.....	1
Mərmərə dənizi.....	3, 94	Nədənsə.....	1
Milli kitabxanam.....	6	Nəfəs.....	169, 170
Min-min könül oyanır.....	6, 152, 191, 190a.	Nəfəs düşüb.....	162, 163, 189
Mübarək.....	1	“Nəfəs” kitabımı aldım.....	6
Nabran lövhələri.....	5, 122, 176a	Nəfskar.....	165, 174
Nağıl dünyam dağılmış.....	5, 104		
Nağıllardan qorxulu.....	5, 131		

Nəğmələrdən söz salam.....	175	Olardım.....	2
Nəğmələrim.....	2	Olaydı.....	1
Nəğməm mənə həyan dur....	1,4,146	Onlar varsa, mən də varam.....	5
Nələr düşür yadıma.....	5	Oralıyam, oralı.....	1, 4, 52, 71
Nələr gedib ömürdən.....	1	Ordasan ağam, biləcəm.....	6, 91
Nələrə sədd çəkdim, nələrdən qaçdım.....	1	Oyna, a könlüm, oyna.....	2, 4, 56, 61, 93
Nənəsi, ay nənəsi.....	2	Oyunçu deyiləm.....	3
Nəsə itibdi.....	1	Ölən ha deyil.....	72
Nəvəm.....	6	Ölən var.....	3;
Nəvəm dil açıb.....	1	Ölən yox, dirilən yox.....	2, 4
Nəvəm yol gəlir hələ.....	5	Ölməzliyə ucaldın.....	1
Nəyimə gerekdi	1, 2, 4, 60, 61. 64, 70, 72, 107, 121	Ölmüşəm gülüm.....	3
Nəzrinim.....	3	Ölüb qayıtmısam günahımdan ke..	2
Nigaran gedirəm.....	3, 4, 80, 81	Ölüm, sənlə dirilim.....	2, 63
Nigaran gedirəm üzü sabaha	80	Ölümə məhkum olunanlar.....	1
Nikbin ol.....	6	Ölüm-itimli dünya.....	4, 5
Niyyətim xoş biçimdə.....	5,6, 127, 135,139, 145	Ömrə yaş istərəm.....	1
Nur gəzirəm.....	165, 184	Ömrü belə sürürəm.....	6
Nur içindədi.....	182, 183	Ömrümə yazdı.....	5, 6
O gündə.....	1, 5, 34	Ömrümü sürəcəm.....	5
O günlər	5, 6,168	Ömrümün ahıl vaxtında.....	6
O günlər yamanca yadıma düşür.....	5	Ömrümün bir anı.....	1
O qanlı gecə.....	2, 4, 157, 168, 170, 174	Ömrümün qürub çağıdı.....	5
O zirvəni aşan mən.....	5	Ömrün astanasında.....	5
Ocaq başı.....	1, 28	Ömrün xəzan vaxtında.....	6
Od var.....	1, 4, 38, 75	Ömür elə gödəkdir ki.....	1, 19
Odam, sönmərəm.....	1, 4, 32,100	Ömür payı.....	1
Oğluma.....	1, 44	Ömürdən pay istəmə	1, 73
Oğul dağı.....	2	Ömrün payızı.....	1
Oğul doğuldu.....	4, 5, 108, 173	Ötən ömür.....	1, 44
Oğul doğuldun	160, 167	Ötən ötdü.....	1, 4
Oğul verin.....	1, 4, 21, 23	Öyən ha deyil.....	2
Oğuldu oğlum.....	1	Öz baxışın var.....	3
		Öz umacağım.....	5
		Öz-özümdən küsmüşəm.....	1
		Özüm də bilmirəm.....	1
		Özümü öyə-öyə.....	6,149,151,154
		Özümün.....	175

Payız	6, 163, 174, 184, 189
Payız gəlir.....	1, 193
Payız xəzan qoxulu	193
Payız qoxusu.....	175
Payızdan qışa gedirəm.....	6, 140, 152, 164
Payızım.....	1, 193
Pisəm bilirəm.....	1
Poeziya meydanı	73
Puçurlayır ağaclar.....	2
Ramazan.....	3, 90, 145
Ramazanda bulduğum.....	182
Razıyam.....	5, 6
Ruhum qapanıb.....	3, 81, 83
Ruhum təzələnilir.....	2, 74, 78
Ruhuma hopdururam.....	182
Ruhumun bəzəyi.....	175
Sabahım xoş gördük.....	6
Sabahım şirin açıla.....	6
Saçlarıma dən düşdü.....	6
Sakit otaq.....	6
Salam, Başkeçid	12
Salamlaşırım	2, 61
Sandım ki, bu dünya.....	6
Saraldım.....	174
Saraya bax.....	1, 81a
Sazaq düşüb	193
Sazlı- sözlü dünyam mənim.....	1
Seçə bilmirəm.....	6
Seçəsiyəm, seçəsi.....	1, 4, 136
Sev məni.....	3
Sevənlərin dənizi	175, 183
Sevgi gəzirəm	5, 6, 98, 101, 102, 127, 129, 139, 143
Sevgililər günündə.....	4, 5
Sevgilim	68
Sevgimiz adıləşər.....	2
Sevgimiz.....	3
Sevincə dön.....	1

Sevindir.....	5
Səma rəqəsi	6, 129, 139, 143, 191
Səməd Vurğunum mənim.....	1, 18
Sən	1, 19
Sən baxdın.....	3
Sən demə.....	2
Sən gəldin.....	3, 90, 92
Sən quluna kömək ol.....	2, 61, 62, 66
Sən yoxsan.....	1, 3
Sənə bağlı.....	5
Sənə dönəcəm.....	5, 98, 102
Sənə kim yar olacaq.....	5, 6, 97
Sənə qurban gədərdim.....	2
Sənə yer salmışam.....	6
Səni görüncə.....	5, 176a
Səni kimdən sorum.....	3
Sənin gözlərin.....	5
Səninəm	5, 131, 194
Sənli-mən.....	1
Sənnən incimişəm.....	1
Sənsən.....	1
Sənsiz	1, 2, 3, 61, 92, 182
Sənsiz də saçıma düşəcəkdən dən ...	9
Sənsiz keçəcək.....	3
Sənsiz qalacaq.....	3, 91
Sənsiz, sənli oldum.....	1
Sənsizəm.....	3, 5, 108
Sənsizləmişəm	3, 92
Sənsizlik.....	1, 2, 5
Sərsəriyəm.....	6
Sərt şilləyə dönüb külək.....	1
Səs verin siz də.....	1
Səs, nəfəs və doğmalığ.....	2
Səsimə səs ver, gəl.....	3
Səssizlik.....	1
Silinəcək yer üzündən.....	171
Sirlə dolu tapmacam.....	6
Sirrimi açmağa.....	5
Son qoyular həyəcanıma.....	4, 5
Sonsuzluğa çatammaram.....	6

Sorağındayam.....	1
Soran oldu yaşımı.....	1
Sovurmaz.....	175
Soyuqluqdan içmək olmaz.....	5,176a
Söylə gülüm	7
Söz qalıb.....	6
Söz yaradı.....	6
Sözüm bitib.....	6
Sözüm dən-dən.....	3, 4, 98, 103,155, 169, 170, 171,173 185
Sözüm qalmayıb.....	1,4,56,80,136
Sözüm silinib.....	6
Sözümdə.....	1
Sözümlə bir.....	5
Sözümü deməliyəm.....	1
Sözümün kəsəri bitib.....	6
Süzəcəm.....	162,163,168,177,189
Şair qardaşım Akif Səmədə.....	1,45
Şeirilər.....	5
Şeytan qız.....	2
Şeytanlara əyilməyən dizik, diz	162,163,165,168,186
Şəhidliyə qovuşaq.....	4, 5, 105, 112, 167
Şuşam hey.....	163, 165, 167, 168, 172, 173, 184,186a, 189
Şükür bu günə.....	1, 4, 6, 157, 170, 171
Talan	189
Talan canım.....	163,168,174,187
Talan olar.....	1
Talan var yer üzündə.....	5, 122
Talandı.....	1, 4
Tələh əllə qurulmur.....	1
Tələyimə yazıla.....	1
Tələyimlə üzbəüz.....	1
Tamella xanım.....	6
Tanrım	5, 6, 149, 151

Tanrı payımı almasam.....	5, 6, 104, 131, 133, 137, 139, 143, 173
Tanrım,mənə kömək ol.....	2, 4, 63, 77, 93
Tanrım, hünər ver mənə.....	3, 4, 6
Tanrım, qınama məni.....	3
Tanrım da əlimdən yorulub, allah.	4
Tar çalınanda.....	6
Tap məni.....	182
Təki gəl, gözlərim.....	1
Tələsməyək.....	1
Tənhalasıb qalmışam.....	6
Tənhalıq.....	3,82,165,169,175,188,189
Tərsə düşüb işlərim.....	1, 4
Tilsimi açın.....	5
Tilsiminə düşmüşəm.....	6
Torpağımız alınsa.....	4, 5, 98, 105, 152, 153, 164
Torpağın gözəlliyi	22
Torpaqdadı qismətim.....	1
Toy ola Xocahanda.....	5,152,182a
Tövbə edən insan.....	6
Türk qardaşıma.....	1
Türkümlənim.....	2, 4, 81, 146
Ucu kələfli dünya.....	1,4,6,24,46,51
Ucuzluğa çatmışam.....	1
Uçacağam.....	182
Uduzdum.....	6
Ulduzlar yerə enib.....	1,5,6,58,154
Ulduz-ulduz gül açır	5, 98, 102, 107, 114
Umacağım yox daha.....	6
Umudum yox.....	2
Ustad Şəhriyar.....	1
Uzaqlardan gəlmişəm	1, 5, 6, 52, 75, 127, 137,138, 139,143, 145, 149, 151,154
Ümidim yox.....	4
Ünvanım göydü mənim	83

Ünvanım göydü, göy mənim.....	2,81
Ürəklərdə qalanımsan, qalanım....	1
Ürəyə dən düşüb.....	5
Ürəyim mənim.....	1
Ürəyimdən gəlib keçər.....	5
Ürəyimdən keç.....	5, 122
Ürəyimdən nida keçir.....	175
Ürəyimə od ələndi.....	6
Ürəyini oxudum.....	2, 61, 77, 84
Üzə bimirəm.....	1
Üzə güldü əməlim	6, 127, 129, 135, 138, 139, 145, 147, 149, 154, 190, 191
Üzüm güləcəkdir.....	5
Üzüm o yanadı.....	3, 81, 83
Üzümə sabah açılıb.....	6
Üzüyün yox olmuş, qaşıyam, allah.....	2, 87
Varam mən.....	1
Varıymış görəcəyim.....	2
Varlı həyatın qarnı tox itləri.....	1,4,36, 39
Varlığım şərdən yox olsun.....	6
Varlığında qalanmış.....	5, 108
Vətən	3, 4, 89, 92, 94, 133
Vətən dərdi.....	6
Vətən yolunda	8
Vətən, sənə qurbanam..	4,5,105,153
Vətəni sevin.....	3, 4, 128, 144
Vətənim mənim.....	1
Vətənsiz.....	3
Vida anı.....	6
Vurulmuşam bu yurda....	5,122,176a
Vüsəl görünür.....	182
Ya qismət.....	1, 4, 31, 70
Ya rəbb, sənə sığınırım.....	5, 6, 139, 143, 145
Ya var ol, ya yox ol.....	1, 58
Yada qalır.....	1

Yada saldıam.....	182
Yadlaşdıq.....	6
Yağış yağır.....	5, 6, 104, 120
Yalan cövlan eyləyir.....	1,6,51,54, 65, 87
Yalandı.....	2
Yalanıymış.....	3, 4
Yaman dəydin daşa sən.....	1,4,52
Yaman olur.....	1
Yaman soyuyuruq bir-birimizdən.....	57
Yanan da sən, yaman da sən.....	1, 4, 31, 157, 171
Yanar odam mən.....	1
Yanılmışam.....	5
Yara çəkir.....	182
Yaraşır.....	1
Yarı yolda qalmışam.....	6
Yarın yaman dil açıb.....	3
Yaş üstünə yaş gəlib.....	6
Yatmışdım ayılmışam.....	1,4,51,58
Yavaş-yavaş.....	174
Yayda yağış.....	6
Yaz da gəlib, gül də açıb, çiçək də.....	6
Yaz gəlib.....	6
Yazıq olmuşam.....	6, 150, 154
Yazın gəlişi.....	5, 6, 108, 176a
Yazın nəfəsi.....	2, 103
Yazma ömrümə.....	1
Yenə payız havasına düşüb könül..	1
Yeni “Modern şeirlər”.....	6,154,157
Yeni il.....	1
Yeni ilim.....	6, 190a
Yeni ilin astanasında.....	1
Yeni ilin mübarək.....	1
Yer də, göy də mənə yaxın.....	6
Yer üzündən qaçıram.....	182
Yerlə-göylə sözləşmişəm	168
Yetim evi.....	5

Yox eylə.....	6, 140	Yollar yaradı.....	5
Yox olub gedib.....	6	Yollar məni yoran deyil.....	6
Yoxa çıxıbdı.....	5, 108, 110, 123	Yollar yanında.....	4, 104
Yoxam.....	5, 6, 190a	Yollar yorğunu.....	1
Yoxluğun.....	5	Yollar, yolum ol mənim.....	1
Yoxsa.....	1	Yolum oradı.....	5
Yoxuymuşam.....	3	Yolum yaradı.....	5, 108
Yol açdım.....	6, 127, 135, 139, 145, 149, 150, 154, 191	Yolun haradı.....	5, 6, 111
Yol gedirəm.....	5, 6, 126	Yorulub allah.....	2, 65, 69, 77, 84, 107
Yol üstədi, təkəri yox.....	1, 4, 5, 59, 65, 73, 74, 106, 146	Yuxuymuş demə.....	3
Yol üstəyəm.....	1	Yunus İmrə.....	58
Yolçuyam giriş mənim...5, 122, 176a		Zəmilər biçiləndə.....	1
		Ziyarətə gəlmişəm.....	6, 190a, 191

Xarici dillərdə

Analaşdı bu torpaq.....	319
İsmi söyləməgə bir ney isterim.....	320
Без тебя.....	322
Гляжу на зрячих слепоту.....	323
Лунная полночь.....	322
О, воздух осени.....	321
Одинакая Родина.....	321
Хлор есть, хлор!.....	323

Publisistik məqalələri

Arzular sonsuz olur.....	196	Koroğlu əsl aşiq olduğu kimi.....	199
Arzusu qanadlım hey.....	222	“Qarabağ şikəsti” həsrətimin üsyanıdı.....	214
Aşiq Pəri məclisi.....	195	Məvlana zirvəsi.....	6, 227
Azərbaycan qadının şeir.....	206	Məni cəlb edən Emineskunun.....	200, 219
Ədəbi əlaqələr.....	198	Mixail Eminesku.....	201
Həzrəti Mövlana zirvəsi.....	209, 212	Mövlana nuru ilə Tanrıya doğru.....	210
Hüseyn Arifi xatırlayarkən.....	197	Mövlana həm də bizindir.....	211
İnsan özünü tapanda.....	204		
İnsanların sevgisi qorusun sənini.....	205		
İnsanlıq ucalmaq.....	213		

Mevlana zirvəsi.....	221	“Şeiriyyat aləmində mənim öz dünyam var.....	217
Ön söz.....	1, 207	Şeirlərimlə düşməmə meydan ...	203
Ramil Səfərova “Açıq məktub”. 216		Tanrıya məhəbbətin ifadəsi...208,	
Rumın poeziyası.....	202	220	
Saatına qədər bilirik ki.....	215	Tərəddüdlərimə son qoymaq.....	218
Sultanımı oxuduqca oxumaq.....	217		
Şairə Fəridə Hacıyeva: “Məni cəlb edən.	225		

Tərcümə əsərləri

Eminesku Mixay:

Ah, necə qəmgin könül.223,224,227	İlham pərim.....	223, 225
Aroma Pumnunun ölümünə.....223, 225	İnanmıram İeqova.....	223
Arzum.....	Qal, nə olar.....	223
Ay ana.....	Qəmin nə olduğunu bilməyir çoxu	223, 224
Ay anam.....	Qürbətdə.....	223
Bilsəm.....	Leutarın nəğməsi.....	223, 227
Bircə dəfə elə.....	Mən səndən uzağam.....	223
Boş dünyadan əl götür.....	Mənim tənqidçilərimə.....	223
Boşbögəzə sükut cavabı.....	Miron və bədənsiz qadın.....	223
225, 226	Mübarizədə keçən ömür	223
Buruldu meşəyə qız.....	Niyə yanına gəlirəm.....	223, 226
Dan ulduzu.....	Ömür ötür, qocalır.....	223, 227
Deyirsən ki, yüngülcə sev.....	Pəncərədən o yana payızdı.....	223
Dor dirəyin atıb gedir.....	Rumın poeziyası	226,227
Elə tərəvətlisən.....	Sevgim getdi.....	223
Əlvida.....	Sevmirəm yer üzünü.....	223
223, 225	Tənha ağcaqovaqların arasında.....	223
Fet-Frmos, cökənin oğlu.....	Tənhalıq.....	223, 25
Fikirilər və surətlər.....	Ulduzlardan pay istədim.....	223,227
Füsunkarlıq və zəhər.....	Yat!	223, 225, 227
Gecə yarı, ağcaqovaq.....	Yenə həmin dalanda.....	223, 227
Gedirsən sən.....	Yuvada quşlar donur.....	223,226,227
Görüş.....	Xatirələr	223, 227
Gülüm nə vaxt gələcək.....		

Müəlliflərin əlifba göstəricisi

Azərbaycan dilində

Ağamirzəqızı Xuraman.....	257	Məhəbbətoğlu Qvami.....	224
Azərbaycan Yazıçılar Birliyi	302	Məhərrəmli Qiymət.....	248,249,308
Azəri Lalə.....	299	Məhərrəmli Zemfira.....	250
Cabbarova Nərgiz.....	246	Məmmədli Namiq.....	267
Cahangirqızı Ceyran.....	277	Nəriman oğlu Kamil Vəli.....	262,309
Cəfərzadə Əzizə.....	230,233,300	Nəzakət.....	268
Çobanoğlu F.....	214, 226	Nüşabə.....	285
Daşdəmir Əjdər oğlu.....	277	Pənahqızı Telli.....	243, 310
Elnur Paşa	212	Rəsulova Zərqələm.....	281
Əhmədov Teymur.....	294, 266	Rəşid (Rəşidqızı) Mina.....	238, 244, 269, 311
Əliqızı Z.	216, 221	Savalan A.	296
Əliqızı T.	289	Seyidzadə Hacı Tofiq.....	312
Əliyev Zülfüqar.....	231	Sultanlı Vaqif.....	270,282,313, 314, 315
Fəridə Ləman.....	278	Sultanova Ağaniso	286
Firudinqızı Yasəmən.....	255,303	Şahmar Elbrus.....	234
Hacıyeva Maarifə.....	304	Şirinov E.	272
Həsənov Rafiq.....	240	Turanə.....	217
Hüseynoğlu S.	295	Vaqifqızı Nigar.....	274
Hüseynoğlu Tofiq.....	235,241,283,305	Vəkil Əli.....	239
Hüsnüyyə.....	291	Vüqarlı Q.....	205
Xuraman(İsmayılova).....	261,284,306	Yaqubzadə, M.....	252
İsmayılova E.....	242	Yusifqızı, Əntiqə.....	232
Kərimli Cavidan.....	263	Yusifli Vaqif.....	245, 264, 314, 315
Kərimli Fəxri.....	247	Zümrüd.....	316, 317
Qaraqızı Ulduzə.....	206,209,223, 225, 307		
Qocayev Mürsəl.....	236		

Xarici dillərdə

A.GH.....	326
A.L.....	327
Abbashanlı Tamilla.....	324
Rıhtım Mehmet.....	325
Senarsian by Anna Oldfield.....	328

Haqqında yazılan əsərlərin əlifba göstəricisi Azərbaycan dilində

60 illik ömrün sənət izləri.....	316	“Göylər pənahım mənim”	263
“Aşiq Pəri” Natəvana qonaq gəlib.....	230	Gül kimi bir xanım.	311
“Aşiq Pəri” məclisinin pərisi.....	234	“Hu, Mevlam hu”	290
Azərbaycan Rumıniya mədəni əlaqələrinin.....	246	XXI əsr ədəbi məclislərimiz	256
Azərbaycan-Rumıniya mədəni əlaqələri genişlənir.....	252	Kitablar... Kitablar... Kitablar	272
Bağışla, Vətən, bağışla.....	265,268, 269, 275, 276	Kökə bağh şairə	280
Buxarestdə Füzuli küçəsi də ola bilər.....	247	Kövrək duyğular, zərif hisslər.....	3, 264, 315
Celaleddin Ruminin izi ilə.....	6	“Qaytaram tanrı sevgisin”	285, 286, 289, 292
Dərdi köksünə yığan şair.....	281	Qəlbini şeirlə ovudan şairə.....	284
Dünyama qovuşacağam.....	240,244	Ləyaqətli qadın, gözəl şair.....	3, 261, 306
Ədəbi həyat.....	314	Media mükafatlarının təqdimatı.....	257
Əlvən sətirlər.....	6,304	Mevlanaya məhəbbətlə.....	296
Fəridə Hacıyeva.....	253, 254, 258, 259, 260, 267, 293, 301, 302,302a, 318	“Məni məndən alan dünya”	235, 237, 238, 239, 241, 242
Fəridə Hacıyevanın “Hu, Mevlam hu” kitabı.....	291	Mərifət, həqiqət və yeni şeir axtarışında.....	5, 283, 305
Fəridə xanım, 60 yaşın mübarək!.....	312	Musiqi payı.....	232
“Geriyə boylandığım zaman baxıb görürəm ki”	307	Nurlu xanımın işıq dünyası.....	2,243, 310
Gəlmişəm.....	279	Rumın ədəbiyyatı doğma dilimizdə.....	248
		Rumıniyada Azərbaycanı tanıyır və sevirilər.....	249, 308
		Sabir Pəeziya günlərində.....	295

Sevgi dolu bir ömür ver könlümə.....	299	Torpağın cadar-cadar olmuş üzündə	317
Səs, nəfəs və doğmalığ.....	245	Ünsiyyət körpüsü.....	250
Şairə xanımlarımız.....	271	Vətən dərdlərindən hörülən çələng.....	278
Taleyi ilə üzbəüz, qisməti ilə yanaşı duran şairə.....	255, 303	Vətən həsrətli misralar.....	267
Təbrik edirik.....	273	Vətənə bağlı poeziya.4,270,282,313	
Təbrik.....	251	Yazıçı “Oğuz eli” qəzetinin ayrıca buraxılışı.....	229
Təmizlik və gözəllik poeziyası.....	3, 262, 309	Yeni kitab-yeni uğur.....	297
Tərcümeyi-halı.....	288	Yeni nəşrlər.....	298
Təzə səslər, təzə imzalar.....	231	Zəngəzurun şairə pəriləri.....	236
Torpağa bağlı yaradıcılıq.....	274		

Xarici dillərdə

Ashug Pari məjlisi women	328
Azərbaycan şairinin Mevlana sevgisi.....	324
Cəlaleddin Ruminin izi ilə.....	325
Lansarea primului volum de poezie	327
Universitatea “Ovidius” a încheiat mai.....	326

MÜNDƏRİCAT

Tərtibçidən	3
Fəridə Hacıyevanın həyat və fəaliyyətinin əsas tarixləri.....	4
Mevlana zirvəsi /Hacıyeva F.....	7
Görkəmli şəxslər və yazıçı dostları Fəridə Hacıyeva Haqqında / <i>Cəfərzadə Əzizə</i>	10
Vətənə bağlı poeziya / <i>V.Sultanlı</i>	11
Mərifət, həqiqət və yeni şeir axtarışında / <i>T. Hüseynoğlu</i>	14
Əlvan sətirilər / <i>M. Hacıyeva</i>	19
Celaleddin Ruminin izi ilə / <i>Mehmet Rıhtım</i>	23
Kövrək duyğular, zərif hisslər/ <i>V.Yusifli</i>	25
Təmizlik və gözəllik poeziyası / <i>K.V.Nəriman oğlu</i>	26
Nurlu xanımın işıq dünyası/ <i>T.Pənahqızı</i>	29
Ömürdən səhifələr/fotoşəkillər.....	33
Ləyaqətli qadın, gözəl şair/ <i>X.İsmayılova</i>	36
<i>Mina Rəşid</i>	36

I.Əsərləri

Kitablar.....	39
---------------	----

Dövri mətbuatda və məcmuələrdə nəşr olunan əsərləri

Şeirləri.....	49
Publisistik məqalələri.....	70

Tərcümə etdiyi əsərlər

Kitablar.....	74
Dövri mətbuatda çap olunan tərcümələri.....	75

II.Həyat və yaradıcılığı haqqında

Dövri mətbuatda və məcmuələrdə nəşr olunan məqalələr.....	76
---	----

III. Xarici dillərdə

Əsərləri

Türk dilində.....	88
Rus dilində.....	89

Həyat və yaradıcılığı haqqında

Türk dilində.....	89
Rumın dilində.....	90

IV. Əlavələr

Fəridə Hacıyeva haqqında övladlarının ürək sözləri

Anam Fəridə Hacıyeva haqqında	91
Cənnət Anaların ayaqları altındadır.....	93

V. Köməkçi göstəricilər

Əsərlərinin əlifba göstəricisi

Şeirləri

Azərbaycan dilində.....	94
Xarici dillərdə.....	107
Publisistik məqalələri.....	107
Tərcümə əsərləri.....	108

Müəlliflərin əlifba göstəricisi

Azərbaycan dilində.....	109
Xarici dillərdə.....	110

Haqqında yazılan əsərlərin əlifba göstəricisi

Azərbaycan dilində.....	110
Xarici dillərdə.....	111

Texniki redaktor: Dadaşova Səfirə
Bədii redaktor: Baxışova Nəzakət
Mətn yığımı: Rüfanə Cahad qızı
Dizayn: Quliyeva Ülviyyə
Çapçı-operator: Əliyev Nail

Çapa imzalanmışdır: 14.12.2013
Kağız formatı: 60x84 1/16
Həcmi: 8,5 çap vərəqi
Tiraj: 300 nüsxə; Sifariş: 972

Azərbaycan Respublikası Mətbuat və İnformasiya
Nazirliyi tərəfindən 1998-ci ildə qeydə alınmışdır.

Şəhadətnamə № 45.

Ünvan: 8-ci km qəsəbəsi R.Rüstəmov küç. 36

Nəşriyyatla əlaqə telefonları:

012-323-69-53

050-738-37-22

nergiz.nesriyyat@mail.ru